

BUKET UZUNER

Güneş Yiyen Çingene



REMZİ KİTABEVİ



'Güneş Yiyen Çingene' Türk öykü sanatına zengin düşgücü, dinamik ve şaşırtıcı üslûbuyla yepyeni bir renk katan Buket Uzuner'in dokuz öyküsünden oluşuyor.

'Genç, modern ve kentli' diye tanımlanan anlatımıyla Buket Uzuner bu kitabında 'gülmek ve düşlemek' eylemlerini ciddiye almamızı öneriyor. Güneş Yiyen Çingene; "Erişilmeyecek hiçbir şey yoktur, çünkü aslında her şey insanın kafasındadır. Güneş bile erişilmez değil artık!" diyor.

Ve her zamanki gibi bütün bunları özgün kara mizah ve güleryüzlü ciddiyet renkleriyle anlatıyor Buket Uzuner.

ISBN 975-14-0611-0

9 789751 406118

KAKTUSUN


BELONGS TO
KÄKTUS TEAM

BUKET UZUNER

e-posta: Buzuner@superonline.com.

BUKET UZUNER, 1955 sonbaharında Ankara'da doğdu.
Sırasıyla; Hacettepe Üniversitesi (Ankara), Bergen Üniversitesi (Norveç) ve Michigan Üniversitesi (A.B.D.)'nde biyoloji ve toplum sağlığı & çevrebilim konularında lisans ve lisansüstü öğrenim gördü. Daha sonra Tampere Teknik (Finlandiya) ve Ortadoğu Teknik (O.D.T.Ü. Ankara) Üniversiteleri'nde araştırmacı olarak çalıştı, ders anlattı.
Avrupa, Amerika ve Afrika'nın kuzeyine yayılan bir coğrafyada gezgin, öğrenci ve araştırmacı olarak yaşadı, uzun tren yolculukları yaptı.
İlk öyküsü 1977'de yayımlanan yazar, *Gezginler Kulübü* ve *Balkan Dekameronu*'nun kurucu üyelerindendir.
Akademik yaşamına, tam zamanlı edebiyatçı olmak arzusuyla son veren Buket Uzuner, sinema, reklam, turizm ve yabancı dil sektörlerinde profesyonel iş deneyimi yaşamıştır.
Yurtiçi ve yurtdışında övgü ve yergi dolu eleştirilerle karşılanan romanı *Balık İzlerinin Sesi* (BİS) ile 1993 Yunus Nadi Roman Ödülleri'nden birini almıştır.
Buket Uzuner, Türkiye P.E.N. Yazarlar Derneği, T.Y.S. Edebiyatçılar Derneği ve TWUC (The Writers' Union of Canada) üyesidir. 1993-95 dönemi Türkiye P.E.N.'de yönetim kurulu üyeliği yapmıştır. TRT İstanbul Televizyonu TV2'nin hazırladığı 'Gündemde Sanat Var' programında sanat danışmanlığı ve Remzi Kitabevi yabancı edebi biyografiler editörlüğü görevlerinde de bulunan yazar, 1996'da 3 aylık bir bursla Iowa Üniversitesi'nin (IWP) yazarlar programına katılmış ve bu üniversitenin onur üyesi olarak ödüllendirilmiştir.
Buket Uzuner, 1995'te Duisburg Kütüphanesi'nin düzenlediği Almanya edebiyat turnesine, 1994'te Cambridge Edebiyat seminerine konuk olmuştur.

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

BUKET UZUNER'İN DİĞER KİTAPLARI:

Hikâye:
Benim Adım Mayıs (9. Basım)
Ayın En Çıplak Günü (11. Basım)
Karayel Hüznü (5. Basım)
Şairler Şehri (4. Basım)

Gezi:
Bir Siyah Saçlı Kadının Gezi Notları (9. Basım)
Şehir Romantiğinin Günlüğü (yayına hazırlanıyor)

Roman:
İki Yeşil Susamuru, Anneleri, Babaları, Sevgilileri ve Diğerleri (21. Basım)
Balık İzlerinin Sesi (11. Basım) (1993 Yunus Nadi Roman Ödülü)
Kumral Ada ~ Mavi Tuna (14. Basım)

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

BUKET UZUNER

GÜNEŞ YİYEN ÇİNGENE

10. Basım







Günümüz Türk Yazarları: 30
GÜNEŞ YİYEN ÇİNGENE / Buket Uzuner

Kapak resmi: Ali Murat Erkorkmaz
Kapak düzeni: Ömer Erduran

ISBN 975-14-0611-0

BİRİNCİ BASIM: Gür Yayınları, 1989
SEKİZİNCİ BASIM: Gür Yayınları, 1995
DOKUZUNCU BASIM: Remzi Kitabevi, Kasım, 1997
ONUNCU BASIM: Şubat, 1998

Remzi Kitabevi A.Ş., Selvili Mescit Sok. 3, Cağaloğlu 34440, İstanbul.

Tel (212) 522 0583, 511 6916, Faks (212) 522 9055

WEB SAYFASI : http://www.remzi.com.tr
E-POSTA : post@remzi.com.tr

Remzi Kitabevi A.Ş. tesislerinde basılmıştır.

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

Bir kadınla, bir erkeğin güçlü bir dostluk ve hayranlık kadar, derin bir aşk ve duyarlılıkla çıkacakları uzun yolculuğa dair düşlerimde bana coşkuyla eşlik eden Ali Murat'a …

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

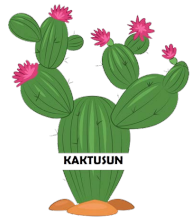

BELONGS TO
KÄKTUS TEAM

İÇİNDEKİLER

Mor ve Ötesi 9
Bir Yaz Dönümü Gecesi İçin Süit 27
Gerçekliğe ve Ülkesine Yenik Düşmeyen Düşler 46
Cağaloğlu'nda Metamorfoz 59
Anaïs'in Saklı Mektupları 74
Hayatımdaki Bütün Erkekler 83
Kadın Adamın Kadın Kızı Olur 91
Güneş Yiyen Çingene 99
İçine Kadın Giren Erkek 105

BELONGS TO KAKTÜS TEAM


BELONGS TO
KÄKTUS TEAM



MOR ve ÖTESİ

Karl'a …

'Hiç kullanılmamış bir zamanın
göz kapaklarını
açıyorum…

Nilgün Marmara

"Tıpkı babaannemle, annemin bir karışımısın sen!"

(Eh, herhalde hiçbir kadının kocasından duymak istemeyeceği sözün daha kötüsü bu olmalı! Annesine benzemekten daha kötüsü… Neyse ki, kocam değil!)

Polis kapıyı kıracak, açmam için bağırıyor. Korkuyorum. Erkekler korkmaz diyorlar ama, babaannem: Erkekler de bal gibi korkar oğlum, ancak akıllılar korkmaz, diyor. Bal gibi korkuyorum. Polis kapıyı yumrukluyor, içerde olduğumu bildiğini, açmazsam kapıyı kıracağını bar bar bağırıyor.

Babaannem kendisinden başka hiç kimseye kapıyı açmamamı tembihledi; sıkı sıkı. Taş kesilmiş, yatağımın içinde oturup bekliyorum, istesem de hareket edemem artık!

"Annemin de gözleri farklı renklidir. Biri koyu kahverengi, öbürü yeşil. Saçları da tıpkı seninki gibi siyah. Sanki elimle koymuş gibi gelip seni buldum yani… Ben saçlarımın bal rengini babaannemden, gözlerimin mavisini babamdan almışım.

(Bu karışıklıkta bir çocuğumuz olursa, kedimiz Duman gibi rengârenk doğar herhalde…)

Fransa'yı da işgal edecekler, yakında buraya da gelecekler... Kimse durduramıyor onları! Kahverengi ceketleri, gamalı haçları ve sert ses tonlarıyla gelecekler. O zaman, beni, annemi ve babamı öldürecekler. Belki babama dokunmazlar, o çingene değil. Ama annemin kızı olduğum için ben de yarı çingeneyim ve... Halbuki biz Yahudi değiliz. İnançlı Katolikleriz biz; Tanrının oğlu kutsal İsa'ya inanır, Ermiş Meryem'e dua ederiz. Yine de Yahudiler gibi esmeriz nedense... Almanlar sarışınları seviyorlarmış, acaba annemle saçlarımızı sarıya boyasak, esmer olduğumuz için bizi affederler mi? Ah bu Almanlar, Almanlar! Almanları sevmiyorum, hiçbir zaman da sevmeyeceğim, asla!

"Fransız annem, Alman babama rastladığında on altı yaşındaymış, babam on beş. Ertesi yıl ben doğmuşum."

(Az daha, belki de az sonra dünyanın en genç kaynanası benimki mi olacak?)

"Annem hiç Almanca bilmiyormuş, babam da Fransızca. Hoş zaten o sırada babamın ağzı burnu sargılar içindeymiş, konuşamıyormuş ya! Annemin hastabakıcılık yaptığı klinik bozması harabe, daha çok direnişçi Fransızların gizlice tedavi edildiği bir yermiş ama, görünüşü kurtarmak için bazı yaralı Almanları da alıyorlarmış. Babam da oraya düşmüş işte... Şimdi ikisi de birbirlerinin dilini çok iyi konuşurlar."

(Bizim, kedi Duman gibi rengârenk çocuğumuz, Fransızca, Almanca, Türkçe, bir de bizim anlaştığımız İngilizceyi sökmek zorunda kalacak demek ki!)

Biliyorum bana âşık değilsin, hiç de olmayacaksın... Dur sözümü kesme! Biliyorum yalnızca çok iyi dostuz biz, ama aşktan bahsediyorum ben; yani yüreğimdeki ateşten... Bir de şu karnındaki bebeği babasız doğurmanı istemiyorum. İkimiz de biliyoruz ki, o yakışıklı serserin geri dönmeyecek. Madem iki arkadaşız, birbirimize yardımcı olmalıyız. Evlen benimle, bebeğe baba olayım, benim de bir ailem olsun. Yo yoo, yalnızca aynı evde yaşayacağız, her şey eskisi

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

gibi kalacak, söz veriyorum! Sonra ne kadar güçlü olursan ol, babasız çocuk doğurmanın zorlukları...

"Babaannem 1930'larda Almanya'da, senin 80'lerde Türkiye'de olduğun kadar güçlü bir kadınmış!"

(Acaba ben babasız bir çocuk doğurmaya cesaret edebilir miyim?)

"Sonra babaannem o güzel insanla evlenmiş ve babam doğmuş. Tabii herkes onları çok sevişen bir çift sanıyor... Bir kez bile sevişmemişler, babaannem benim üstüme yemin etti. Babama gelince, özbeöz babasını herhalde bu kadar çok sevemezdi. Çocukluğum, bu hiç tanımadığım üvey dedemin ne dehşetengiz bir sevgi ustası olduğunu dinlemekle geçti."

(Zaten kan bağı dediğin nedir ki, 'kan yoğun bir sıvıdır yalnızca'.)

Hitler'in bir ruh hastası olduğunu göremeyen milyonlarca insanla aynı pasaportu taşıyorum! Deli, tehlikeli bir deli o! Kötü, çok kötü şeyler olacak... Daha kötüsü artık olmaz, dedikten sonraki kötü şeyler yani... Nemize gerek Polonya, Fransa, Macaristan, İsveç, Norveç şimdi de Rusya??? Alman olmaktan utanabileceğimi hiç düşünmemiştim; hep gurur duyardım bununla oysa...

Birisi çıkıp durdurmalı bu deliyi, birisi yok etmeli bu manyağı! Neden pek çoğumuz sessiz kaldı bu adamın yükselişine? Yalnızca *korku* mu? Hepimiz bu sessizlikle desteklemedik mi onu ve faşizmi? İlgisizlik, sessizliğin erkek kardeşi; lânet olsun sana, lânet olsun ki, kimse ilgisiz ve sessiz kalmasın dünyada bundan böyle! Ama hayır, ben direneceğim; en yakın dostum, çocuğuma babalık eden o güzel insan, gamalı haçın çarpık kollarında donarak öldü, ama oğlumu kaybetmeye direneceğim... Oğlumu asla askere alamayacaklar, asla...

"Babam on beş yaşından beş gün aldığında kapıya Naziler dayanmışlar. Babaannem 'bu ideolojiye oğul vermem'

dedikçe, arkadaşları yalvarmışlar, 'Naziler kurşuna dizeceğine, bırak savaşa gitsin, hiç değilse kurtulma şansı var.' Bir insanın ancak savaşta kurtulma şansı olması ne korkunç değil mi? Böylece babam savaşın son günlerine doğru Nazi üniformasıyla asker olmuş, aklın alabiliyor mu?"

(Yani ben, eski bir Nazi'nin oğlunu mu seviyorum şimdi?)

Herkes o çirkin bayrakları, göbeğindeki çirkin siyah lekeye karşın gururla pencerelerine asıp, kanları yeni yıkanmış üniformalarıyla geçit resmi yapan Nazi askerlerini seyrederken, otuz sekiz yaşındaki ben Ingrid, oğlu Nazi üniformasıyla savaşa, eline eli değmemiş kocası aynı üniforma içinde cehennemin dibine gönderilmişken, balkonuma o bayrağı asmadığım için belki de birazdan kurşuna dizileceğim. Bayrağınız acı, mutsuzluk ve kusmuk kokuyor sizin be! Bayrak asmamı mı istiyorsunuz, peki ulan, asacağım bayrağınızı, alın işte bayrak size!!!

"Biliyor musun babaannem balkonuna ne asmış o koskoca Nazi geçit töreninde? Hah hah hah... İmkânsız tahmin edemezsin; ne mi asmış, hah ha ha: donunu! Evet donunu asmış! Ne kadın değil mi? Hemen yakalamışlar tabii. Bizimkinde korkudan eser yok, zaten oğlundan da ümidi kesmiş, pislik içinde yaşamaktansa diyormuş... Ama savaşın sonlarıymış, dökülme döneminin paniğiyle Ingrid'i biraz hırpalamış, 'anarşist' diye fişlemişler... Daha sonra bu damga başına epeyce iş açtı ya... Ne yaman kadın değil mi? Ne cesaret, ne hayâl gücü, ne kara mizah ama, hımmm? Sen de yaparsın aynı şeyleri vallahi, hiç kuşkum yok hah hah ha! Babaannemden izler buldukça iyice tutuluyorum sana ey Akdenizli kadın!"

(Ah evet, harika bir babaannen var, ben de onu seviyorum ama, ona benzemek istemiyorum. Çünkü her akıllı kadın ne olursa olsun, ille de kendi olmak ister! Kendi annesine sırılsıklam hayran bir kız bile, eğer akıllı bir kadın

BELONGS TO KAKTÜSTEKİ

olabilirse, tıpatıp annesine benzetilmekten hiç hazzetmez. Kadınlar kendileri olabildiklerince güzeldirler! Ama bunu sana söyleyemiyorum, sen babaannenle sevişemeyeceğin için benimlesin belki de...)

Bu sarsıntı da ne? Gene mi hava saldırısı var? Sirenler, düdükler... Böyle gürültü yaparlarsa annemle babamı uyandıracaklar ama. Zaten son zamanlarda hiç uyumuyorlar. Annem sürekli ağlıyor, babam onu avutuyor. Bana belli etmiyorlar ama, artık on dört yaşındayım ve her şeyi anlıyorum. Annem çingene olduğu için onu öldürmek istiyorlar. Babamsa hem çingeneyle evli, hem de *resistance*'ı destekliyor. Ben yarı çingene, yarı âri! Ben Katolik bir Fransızım. Ne olmuş yani, çingeneler insan değil mi? Annemin güzelliğine hayran olmayan erkek var mı sanki? *Oh Mon Dieu,* lütfen bizi koru! Annemi, babamı, köpeğim Sympa'yı koru! Nazileri yok et, hayır hayır, bütün Almanları yok et! Hepsi kötü onların! İyi ama neden bu sirenler böyle uzadı bu gece. Sussanıza pis sirenler, annemle babam uyuyorlar. Sympa da ne çok havlıyor böyle, gidip susturayım şunu... Annemler uyanacak... Sus Sympa, sus kızım...

"Annem bahçeye çıkar çıkmaz evlerine düşen bomba, evi de, anneannemi ve dedemi de yok etmiş. Ne dram değil mi? Küçücük bir kız, savaşın ortasında yapayalnız kalıyor... Annesiyle babası kollarında saatlerce can çekişerek ölüyorlar... Ama çok güçlü bir kadındır annem ah, güçlü kadınlara bayılıyorum! İşte o gün kendine söz veriyor ve hastalara, yaralılara yardımcı olmayı kafasına koyuyor. Sınırdaki küçük klinikte çalışmaya başladığında on beşindeymiş, ertesi yıl babam yaralı olarak oraya getirildiğinde, Almanlardan nefret eden annem, anestezisiz bacağı kesilen babamın yaşaması için dualar edip, kendini parçalamış. Babama yaşam direncini annem kazandırmıştır, anneme, insanlara değil, ideolojilere karşı olmasını öğreten de

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

babamdır. Onlar hâlâ birbirlerine âşıktırlar ve ben gerçek bir aşk çocuğuyum... Ne keyifli bir ayrıcalık değil mi?"

(Acaba küçük Cathrine'in çingene annesi ve bu çingeneye âşık babası, aylardır bir lokma uyuyamazken, sirenlerin hiç susmadığı o gece nasıl mışıl mışıl uyuyabiliyorlardı? Belki de huzurlu bir sonsuzluğa doğru başbaşa bir yolculuğa çıkmak üzere hünerli çingene ellerinin hazırladığı uyuşturucu bitki özlerini çiğneyerek ya da bir avuç uyku ilâcını... Ne kızları Cathrine ne de şimdi karşımda oturan hiç tanışmadıkları torunları Klaus, böyle bir olasılığı hiç düşündüler mi acaba? Bilmiyorum... Bunu ona söylemeye de kıyamıyorum... Öyle saf, öyle inançlı ki, hikâyesini bozmaya niyetlenmiyorum bile...)

"Gel bak Adalar göründü! Hürreyyyy!!! Prens Adaları bunlar. Yeni yıla bu adalarda gireceğimiz için çok mutluyum Yasemin. Hem bu kez İstanbul'un değişik bir parçasını keşfedeceğim, hem de, gelsene şöyle yanıma, hem de yeni yıla seninle başbaşa bir adada girmek fikri çok erotik çağrışımlar uyandırıyor bende... Ne saçma değil mi? Yani, denizle çepeçevre sarılmış, toprakla ilintisi kopuk bir kara parçası, cinsel duyarlılığımı artırıyor benim... Beni dinliyor musun sevgilim? Bak şu ilk ada Kınalı Ada olmalı, doğru mu? Dur haritama bakayım bir... Ne düşünüyorum biliyor musun canım, ne kadar Almanım ben, tartışılır bu ama, çok aptal buluyorum bu ulusu ya da ulusumu diyeyim ki, ne cesur olduğumu anla, hımmm, heh he! Yani, güneye geleceğiz diye bütün yıl programlar yaparlar, sonra da bütün zamanlarını güneş altında bir hippopotamus gibi yatarak boşa geçirirler. Müzeleri, camileri de paket programı bozmaya cesaret edemeyen Protestan ahlakları yüzünden geziyorlar ha... Sen beni dinlemiyorsun Yasemin? Çok mu konuştum yine?"

(Seni dinleyemiyorum. Aklım, Alman babaannen Ingrid'le, onun yarı çingene Fransız gelini Cathrine'de. Böyle-

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

si güçlü iki kadının yetiştirdiği, senin gibi güzel bir erkeği seven ben, galiba biraz da o kadınların büyüsüyle sana tutuldum... Biraz mı?)

"Fassbinder'i seviyorsun ama, onun film çekerken nasıl bir diktatör olduğunu görseydin belki de soğurdun ondan... Geriye insanın yalnızca yarattıkları kalıyor diyeceksen eğer, ben de sana soracağım; bir sanatçının yaşamını ve kişiliğini nereye kadar eserlerinden soyutlayabilirsin diye? Fassbinder'le bir kez aynı sette çalıştım ve her şey bitti."

(Klaus'un bana anlatacağı pek çok ilginç deneyimi var. Set işçiliğinden kameramanlığa, kamyon şoförlüğünden pilotluğa dek yapmadığı iş, dört kıtada görmediği ülke, âşık olmadığı birbirinden cesur ve güçlü kadın kalmamış. Fakat beni daha çok o iki kadın ilgilendiriyor: Ingrid ve Cathrine!)

Oğlumu tahta bacakla karşımda görünce, az daha bayılacaktım. On altı yaşında küçücük bir çocuk! Tek bacağı yok! Kocaman bir erkek; tek bacakla yaşama meydan okuyor! Nasıl oluyor da umutları, hayâlleri ve yaşama sevinci böyle taptaze yeşil kalabilmiş? Yanıt: Cathrine! Ah benim güzeller güzeli gelinim, küçük kızım, sana en değerli şeyimi, oğlumu borçluyum ben! Onu ilk kez ben, ikinci kez sen doğurdun... Yürekten ve beyinden doğum, uterustan doğum yapmaktan daha zordur; çünkü bu sonuncusunun kocaman bir ağzı var!

"Babaannemle annem arasındaki dostluk, dillere destan olmuştur hep. Anne-kız olsalardı, böylesi yaşanamazdı. Birbirlerine kendi dillerini öğrettiler, birbirlerine 'anne' ve 'kızım' diye hitap ettiler ve evin içinde *Amour*'la, *Liebe*'yi kardeş kıldılar. Babaannemin, annemin çingeneliğiyle gurur duyuşunda hep, Nazi ideolojisine en somut başkaldırının kokularını duydum ben... Kötü mü? Niye olsun... Derken ben doğmuşum; tam anlamıyla yokluğun, yoksulluğun ve işsizliğin içine!"

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

(Sakat bir oğul, yarı çingene yabancı bir gelin ve bir de bebek torun! Acaba Ingrid, kırk yaşında hâlâ genç bir kadınken, savaş sonrası Almanya'nın utanç duyduğu yıkıntıları arasında bütün bunları nasıl yaşıyordu kendi içinde?)

"Babaannemin sevgilileri oluyormuş tabii. Güzel bir kadındı. Beni elimden tutup, gezdirmeye çıkarttığında, sokakta erkeklerin babaanneme baktığını görürdüm. Uzun boyluydu, fabrikalarda çalışa çalışa kolları çok güçlenmişti, iri kıyım erkeklerin açamadığı kapıları açar, yükleri taşır, bilek güreşinde patır patır yenerdi onları. Çok gururlanırdım onunla. Sevgililerini eve getirmezdi. Biraz büyüdüğümde, sevgilisi olduğunu sezdiğim erkeklerle bira içmeye giderken bazan beni de götürürdü yanında.

"Eli eline değmeden ölen kocasından sonra, bir daha hiç evlenmedi."

Bak kızım, böyle ağlamakla hiçbir sorunu çözemezsin! Anneni düşün, beni düşün; ikimiz de, yenilgiyi kabul etmedik. Şimdi sıra sende! Madem kocan takma bacağına alışamıyor, madem onu takmayı unutup, sokağa fırlıyor ve yolun ortasında eksik bacağını fark edip, günlerce sürecek bir bunalıma sürükleniyor, senin güçlü olman gerekir! Oğlumu tanırım; güçlü kuvvetli bir çocuktu, çalışmayı severdi. Şimdi yarım bir adam ve buna alışamıyor. Bütün bunalımı bu! Seni ve küçük Klaus'u çok seviyor, inan bana güzel kızım. Burada iş bulmak olanaksız, al kocanı, kalkın gidin Münich'e, Frankfurt'a, Hamburg'a, nerede iş varsa, girin, çalışın. Bu, onu mutlu edecektir. Ben Klaus'a bakarım, hiç merak etmeyin siz. Unutma Cathrine, kadın olmak, ağlamaktan korkmadan ve böbürlenmeden kuvvetli olabilmektir!

"Ben yıllarca, annemle babaannemi karıştırarak büyüdüm; babaannemi annem, annemi babaannem sanarak..."

(İki kadının sevdiği iki erkek. Bu, iki oğul, bir koca eder. Acaba bu iki erkek, kaç kadını sevdiklerinin ayrımında oldular mı hiç!)

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

"Heyy şuraya bak, balıkçı sandallarının çektiği şu küçük koyun üzerinde batan güneşi görüyor musun? Ne güzel değil mi? Bak kışın ortasında, yeni bir yıla girerken, biz adada başbaşayız; sen ve ben! Sen; cesur ve korkak, akıllı ve saf, duygulu ve kaygısız, sosyal ve içe dönük, inatçı ve uysal, dengeli ve marjinal, yaşama sımsıkı ve pamuk ipliğiyle bağlı, kımıl kımıl ve durgun, berrak ve bulanık genç kadın!.. Bir gün Türkiye'den bir kadın seveceğimi hiç bilmezken, hele babaannemle annemin böylesi damıtılmış bir bileşimini... Gel yanıma şöyle... Bak güneşin önünde kış akşamına kafa tutan güzel renkler ne inanılmaz bir uyum oluşturuyorlar... Morlar, uçuk eflâtunlar, pembeler, dalgın maviler, sabırlı griler... En baskını mor sanki. Farkında mısın, mor gerçekten de dişi bir renk!"

"Morötesi çuvallar içre gizlenmek isterdim (...)
İçeriye gök sızmazdı (...)
Dantellere sarardık maviye bulardık
onları ve korurduk özenle."



"Dur, nereye gidiyorsun? Gel, kaçırma güneşin batışını, hiçbir güneş batışı birbirinin aynı değildir! Nen var senin? Neden böyle dalgınlaştın, keyifsizleştin son günlerde? Yanlış bir şey mi yaptım? Kırdım mı seni? Kadınların mor renkli olduklarını söyledim diye mi bozuldun? Hiç anlamıyorum, heyy, dur gitme..."

Uyurken odada çıtırtılar duydum. Babaannem evde değil, salça fabrikasının gece vardiyasında. Annemle babam Hamburg'da çalışıyorlar. Evde yalnızım, gece simsiyah, uzun ve ben altı yaşındayım. Korkuyorum. Benim korkumu önleyecek tek kişi var, babaannem! Ama o da evde yok. Titriyorum. Buz gibi oldum. Üşüyorum. Tıkırtılar devam ediyor. Altımı ıslatıyorum. Yüksek sesle bağırıyorum: Babaanneee, çabuk gel, burada bir yabancı var! Kapı kapanıyor,

derin bir soluk alıyorum: Ohhh! O günden beri, yaşantımda ne zaman içinden çıkılmaz bir duruma düşsem, rüyamda hep bir hırsız görürüm ve inanmayacaksın ama, altımı ıslatırım.

"En yakın yabancı sendin,
Daha sürülmemişken ışığın biberi yaramıza (...)
Yabancıların en yakınıydın sen!"



"Polis kapıyı çalmaktan vazgeçti. Yarım saat sonra geri geldiklerinde, babaannem de vardı yanlarında ve kapıyı açmamı o istediği için açtım bu kez. Polislerin ortasında gülümsüyordu bana. Tutuklanmıştı. Bir kahvede üç erkekle kâğıt oynarken, oyun arkadaşları savaştan henüz çıkmış Almanya'nın yorgunluğunu ve yoksulluğunu konuşuyorlarmış. Bir tanesi, Hitler'in aslında kötü birisi olmadığını, 'gerçek Almanlar'a daima iş ve eğitim olanağı sağladığını söylemiş. Öbür ikisi de bunu destekleyince, babaannem üç erkeği hastanelik edene kadar dövmüş, ısırmış, tırmalamış. Hah hah ha! Düşünebiliyor musun manzarayı? Hah ha! Herifler şikâyetçi olunca, babaannemi tutuklamışlar tabii. Hah haa, ne kadın be!.. Polis babaannemi 'içeri' atıp, beni de bakımevine götürmek için geldiğinde, ben kapıyı yalnızca babaanneme açarım dediğim için, gidip onu getirmişler. Babaannemin yüzündeki gururlu pırıltıyı asla unutamam."

(Neden babaanne ve annesine böyle takıldım kaldım? Neden anlattığı başka hiçbir şey ilgilendirmiyor beni artık? Bir mor gizem beni alıp götürüyor, gittiğim yerde sevgilimden eser yok! Belki de şu sık sık duyduğum sesler iletişimimizi koparıyor... Dinle, duyuyor musun sen de?")

Babaanne: Demek torunumun âşık olduğu kadın sensin. Şöyle ışığa dön bakayım, ah-ha, babası da esmerleri sever!

Yasemin: Rengin önemi var mı sizce?



Babaanne: Hah hah hah! İlâhi kızım, her şeyin önemi vardır yaşarken, en küçük ayrıntıların bile... Ama sonra hepsine gülüp geçeriz yaşlanınca. Gülmeyiz bile ölünce...

Yasemin: Sizi daha önce hiç görmedim, ama çok eskiden beri tanıyorum, bilir misiniz bu duyguyu?

Babaanne: Dur bir daha bakayım sana, Fransız mısın sen de? Yoksa torunum, babasından daha mı güneye indi? Hiç görüşmedik mi, amma da yaptın ha, torunum beni sana anlatırken seni seyrediyordum ya ben!

Yasemin: Tevekkeli Klaus'la konuşurken hep gözetleniyormuş gibi hissediyordum.

"Ama sen artık beni hiç dinlemiyorsun! Uykuda gibi bir halin var, hasta mısın güzelim? Yorgun görünüyorsun, geceleri uyumadığını da biliyorum. Ne oldu o parlak bakışlarına, cıvıl cıvıl gülüşüne? Bıktın mı yoksa benden? Sakın ha, daha yeni başladık, bir yıl bile olmadı... Çok uzun sürecek sevgimiz, gel bakayım bana, bir öpücük ver..."

Babaanne: Bırak öpsün, bırak sevsin seni. Bir erkeğin âşık olduğu kadını sevişinin süt mavisi yoğunluğuna bırak kendini. Bırak ki, bedeninden kopan düşüncelerin ve duyguların dönüp aksın içine ılık ılık ve sen varoluşunun ancak bir bütün olabileceğini daha sakin kavra o zaman! Kaçma, kaçma doğadan, doğaldan ve yaşamdan!

Yasemin: Fakat kafam çok karışık. Bedenimden ayrılan parçalarım geri dönmüyor sanki ve ben nereden başlayacağımı bilmiyorum.

Babaanne: Hiçbir şey karışık değildir doğada, karışıklığı insan beyni yaratır, çözüm bulup, rahatlamak ve gururlanmak için... Söylesene kızım, seviyor musun gerçekten torunumu sen?

Yasemin: Bilmiyorum... Yani seviyordum, fakat bir iletişimsizlik oluştu... Ondan kopmuş gibiyim...: Bir aşkın bittiği nasıl anlaşılır?

Babaanne: Aşkın bittiği yerde, beden yalnız kalır!

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

"Artık yemek de yemez oldun. Sevişirken kendini vermiyorsun. Neden böyle durgunlaştın, hiç anlamıyorum inan ki... Berlin'e dönmem yakınlaştı diye mi? Hımm? Gülümse bakayım... Hadi ama..."

(Bilmiyorum, bilmiyorum, bilmiyorum.)

Tek bacaklı olması beni hiçbir zaman etkilemedi; kocama hep âşık oldum ben. Ingrid, dünya tatlısı, annem kadar yakın oldu bana daima. Ama şu işsizlik, yoksulluk, şu göçebelik; en büyük düşmanım o oldu benim. Oğluma, küçük Klaus'uma hasret bıraktı beni! Beş yıl Hamburg, altı yıl Münich, bir yıl Stuttgart, dört yıl Köln... Koskoca delikanlı oldu küçük bebeğim... Bazan bakıp da inanasım gelmiyor onu doğurmuş olduğuma. Ne kadar da yakışıklı bir genç adam... İsterdim ki, okusun, bir meslek edinsin, ama olmadı. O da küçük yaşta ekmek derdine düşmek zorunda kaldı, ne yazık ki... Şimdi bir de o kız çıktı başımıza. Daha yaşı kaç, başı kaç, on yediyi yeni bitirdi; Haziran'ın on sekizinde. Nasıl baba olur onca çocuk... Bizim durumumuz farklıydı, savaş vaktiydi...

"Kızın benden gebe kaldığından bile emin değildim. Ama gebeydi ve kimse ona iyi gözle bakmıyordu. Babam kürtaj için para yolladı, ben o parayla evlendim. Koyu Protestandı kız, kilisede evlendik. Annemin bütün çabalarına rağmen, Katolik olmadığım gibi, babaannem gibi dinsiz oldum hep!

(Babaanne ve annenin doldurduğu geniş alandan kalan ufacık kısmı, ilk fırsatta doldurdun yani... Kahraman olabilmek için, herkesin itip kaktığı, sevmediği bir kızı himaye ederek hem de...)

Babaanne: Yine kendinlesin, oysa torunum yanıbaşında...

Yasemin: Çok iyi biliyordunuz siz; baskın karakterli iki kadınla büyüdükten sonra, gidip ancak öyle bir kızla evlenecekti!

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

Babaanne: Beni suçluyorsun sen çocuğum. Ne yapmalıydım yani? Karnında Klaus'un çocuğunu taşıyan kızın sokağa atılmasına göz mü yummalıydım?

Yasemin: Ona kendi güçlerini tanıması ve geliştirmesi için hiç fırsat vermemişsiniz! Tıpkı, baskın bir baba figürü gibi...

Babaanne: Böyle olduğum için etkileniyorsun benden ya...

Yasemin: Bilmiyorum, bilmiyorum...

"Oğlum Thomas şimdi tam on dokuz yaşında. Yan yana gelince ikiz kardeş kadar benzeriz. Karım olan kızcağızıysa on sekiz yıldır hiç görmedim. Bebeği kucağıma bırakıp, çok zengin olduğunu sandığı bir Amerikalıyla kaçtı. Emzirmek dışında oğlumun her ihtiyacını ben karşıladım. Tabii babaannem çok yardımcı oldu bana... Thomas iyi bir üniversitede okuyor şimdi ve kendi yaşamını kurdu sayılır."

(Küçük Thomas'ı da babaannen yetiştirdi yani...)

Deniz Heybeli Ada'yı kucakladı, güneş battı ve balıklar suya çekildi. Kışın ortasında adaya yatılı konuk gelen genç kadınla, yabancı erkek (daha çok bir İspanyol matadora benziyor) akşamın geceye değdiği anda pansiyon benzeri otellerinden çıktılar. Soğuk, adanın yerlilerini çoktan evlerine hapsetmiş, balıkçıl ada kedileri duvar diplerinden usul usul kayarak gece rızıklarını aramaya koyulmuşlardı. Almancasına koyu Fransız aksanı karışmış yabancı adam, Alman aksanlı İngilizcesiyle yumuşacık bir şeyler anlatıyor, ikisi de ellerini ceplerine sokmuş, ıssız ada sokaklarında hızlı hızlı yürüyorlardı. Soğuktu. Adamakıllı soğuktu. Onların hiç fark etmediği, ama ada vapurundan indiklerinden beri peşlerine düşen iri cüsseli, mavi gözlü, beyaz tenli, yaşlıca, fakat dinç kadın, yine arkalarında belirdi. Genç kadınla yabancı erkek, içinde cılız bir sobanın yandığı küçük bir balıkçı lokantasına girdiler. Rakıyla meze ısmarladılar. Ada kışının tekdüzeliğine kâğıt oynayarak katlanmaya çalışan

birkaç yeni delikanlı, önce bu ikisiyle ilgilendilerse de, daha sonra kendi şakalarının güvenli denizinde kahkahalarıyla yelken açtılar.

"Sonunda oğlum Thomas'ı ve kendimi güvenceye almıştım. Artık hep eksikliğini hissettiğim ve özlediğim kendi özel yaşamımın ve mesleğimin konularına eğilebilirdim. Annem ve babam Münich'e yerleşti, babaannem de o sırada on üç yaşında olan Thomas'ı alıp, onların yanına taşındı. Biraz daha rakı alır mısın canım? Ben de gidip, Berlin Teknik Üniversitesi'ne kayıt oldum. Çevre tasarımı çalışmaya böylece başladım yani. Bazı arkadaşlarım, otuz üç yaşımda üniversiteye girişimle dalga geçtiler, kimi hocalarım benden gençti, bunun gibi duygusal ve pratik sorunlar yaşadım, yaşıyorum. Fakat her keresinde babaannem yardımıma koştu, herkesten farklı oluşumun keyfini yaşamamı önerdi bana. Neyse, işte gelecek sömestir bitiyor okul. Bak ne diyorum, Yasemin, belki de Türkiye'de bir iş yaparım ... Çevre Etkileşim Araştırması çok yeni burada ve bu çeşit araştırmalara mutlaka gereksinim duyulacaktır ... Hem aramızdaki telefon, mektup engelini kaldırırız, hem de ... Sen yine beni dinlemiyorsun?

Yasemin: Buradasınız değil mi?

Babaanne: Elbette, sizlerleyim.

Yasemin: Klaus'un sizden bağımsız hiçbir yanını bırakmamışsınız!

Babaanne: Neden karşı cephelerdeyiz ve savaşıyoruz? Aynı yöne doğru birlikte yürüsek?

Yasemin: Size karşı değilim. İtiraf etmeliyim ki, sizi beğeniyorum, hattâ hayranım size.

Babaanne: Fakat kendine olan hayranlığın öyle fazla ki, benimkinden rahatsız oluyorsun. Klaus'u senden daha çok etkilediğimi düşünüp, hasta ediyorsun kendini.

Yasemin: Ben mi?

Babaanne: Evet sen ...

"Artık otele dönelim mi? Sen pek iyi görünmüyorsun, üşüdün herhalde..."

(Babaannenle tanışmak istiyorum, mutlaka tanışmalıyım onunla!)

Odun sobasıyla ısıtılan otel odası, sabahın cılız güneşiyle aydınlanana dek, önce başarısız bir sevişme, sonra rahatsız bir gece yaşadılar.

Ertesi gün elleri kolları İstanbul manav ve kasaplarından haftalık alışverişleriyle dopdolu, adaya dönen adalıların boşalttığı vapura, genç bir kadınla İspanyol matadora benzeyen yabancı bir erkek bindi. Onları günlerdir takip eden yaşlıca kadın peşlerindeydi yine. Genç kadının anorağı vapurun eskimiş ahşap kaplamalarına takılınca, kadın kolunu kurtarmak için durdu. İşte o sırada yaşlı kadını gördü. Onu hemen tanıdı. Hava birden soğudu, deniz kabardı. O sırada çoktan vapurun üst güvertesine çıkmış olan erkek koşarak aşağı indi, kadını aradı.

"Yasemin, neredesin canım? Birden kayboldun... Sanki terk edilmiş gibi hissettim kendimi... Bir tuhaf oldum... Boşlukta düşer gibi bir duygu... İçimden kayan bir... Sen ne yapıyorsun orada canım?"

(Babaanneni gördüm, bizi takip ediyor!)

"Ne mırıldanıyorsun sevgilim? Titriyorsun sen... İyi misin Yasemin?"

Babaanne: Bir gün karşılaşmamız gerekiyordu ve işte o gün geldi. Beni tanıman en doğrusuydu... Korkma benden çocuğum.

Yasemin: Kork... Korkmuyorum sizden, hayır. Fakat yaşantıma böylesi girmenizden ürküyorum...

Babaanne: Sahiplenme duygusundan hoşlanmıyorsun, hele bir erkeği sahiplenmek düşüncesi bile tüyler ürpertici geliyor sana, değil mi?

Yasemin: Uygar insana yakışmayan bir... ham kalmış bir içgüdü.

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

Babaanne: Ama seni tedirgin edişimin temel nedeni, Klaus'un daima bana ait kalacağına dair inancın...

Yasemin: Hayır, asla, hiç de değil!!!

"Yasemin nen var? Aç gözlerini ve bana bak! Bak benim, Klaus!"

Babaanne: Artık daha fazla tedirgin etmeyeceğim seni. Çok iyi bildiğim bir şey var. Bir erkeğin bütün yaşamını tek bir kadın etkileyemez! Bir erkeğin gençliği ve yetişkinliği için iki kadın vardır, yalnızca iki kadın; ikincisi gelince, birincinin gitmesi gerekir!

Yasemin: Elinizdeki nedir? O pembe hapları içmeyi düşünmüyorsunuz değil mi?



Babaanne: Düşünüyorum.

Yasemin: İnanmıyorum size!

Babaanne: Üç erkek yetiştirdim, oğlum, torunum ve torunumun oğlu. Pek çok sevgilim oldu, bir tek erkeğe âşık oldum; çekip gitti. Bir erkek tarafından çok sevildim; savaşta öldü. İki büyük savaşı yaşadım ve atlattım. Şimdi oğlumdan sonra, torunumun da yaşantısında yer alacak benden sonraki, ikinci kadını tanıdım.

Yasemin: Yani, böylesi güçlü bir kadının intihar edebileceğini mi imâ ediyorsunuz bana? Hadi canım, ölüm kolaydır, siz kolayı hiç sevmemişsiniz ki...

Babaanne: Bak kızım, ben hemen her şeyi hep bilerek, isteyerek, kendim seçerek yaptım. Karar verendim, yönetendim ve yalnızdım. En zoru insanın kendi yaşantısını yönetebilmesidir, bilirsin! Ne yani, ölümümü Tanrı'ya bırakacak göz var mı bende?

Yasemin: Durun, sakın içmeyin o ilaçları, lütfen, bitte bitte...

Babaanne: Hadi canım, benim ortadan çekilmemi en çok isteyen sen değil miydin sanki? Bu uyku ilacını da sen satın almadın mı o tanıdık eczaneden?

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

"Yasemin, allahaşkına konuş benimle, baygınlık geçiriyorsun sen..."

— Klaus, babaannen intihar ediyor, koş elindeki ilaçları al! Çabuk ol, kurtar onu, hadi Klaus lütfen, please...

"Yasemin neler söylüyorsun sen? Hiçbir şey anlamıyorum..."

— Klaus nasıl anlamazsın, baksana gözlerimin içine bakarak, benden öç alır, ölümle dalga geçer gibi gülümseyerek içiyor ilaçları avuç avuç... Lütfen durdur onu! Tanrım birisi durdursun onu... Benim yüzümden ölecek biraz da... Ah, birinci kadınların, ikinciler yüzünden ölmeleri gerekir mi ille de? Lütfen, engel olun ona lütfen...

"Yasemin, güzelim sakin ol! Bak herkes bize bakıyor. Hadi toparla kendini biraz. Hem sen babaannemin intihar ettiğini nereden biliyorsun? Anlattım mı yoksa?

—.....

"Geçen kış iki tüp uyku ilacı yutup öldü! O güçlü, o inanılmaz güzellikteki kadın... Büyük bir şok oldu tabii... Ama mutlaka geçerli bir nedeni vardı onun, ölüme bile geçerli... Geçen kış, dur bakayım... Bugün ayın kaçı? Aaa, evet, tam bugün! Evet, vay canına tam bir yıl olmuş be!.. Yasemin, daha iyi misin canım? Yasemin, benimle misin, bana döndün mü?

— Hı?.....

"Bak, kaldır başını ve güneşe bak! Güzelim renk halkalarına bak! Ne renkler ama.... Ben de renk delisi miyim ne? Hah ha ha!.. Hadi gülümse biraz, hadi ama... Şu mavilere, turunculara, morlara bak... Güneşin erken ama mağrur batışının ifadesi sanki. Mora dişi renk dediğim için kızmıştın bana, ama haksız mıydım?"

Artık değildi. Yasemin mora baktı ve ötesini gördü. İlk kez gördü! Klaus'a uzandı, onu günlerdir sarılamadığı sıcaklıkta, sımsıkı kucakladı. Sonra upuzun öptü. Gözlerinde nemli mor ışıklar parıldadı. Elleri, erkeğin ellerinde sımsıkı

kenetlenmişti. Birbirlerine gerçek sevginin renkleriyle gülümsediler. Uykudan yeni uyanmışların tazelenmiş keyfi ve tadıyla...

Vapurdakiler ikisini de yabancı turist sanıp, Türkiyeli âşıklara asla göstermeyecekleri bir hoşgörüyle sırıttılar onlara.

Deniz sakin, deniz soğuk, deniz güzeldi.

"Çok kullanılmış
bir zamanın
gözlerini kapattım."
Nilgün Marmara

Ocak '88 Heybeli Ada – Ocak '89 Moda, İstanbul

– 1989 Yunus Nadi Öykü Yarışması Mansiyon Ödülü –

BELGRAD.YO KAKTÜSTEAM

BİR YAZ DÖNÜMÜ GECESİ İÇİN SÜİT



Presto con Fuoco
Adagio misterioso
Allegro amoroso
Andante-Finale

"Nerede başlıyordu faşizm? Atılan ilk bombalarda ya da üzerine yazılıp çizilen terörde değil... Faşizm, iki insan arasındaki ilişkide başlar..."

Ingeborg Bachmann

HAZİRAN BAŞI

'Kumpi on kauniimpi'nin anlamını bilmiyorum.

Canı cehenneme, deyip kesip atacağıma, ne güç bir dil bu böyle! diye düşünüyorum aralıksız. Bu düşünce beni açık seçik rahatlatıyor.

Kumpi: İkisinden biri demek.

On: Dır anlamına geliyor, ama 'kauniimpi'nin anlamını bir türlü çözemiyorum. Bu dilin bir özelliği, kelimelerin sonuna gelen eklerle, anlamda oluşan değişiklikler... Sözcüklerin 'in' hali olmalı bu?

Yine aynı düşünce: Ne güç bir dil bu böyle...

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

Benim hiç suçum yok!

Saat gecenin ikisi oldu.

Sonra üçü.

Teybin tuşlarını ezberleyen parmaklarımla, yeniden sağdan ikinciye basıyorum: Play.

Piyano ve gitarlar, yumuşak bir vals tempoyu sürüklerken, Vesa-Matti Loiri'nin kederli sesi üç-dörtlük temponun sevincini bölüyor: 'Kumpi on Kauniimpi ...'

Fransızcaya Piaf, İngilizceye Beatles yüzünden merak sarıp, öğrenen arkadaşım geliyor aklıma. Gülmüştük ona.

Şarkıyı yeniden dinliyorum. Bir kez daha. Sonra bir daha! Artık günlerce dilime takılacak kadar üstüme sindiğini bilerek, canım sıkılıncaya dek bir daha ...

Bu kez anladığım bütün sözcükleri boş bir kâğıdın üzerine diziyorum. Topu topu üç tane olduğunu görüp, moralim bozuluyor: Özgürlük. Aydınlık. Zafer. Olsun. Bunlarla ne şiirler yazılır ...

Özgür olmak aydınlıksa / sevgilim / bütün karanlıklara savaş / bütün özgürlüklere barış / sevgilim / ama iç aydınlığımızı / ilân edelim.

Uydurduğum bu dizelerden hoşnut, gevşiyorum. Fakat aynı anda, senin bu satırları duygusal, fazla liberal, en çok da bireyci bulacağın düşüncesiyle geriliyorum. Bunları küçümsersin sen!

Yeniden gevşeyebilmek için, bana bu şarkıyı üst üste dinlettiğin o gece mırıl mırıl şarkı söyleyişini arayıp buluyor, gözümün önüne koyuyorum. İşe yarıyor. Geniş bir gülümseme alkol gibi yayılıyor bedenime.

Şair Eino Leino'yu anlatışındaki heyecanı hiç eskitmeden koruduğum yerden çıkartıp, sevgiyle yeniden yaşıyorum. Leino'nun şiirlerini ardından kovalayan varmışçasına telâşla ve aramıza giren üç yabancı dile söve-saya çeviriyorsun. İçtikçe bütün zincirlerinden kurtulduğuna inanıyor, bu yüzden daha çok içiyorsun... Aslında içtikçe, kendi kendini

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

müebbete mahkûm ettiğin, 'bükülmez, esnemez, yenilmez' zırhının içinden çıkıp, çıplak kendin olmak cesareti buluyorsun.

Gözlerinden fışkırıp, yanaklarını aydınlatan yeşil alevin aydınlığında gençliğinin karşı konulmaz diriliğini görüyorum. Söylediklerinin bazılarını anlayıp, hepsini unutarak seni izliyorum. Araya İsveççe ve Rusça sesler katarak doludizgin Eino Leino'yu anlatıyorsun: Etti mi beş yabancı dil!

Ama bunun ne önemi var?

Alkole teslim olduğun gibi ve kadar hiç kimseye, özellikle bana teslim olmayacağını bile bile, yanımda olmanın, kendini ve beni hırpalamadan birlikte oluşumuzun kısacık sürecek keyfini yaşıyorum. Alıcı gözüyle bakıyorum sana şöyle bir... Ah sevilen insanın asla çirkin olamayan bedeni nasıl da çeker insanı... Sen Leino'yu anlat, bırak uzasın gece... Nasılsa dokunacağım sana... Nasılsa alkole teslim oldun bir kere... Artık seni sevmeme, senin de beni sevmene karşı çıkamaz, bundan korkamazsın... Şu anda hiçbir kadın, ben bile tehlike değilim senin için...

Bahar güzeldi.

Bahar çok güzeldi. Nisan'ın sonunda yeni yeni çözülen buzlar, hâlâ karanlık sabahlar, öğleler, akşamlar, soğuk gündüzler ve geceler... Karanlık ve soğuk. Gündüzden geceye, geceden gündüze çözülen buzlar, eriyen karlar, karanlık ve soğuk...

Üşüyorduk.

Ağaçlar ve insanlar hasretle güneşi bekliyorduk.

Nisan'ın sonunda, balık tutabilmek için hâlâ gölü burguyla delip, uzun buz koridorundan oltamızı balıklara uzatmamız gerekiyordu. Güneşi bekliyoruz... Tek balık bile gelmeyen oltalarımızı toplayıp, gölün üzerinde ateş yakıyoruz. Dal parçalarına taktığımız sosislerimizi içten içe çözülen derin buz kütlelerinin deprem çığlıklarını dinleyerek göl üzerindeki ateşimizde kızartıyoruz. Bütün kaz tüyü anorak,

su geçirmez renkli çizmeler ve eldivenlere rağmen üşüyerek yiyoruz mis gibi kızarmış 'makkara'larımızı.

Güneş bir türlü açmıyor yüzünü. Bizi gördüğünden eminiz, ama hep soluk beyaz bir örtünün arkasından kırgın bakıyor gözleri... Acaba yüzyıllar önce bu ülke yerlileri ne yapıp da küstürdüler güneşi böyle?.. Üşüyoruz...

İşte her şey bu kadar güzeldi.

Sen vardın!

'Kumpi on kauniimpi'...

Saat dört oldu. Hâlâ şarkının sözlerini çözemedim. Odanın ortasında, halının üzerinde oturmuş, çevreme darmadağınık yaydığım sözlükler, kâğıt-kalem ve kaset-çaların arasında yapayalnızım. Küçük/büyük bütün evlerin dar/geniş bütün odalarında eşyalardan arta kalan mekânlarda herkes uyuyor. Bütün İstanbul...

Bir ben uyumuyorum, bir de Bertan!

Gözlerini ovuşturarak oturma odasına giriyor, duvardaki yuvarlak kırmızı saati gösteriyor.

Saat dört.

Teybin sesini kısıyorum. Bakıyorum, uykudan kalkıp geldiği besbelli. Öfkeli değil ama. Bertan çok ender öfkelenir bana.

Ben — Öfkelendiğinde hırpalamıyorsun beni?

Bertan — İnsan ciddiye aldığı kişilere sevgili, duyarlı, sabırlı ve hoşgörülüdür.

Ben — Bunu bir türlü beceremiyorum... Aksine en yakın olduklarıma sabırsız, mükemmelci, hoşgörüsüz davranıyorum...

Bertan — Bu yüzden en çok kendine acımasızsın ya!

Ben — Düşündüklerini ve söylediklerini uygulayabilen ne kadar az insan var.

Bertan — Akıl, bedenle eşgüdümlü çalışırsa sağlıklıdır. Yoksa...

Uyumam gerektiğini, sabahları sürünerek işe gidişimin

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

yüreğini burktuğunu söylüyor. Sesinde ne tehdit ne babacan bir ton var. İlgisiz de değil... Azarlamıyor, borçlandırmıyor, yalnız da bırakmıyor. Gözden kaçmış bir ayrıntıyı anımsatmak için sabahın dördünde kalkmış gelmiş gibi... Esneyerek yere dağılmış kâğıtları topluyor. Bir ara kâğıtların arasında seni görecekmiş gibi tedirgin oluyorum. Bertan seni görmezden geldiğini belli etmeden kâğıtları masanın üzerine bırakıp, esneyerek odasına dönüyor. Hiç suçluluk duymadan kalkıp geriniyorum. Odama gidip, başucu lâmbamı yakıyorum. Hiç kimseyle aynı odada ve yatakta uyuyamadığıma saygı gösteren tek erkek Bertan!

Bunu, ne birey oluşumu ve bağımsızlığımı kanıtlamaya çalışmak, ne de kendisine yönelik bir hareket olarak görüyor. 'İki bedenin sıcaklığı yan yana soğumadan' kalkıp bana ait bir odaya çekilmemden ötürü 'fahişe' gibi hissetmiyor kendini...

Yatmadan önce dişlerimi fırçalamam gerek. Zaman ve durum ne olursa olsun, mutlaka dişlerimi fırçalamak zorundayım. Evden çıkarken son kez kontrol edilen çantadaki anahtar, okunsun-okunmasın her ay alınan dergiler, 8.30'da izlenen haberler gibi bir alışkanlık bu.

Sen bunu dişçiye verilecek paradan kazanç olarak görüyorsun, Bertan'sa, sağlıklı bir alışkanlık diye yorumluyor. Ama ikiniz de bende böyle sımsıkı yer eden diş temizliği alışkanlığını açıklayamıyorsunuz. Annem mi, öğretmenim mi, arkadaşlarım mı, yoksa diş doktoru mu acaba?

Bilemiyorum.

Aynada, elimde beyaz diş fırçası ve mavi diş macunuyla kendimi göreceğim yerde, seni görüyorum. Açık yeşil gözlerini, kumral güzelliğini, sakallarının gizlediği gamzeleri, gençliğini ve erkekliğinin çekiciliğini, sağlıklı bedenini...

Tanrım ne albeni!..

Dişlerimi fırçalıyorum.

Bertan'ın ne seninki kadar atletik bir bedeni, uzun boyu,

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

ne renkli gözleri, ne de pürüzsüz bebek cildi var. Yaşını da tam olarak bilmiyorum. Benden biraz yaşlı sanıyorum. Belki de yaşıtım? Bu konuları hiç konuşmadık ki... Ama Bertan senin kadar genç değil...

Yüzünde ne bıyık, ne sakal, ne de gamze. Bir tek gözlük. Siyah kısa saçları ve ara sıra parlayan koyu gözleri.

Ama O, başka hiçbir erkeğin bir türlü kavrayamadığı birçok şeyi zorlanmadan anlıyor!

Işığı kapatınca aynadan kayboluyorsun. Yatağıma girince bu kez de odamda olduğunu hissediyorum. İlle rüyama gireceksin.

Gülümsüyorum.



HAZİRAN'IN İKİNCİ HAFTASI

Eşyalarımı topluyorum. İş gezisine çıkmak, tatile çıkmaktan daha kolay. İki resmi giysi, bir pantolon, bir etek, şort ve fanila-bluzlar. Tatil çantasına daima fazla giysi konur, ama iş gezisinde böyle bir sorun olmaz. Ayrıca iş gezisinin bütün programı yazılı-çizili olarak belirlenmiştir, kimsenin alınmasına, suçluluk duymasına gerek bırakacak değişiklik sorunları yaratmaz. Bertan, yedek bir çift kalın çorap ve kazak almamı öneriyor. Bu mevsimde oraları hâlâ soğuktur!

Ben — Donacak değilim ya?

Bertan — Beklenmedik soğuğa, beklenmedik sıcaktan daha güç katlanılır. Bu zarfta yedek para var, gerekirse diye...

Ben — Nasıl başarıyorsun bu ayrıntılı ilginle beni boğmadan sevmeyi?

Bertan — İnsan ancak çok sevdiğini sıkmadan kucaklayabilir.

Dediklerini yapıyorum. Sarı bir kazak, mavi bir çift çorabı ve yedek para dolu zarfı çantama ekliyorum. Bir de uçakta açmam üzere küçük bir paket. Bertan böyle sürprizler yapmayı pek sever. Uçakta kemerlerimi bağlar bağlamaz

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

paketi açıyorum. İçinden bir şiir kitabı çıkıyor: Adrienne Rich.

Bertan — Bu kadının şiirleri halüsinasyon yarattığı için başkalarından çok farklı. İncecik bir delilik ve korku, şiirlerinin daimi konuğu, farkında mısın? Delilik ve korku, mantığı hem itiyor, hem de tuhaf bir şekilde yaklaştırıyor.

Ben — Bu söylediklerini böyle söylemeyi beceremem ben... Bence şiir ya güzeldir ya kötü. Ya zengindir, ya yavan. Şiir ya vardır, ya da yoktur!

Bertan — Peki zengin ve güzel, güzeli anladım ama asıl, varolan şiiri nasıl görüyorsun? Varlık/yokluk... İlk adım sorunlarıdır. Varlık tek başına sadece başlangıçtır. Güzellik, incelik ve renk, varlığın üzerine özenle işlenecek unsurlardır.

Ben — .....

Bertan — Bak Adrienne Rich o incecik köprünün üzerinde yürüyerek, katıksız çılgınlık ve fanteziyi hissettirebiliyor. Dinle şimdi:

"I felt my body slipping through
the fingers of its mind."

Burada sürprizli bir uyandırma, korku ve delilik bulunduğunu, buna rağmen ve bu yüzden dizenin güzel olduğunu görmüyor musun?

Uçak İstanbul'un dışına uçtu bile. Pilotumuz hava, yükseklik raporu veriyor. Adrienne Rich elimin altında kımıl kımıl: 'Yaşamın Gerekleri' 79 sayfa şiir. Seni düşünüyorum. Sen Adrienne Rich şiirlerini hiç sevmezsin. Tanımıyorsundur bile Onu... Bir Amerikalının şiirlerine el sürmezsin ki... Amerikan Şiiri abartılı, uyuşturucu, eğlendirici, Fransız duygusal, İngiliz kentsoylu, kibirlidir. Brecht, Hikmet, Leino, Neruda dışında şiire yüz vermezsin – vermekten korkarsın. Onların aşk şiirlerinin, ayakları yere basan unsurlarla beslendiği konusunda saatlerce konuşabilirsin. Sonra da, bu

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

yüzden seni fazla şekilci, tutucu ve duygusal bulmama çok öfkelenirsin.

Elimin altında Adrienne Rich... Çoktan Karpatlar üzerinde uçuyoruz. Gözlerimi kapatıp, buzlu portakal suyumu içiyorum. İki yanımdaki koltukları boş varsayıp, ikiniz için gözetiyorum...

HAZİRAN ORTASI

Sen hep böyleydin... İnsanların değişeceğine kim inanıyor acaba? İçtiğinde boş şişelerin arasından bakıp, artık sarhoş olduğundan keyifle emin, gevşemiş ve sarhoşluğun, bütün suçları affettireceği temeline dayalı ulusal inancınızı sımsıkı benimsemiş olarak aynı şeyleri söylüyorsun. Kimseye verecek hiçbir şeyin yok ve bu yüzden kimseye bir şey vaat edemezsin! Ah zavallı sen!.. Doğru, bencillik onulmaz bir hastalıktır. Çünkü 'vermek' eyleminin içinde 'kendini ele vermek' de vardır. Bencilliğin yanı sıra, bütün 'zayıf' insanların dehşetli korktuğu bir hastalıktır bu... Sonra hangi oyunun oyuncusu olacaksın değil mi? 'Kadınlara Güvenememek' oyununun bol nakaratlı, acı çekmiş ama hâlâ dimdik, yapayalnız direnen genç erkek başrolünü kimselere kaptırmadan kaç sezondur oynuyorsun?.. Bol izleyicin olduğu besbelli, giderek tiradlarını inanarak, kendini kaptırarak, geliştirerek atmaya başlamışsın... Aslında senin oynaman gereken başka bir oyun var... Sana çok daha uygun bir oyun ve rol... Hani bir adam vardır, geceleri içer, içtikçe değişir. Bir de adamın yanında çalışan bir uşak... Neydi o oyunun adı? Hay Allah, dilimin ucunda ama...

ERTESİ GÜN (Haziran 16)

Toplantılar, telefonlar, teleks, telgraflar... Notlar, notlar, notlar... İş dünyasının dili her ülkede aynıdır. İş dünyasının kendi dili vardır. Erkekleşmemeye âzâmi özen göstererek,

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

beri yandan erkeklerin arasında kaybolmadan ve kendimi kabul ettirme psikolojisini ihmal etmeden, iş adamları arasında, onlarla iş konuşup, tartışıyorum. Bana bakıp, zaman zaman, birer makine değil de birer insan olduklarını anımsadıklarını düşünüyor, içten içe gururlanıyorum. Kadın yaratıcılığı, bereketi ve aklının erkek dünyasına getirdiği canlılığı, güzelliği ve 'insan' faktörünü her toplantıda yeniden yeniden görmek ve yaşamak keyif veriyor bana... Sayıların, ölçülerin, formların, olasılık hesaplarının, kâr-zarar analizlerinin, istatistiklerin aslında insanlar için yapılmakta olduğunu ben olmasam onlara hatırlatacak başka kimse olmadığına varacak denli geniş tuttuğum hayâl gücümü, başarılarım ve özgüvenimle besliyorum. Ağrıyan başlar, gerilmiş kaslar, 'ara verelim' demeyi 'kendine yediremeyen' erkek gururlar arasında kolumu uzatıp, buzlu bir portakal suyu istiyorum. Beklediğim gibi, arkamdan hepsi içecek isteyip, mola vermeye bir kadının öncü olmasından gururlu, gevşiyorlar. Her ülkede, her toplantıda bu böyle... Yanımda oturan 'çok önemli' bir adama karısının ne iş yaptığını soruyorum. Harika bir kahkaha patlatarak, 'sıkıldığını' söylüyor. Bana 'erkek-erkeğe' ses tonuyla yakınıyor sonra; alaycı, biraz babacan, biraz küçümser, çokça bıkmış... Halbuki aynı adam bu gece verilecek partide, benim de kadın olduğumu – tekrar – anımsayacak ve bana asılacak... Ben de kadınların da seçme hakları, zevkleri olduğunu söyleyeceğim... 'Feminist misiniz?' diyecek alaycı bir gülümsemeyle tepeden bakarak – ırkçı bir beyaz erkeğin, beğenmediği için ırzına geçmediği zenci kız çocuğuna bakışındaki itici üstünlük gibi...

Hayır diyeceğim, akıllı bir kadınım yalnızca... Sonra..... Yooo, yo hayır, bütün bunları baştan yaşamak istemiyorum... Bıktım bunlardan... Hasta olurum, başım ağrır, değişen iklime uyumsuzluk çekiyor olurum... Gidemem bu geceki partiye...

Yanımdaki 'çok önemli' işadamı, onunla ilgili kurduğum

senaryodan, hattâ onun yüzünden akşamki partiye gitmeyeceğimden habersiz, hâlâ karısını çekiştiriyor bana. Belki de bu rol ona uygun değil, ama nasılsa bu rolü oynayacak birileri daima bulunuyor. Akşamı yalnız geçireceğim!

Yarın seni göreceğim!

Bertan ne yapıyor acaba?

YARIN (Haziran 17)

Seni gördüm. Ne çok özlemişim.

ERTESİ GÜN (Haziran 18)

İş toplantısı. Yeni projeler. Şirket kulisleri... Akşam seni göreceğim.

Telefon:

Ben — Hiç sesin çıkmadı, iyi misin? Evet. Hava serin. Aynı tip adamlar, aynı konular. Gayet iyi. İki iş bağladım.

Bertan — İki dergi, dört mektubun var. Kuşların yemlerini yeniledim. Ayaklarını üşütmüyorsun değil mi? Toplantıdaki adamları pek ciddiye alma, bütün erkekler aynı değildir...

Ben — Dönüşümü biraz geciktireceğim. Bir hafta kadar...

Bertan — Elbette artık gitmişken, yaz dönümü gecesini orada geçir. Bir de heyecanlarını fazla büyütme. Biliyorsun düş kırıklıkları için antibiyotik yapılamıyor...

Ben — Kendine iyi bak.



YAZDÖNÜMÜ GECESİ (Presto con Fuoco)

En uzun gündüz, ışığın, bereketin, güneşin kutlanışı olarak Ermiş Johannus'un adıyla şenliklere dönüşmüş yüzyıllardır burada... Sokaklarda ateşler yakılıp, üzerinden atlamak, dans, yemek, kahkaha, gürültü ve içmek, içmek, içmek... – Biraz Hıdırellez sanki – Ne çok içiyorsunuz sizler



böyle? Keyiflenmek için değil, sadece ve en çok sarhoş olmak için...

"Johannus'ta herkesin mutlaka bir sevgilisi olmalıdır!" Bakıyorum, şimdi gerçekten yanımdasın. Dokunuyorum, kaybolmuyorsun, ışığı söndürüyorum, yine kaybolmuyorsun...

Evet, Yazdönümü gecesinde herkesin mutlaka bir sevgilisi olmalı, mutlaka. Yine dokunuyorum, yine kaybolmuyorsun. Artık korkmadan dokunacağım...

Otuzlarına yaklaşmış erkeklerin hiç belli etmeden yaklaşan az sonra seyrekleşecek saçları, kırışacak göz altları, çevresi genişleyecek belleri, katmerleşecek bakışları pusuda beklerken hâlâ taze bir gülümsemeyle gencecik karşımda durmuş, beni seyrediyorsun. Öyle bakıyorsun ki, içimdeki bütün doğal enstrümanlar aynı anda birlikte çalmaya başlıyorlar.

Bu müziği duyuyor musun? Evet, çoktan müziğe uygun devinimlerle içten içe yanan, kımıl kımıl bedenin, içimden taşan müziği duyduğunu gösteriyor. Birbirimize bakıp, gülümsüyoruz. Hepsi bu.

Birbirimize bu gülümsemeyle kadınla-erkek arasında söylenmiş ve söylenecek bütün güzellikleri söyleyiveriyoruz.

Yazdönümü gecesinde, Johannus Bayramında birbirimizin sevgilisi oluyoruz! Çok güzel oluyoruz.

Geceyarısı evlerin bahçelerinden ve sokaklardan gelen şarkı sesleri, kahkahalar, ateş pırıltıları arasında yükseliyoruz.

Düşmekten korkmadan yükselmek ne güzeldir!

Her şeyin uyumlu, canlı, dehşetli sevinç dolu olduğu kısa zamanlı bir sevgi tünelinde dolu-dizgin koşuyoruz. Bir yerlere çarpsak, bir yanımız incinse, kanasa, kırılsa, ancak bu tünelin dışına çıktığımızda canımız yanacak, çok iyi biliyoruz. Bu tünelin içinde hiçbir sorun, kaygı, hiçbir tehlike

yok... Benliğe, gurura, onura yönelecek hiçbir dışsaldırı beklenmediğinden, bütün maskelerin, bütün savunma mekânizmalarının ve alaycı gülümsemelerin soğuk, en iyi terzinin elinden çıksa bile yapaylığı ütü çizgileri arasından sırıtan kat kat üstümüze dolanmış liflerinden, tellerinden arınıyoruz. Bir de bedenlerimizi örten giysiler var. Onları da çıkartıyoruz. Göle giriyor, gölde yüzüyoruz.

Ne güzel yüzüyoruz!

Hiç kimsenin aramıza giremeyeceği kadar yakınız.

Hiç kimse umurumuzda olamayacak kadar birbirimizle doluyuz.

Hiç kimse!

Hepsi hepsi; kısa bir zaman tüneli bu.

Soğuk gölün kenarında, sıcak bedenlerimizle, diz dize, çırılçıplak oturuyoruz. Giysilerinden ve maskelerinden soyunmuş bedenlerimizden tuzsuz göl suları damlarken, sırılsıklam âşık bakışıyoruz. Bunu son yirmilerimizde gündüzleri ve geceleri yapmaktan çekinirken, bu gece hiç çekinmeden yapıyoruz. Bu bir yazdönümü gecesi... Yazdönümü gecesinde her insanın mutlaka bir sevgilisi olmalıdır!

Sonra gölde sevişiyoruz.

Bir yazdönümü gecesinde gölde sevişirken, bunu bizden önce ve sonra hiçbir kadınla-erkek yapmamış ve yapmayacak duygusunun bencil ayrıcalığını yaşıyoruz. Çünkü bu yalnız ikimizin koştuğu daracık bir zaman tüneli; başkasına yer yok... Çünkü biz bu anı varlıklarımızla biricikleştiriyoruz.

Gözlerinin yeşili, fosforlu bir ışıltıyla yalıyor beni. Öyle bir yeşil ki, kendimi içinde çıldıracak, boğulacak, bir daha hiç yeşile bakamayacak, hep yeşili özleyecek, yemyeşil körleşecek, kendi çığlığımla sağırlaşacak gibi hissediyorum. Tek tek böyle ve hepsi bir arada. Böylece... Gözlerinden akan yeşil beni öylesine boyuyor ki, bütün yaşamım boyunca bende daima bir parça yeşil kalacak, mutlaka!..

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

İnsanda her sevdiğinden bir göz izi vardır, hiç kaybolmaz. Bende en çok parlak yeşil!

'Kumpi on kauniimpi?' işte aynı şarkıyı yine mırıldanıyorsun. Yine Şair Eino Leino.

'En güzeli hangisi? / Kumpi on kauniimpi?'

İnan bir gün özgürlük gerçekleşecek. / Aydınlığın zaferinden umudunu kesme / Ve aydınlık için savaş! / Hiçbir zaman aydınlık zaferi kazanılmasa da / Aydınlık ve özgürlük için savaş!

En güzeli hangisi? / Kumpi on kauniimpi / Neden savaşıyorum / Özgürlük kazanmayacak / Aydınlık bembeyaz gelmeyecekse? / Ben tan'ın değil gurub'un çocuğuyum / Zaferin olmasam da, / Aydınlığın insanıyım ... / Kumpi on kauniimpi?'

Sesinde sevgi dolu, kırılacak kadar incecik kıpırtılar, soğuktan değil, duygularının yoğunluğundan titriyorsun. Bir battaniyeye dolanıp, göl kenarında yaktığımız ateşin başına gidiyoruz. Yine eskisi gibi, çöplerin ucuna takılı sosislerimizi kızartıp, yiyoruz. Yanında bira, votka, meyve suyu ... Ne çok içiyorsun hep ve hâlâ ...

Oysa bu kadar korkmana, bu kadar aydınlığı özlemene hiç gerek yok. Biraz kaldır başını, burada yazları geceler hiç kararmıyor, hep aydınlık ...

'En güzeli hangisi?'



YAZ DÖNDÜKTEN SONRA (Adagio misterioso)

Yastıkta hâlâ başının izi var, yatakta kokun ve sıcaklığın, sıcak bir kahvedanlık, ıslak havlu ... Yakınlarda bir yerde olmalısın ...

Gölde bir kayık. Uzakta. Kayıkta bir adam kürek çekiyor.

Kahvedanlık. Su. Kahve.

Ateş. Fincan. Kahve.

Kayık bir türlü kıyıya yaklaşmıyor. Gölün ortasında ve uzak kıyılarında dolanıp duruyor. Yarım gün!

Bekliyorum. Yeniden kahvedanlık. Su. Ateş. Fincan. Kahve.

Üşüyorum. Bekliyorum.

Kayık gölde. Sen kayıkta. Ben göl kenarında sarı ahşap bir tatil evinde. Geri döndüğünde, kayıktan senin kılığında bir genç adam çıkıyor. Gözleri soğuk yeşil. Beni içine kabul etmeyen bir yeşil. Yalnızca sarı ve mavinin karışımından oluşmuş, sıradan bir yeşil!

Sesin ırak, yabanıl, pürüzlü. Yüzüme bakmaktan kaçınıyor, canını çok sıkıyormuşum gibi keyifsiz radyoyu karıştırıyor, o anlamadığım dilde haberleri dinliyorsun. Haber spikerinin monoton sesinden başka çıt yok. Akşam oluyor, ama her yan aydınlık... Çıt yok!

Neden? Niçin? *Miksi?*

Dün gece kendini ele verdiğin için korkuyorsun?

Yıllardır sessiz süren, ama Johannus Bayramında dillenen duygularından?..

Alkolsüzken korkak olduğunun anlaşılmasından?

Hangisinden? Hangisinden korkuyorsun en çok?

Söyleyeyim: Âşık olmaktan, ama en çok, eşitine âşık olmaktan korkuyorsun sen!

Kor-ku-yor-sun-!!!

Sesimin kuru, yapayalnız yankısı küçük göl-evinin ladin duvarlarından hızla çıkıp, göle düşüyor. Gölde iç içe yayılarak genişleyen onlarca halka oluşturuyor. Halkalar dağılıyor, büyüyor, ama sonra usul usul kayboluyorlar.

Sen, sesimin gölde yarattığı halkaları görmemek için sırtını göle çeviriyor, artık kente dönmemiz gerektiğini söyleyerek, eşyalarını topluyorsun.

Laboratuvarda kontrol etmen gereken bir deneyin varmış, yol üzerinde üniversiteye uğramalıymışız. Çıkıp dışardaki boş şişeleri, geceden kalan dağınıklığı toparlıyorsun. Beni hep görmezden gelerek, sürekli temizlik yapıyorsun.

Görmezden gelmekle kalmıyor, itip-kakmaya başlıyor-

sun. Seni sevdiğimden ve peşinden ayrılmayacağımdan hiç kuşkusuz hırpalıyorsun... Peşinden geliyorum: laboratuvara, çarşıya, evine, yatağına...

Ne var bunda?

İnsan sevdiğine teslim olmazsa, kime olur???..

HAZİRAN 25 (Allegro amoroso)

İşlerim biteli altı, Johannus biteli dört, seni görmeyeli iki gün oldu. Kapına not yazıyorum, telefon ediyorum, araştırma yaptığın laboratuvara, ofisine uğruyorum; ya yoksun ya çok meşgulsün.

Spor salonuna gelip, saatlerce badmington maçının bitmesini bekliyorum, ter içinde – ve hep galip olarak – duşa giderken kuru bir selam verip, geçiştiriyor, yine kaçıyorsun. Gece Tillika'da yakalıyorum seni. Kenti ortasından bölen nehrin kenarındaki 'sanatçılar barı'nda. Her şeyin yolunda gittiğini, hayatının ve senin hiç eksiksiz, hiç yanlışsız sürdüğünü her an, herkese kanıtlamak üzerine kurulu 'protestan ahlakınla', sonuna kadar ateist direnerek içip, son teknolojik haberlerden, akademik dedikoduların neşeli yorumlarından dem vuruyor, ama hiç aksatmadan bol bol içiyorsun. İçtikçe kendine güvenin artıyor – sen öyle sanıyorsun! – cesaretleniyorsun... Neye? Kendin olabilmeye. Korkmadan kendin olabilmek için alkole mecbursun!

Şişeler boşaldıkça, gözlerimin içine bakmaya, orada beni aramaya başlıyorsun. Sen içtikçe, ben yeşile boyanıyorum...

İçim ısınıyor, yüreğimdeki kederli gürültüyü bile bile kesiyorum... Alkolün benden daha güçlü olduğunu bile bile...

Konuşuyorsun, anlatıyorsun, yıllarca susup, biriktirmiş – gibi – konuşuyorsun...

Dinliyorum. Seyrediyorum. Seviyorum. Nasıl çok seviyorum...

Diğer insanlara bakıyorum, hep aynı, hep aynı... Yirmilerce kopyan, kendileri olabilmek için bütün paralarını şişede saklı büyülü-sıvıya akıtıyorlar.

Konuşmalarından en çok iki sözcük takılıyor kulağıma; öyle çok yineliyorsun ki bu ikisini, kurtulmama imkân yok:

Aşk ve Korku!

Birden yeşil bir alevin üzerinde, aşkla korkuyu dudak dudağa dans ederlerken görüyorum. Çok tehlikeli bir dans bu, her an ayakları kayıp, yanabilirler... Polka mı? Hayır vals yapıyorlar... Müziği duyuyor musun?

'Kumpi on kauniimpi': En güzeli hangisi?

Aşk-Korku / Ölüm-Yaşam / Güven-İhanet /Sevgi-Nefret / Aşk-Korku...

En güzeli hangisi?

Aşkla korkunun ölüm dansına ben de katılıyorum.

Bile bile...

Beni bu dansa iten ne? Aşk ve korku mu?

Peki Bertan, O hiç korkmaz mı aşktan? Nasıl oluyor da O böyle farklı hepsinden?

Ben — Sevmek, âşık olmak seni korkutmaz mı?

Bertan — Korkum sevgisizliktendir benim. Sevmek korkuları öldürür.

Ben — Ya sonra, aşk bitince çekilen acılar? Ya seni bırakıp gidersem bir gün? Korktuğun olmaz mı bu yüzden hiç?

Bertan — Terk eden, aslında ilk önce terk edilendir. Beni terk ettiğin gün, çok daha önce ben seni bir şekilde terk etmişim demektir. Sevmekse, korkunun yangınını söndüren tek organik-kimyasaldır.

Tillika'dan çıkıp, nehrin kenarında el ele yürüyoruz. Nasıl keyifli, nasıl güzelsin... Bir görebilseydin ah!.. Birini sevmeyi ne çok istediğini anlatan alkol tempolu konuşmanı, sık sık kahkahalarımız kesiyor. – Hayır, ben içmedim... Ama... – Martıların çığlıklarını onların kahkahaları olarak görmek haksızlık mı?

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

Sen, yanımdaki sevgilim, güzel insan, dokunduğum, gördüğüm, aslında sen kimsin?

HAZİRAN 26 (Andante-finale)

Yatakta yoksun. Yastıkta başının izi, çarşafta kokun yok. Kahvedanlık soğuk, havlu kuru.

Neredesin?

Kentin ortasında iki büyük göl, gölde sandallar, botlar, ama sen yoksun... Spor salonu, laboratuvar, ofisin Tillika... Yoksun!

Sekreter tonuyla konuşan birisi anlatıyor telefonun ucundan; aylar önceden plânlanmış bir konferans için Londra'ya uçmuşsun bu sabahın köründe. Tek not, tek ses, tek ışık bırakmadan...

Terk eden, aslında ilk önce terk edilendir, demişti Bertan.

Karanlık, serin ve çok kalın bir giysinin içindeymişim gibi... Hem soğuk, hem çok kalın... Buldum!

Günlerdir dilimin ucuna gelen o oyunu buldum. Sen aslında Bay Puntilla'sın. Evet öyle. Ben de Matti.

Tıpatıp Bay Puntilla!

Kim bilir Brecht daha yıllar önce, burada sürgündeyken seni düşünüp, bu oyunu yazmıştır?

Sen içince iyi yürekli, sevecen, hakça Bay Puntilla, ben de sana inanan Uşak Matti.

Bir kâğıt, bir kalem, bir not: 'Bay Puntilla,

Uşak Matti oyunun sonunda gözlerini açar, anımsadınız mı?

Notu, Eino Leino ile Brecht şiirlerinin arasına yerleştiriyorum. Saçımı tarayıp, kendime çeki-düzen veriyorum. Sonra çıkıyorum evinden, kapıyı dışardan sıkıca çekiyorum.

Ağır ağır yürüyorum kentte. Üstüm başım sırılsıklam yeşil!

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

HAZİRAN SONU

Sonunda sen Londra'da, ben de İstanbul'dayım.

Beni havaalanında Bertan karşılıyor. Biraz yorgun, ama derli-toplu, traşını olmuş bir Bertan. Kucaklaşıyoruz. Hiçbir şey sormadan, her şeyi bilen, ama ilişmeyen dozuyla bütün sevgisi yüreğinde, yanıbaşımda. Sıcacık bedenine gömülüp, sımsıkı sarılıyorum. Hiç çekmiyor kendini.

Eşyalarımı, THY kent içi servisine taşıtıyor, taşıyıcıya para veriyor. Sessizce izliyorum. Servise biniyoruz. Ben yokken ülkede olup-biteni özetliyor. Kısa kısa, tane tane anlatıyor. Kokusunu duyuyorum: taze, hafif naneli bir koku bu.

Dinliyor muyum diye gözlerime sorarak bakıyor. Hayır, dinlemiyorum.

Bertan — Eve varınca ılık bir banyo yapıp, gevşersin. Yarına zinde olman gerek. Getirdiğin projeleri iyi sunmalı, pazarlamalısın yarın şirkette. Hem ılık duş, düş kırıklıklarına da iyi gelir.

Ben — Herkesin düş kırıklıklarına mı?

Bertan — Hayır, herkese değil, ama sana iyi gelir.

Bertan'ın beni bunca iyi tanımasından gururlu bir keyif duyuyorum. Eline uzanıp, tutuyorum. Çekmiyor elini.

Bertan — Adını vermek istemeyen bir arkadaşın aradı seni geçen hafta. Nereye ve ne için gittiğini çok merak ediyordu.

Ben — Allah allah, kim olabilir ki?

Bertan — Böylece adını vermiş olmuyor mu? Her neyse, ona bir iş toplantısına gittiğini söylemek yerine, konusu belli olmayan bir seminere gittiğini söyledim.

Ben — Sahi böyle mi dedin? Aaaa, neden o?

Bertan — Senin, konusu önceden belirlenmiş, başı-sonu belli tartışmaları sınırlı bulduğunu anlattım ona. Öyle ki, çook önceden yazılmış oyunları bile gözünle görüp, oynayabilmek, sınırlarını zorlamak üzere hiç üşenmeden binlerce kilometre gittiğini de açıkladım.

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

Ben — Ben böyle mi yapmışım?

Bertan — Elbette sen ya. Bay Puntilla ve Matti'yi zorlamadın mı bu kez de?

Elimi çeksem mi? Yüzüm de kızarır böyle hallerde ... Hayır, elimi çekmiyorum. İnsan ancak sevdiğine teslim olur!

Servisten inince bir taksi bulup, eve varıyoruz. Çantalarımı giriş kapısı önünde bırakıp, anahtar arıyorum. Bertan sakin bekliyor. Anahtarı bulup, kapıyı açıyorum, içeri giriyoruz. İşte evdeyiz!

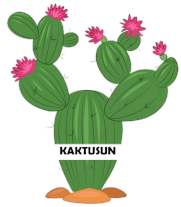
Kapının karşısındaki mantoluk aynasında kendimi görüyorum. Hayli zayıflamışım, biraz da yorgun görünüyorum, hepsi bu. Aynadan Bertan'a bakıyorum. Gülümsüyor.

Ben de Ona gülümsüyorum.

Onu benden başka gören ve bilen yok!

Haziran '87 Finlandiya – Eylül '87 Ankara

BELONGS TO KAKTÜSTEAM



GERÇEKLİĞE ve ÜLKESİNE YENİK DÜŞMEYEN DÜŞLER

"Sonunda gerçekliğe ve İspanya'ya yenik düşen Don Quixote 1614 yılında doğduğu köyde öldü. Miguel de Cervantes de onun ardından kısa bir süre daha yaşadı ancak."

Jorge Luis Borges

Nesrin A.'ya...

Nilşen bana rastladığında, ben de ona rastladım. Bu rastlantının bizi pek etkilediği söylenemez. Hemen sonra, ikimiz de ayrı ayrı kendi yaşantılarımızı sürdürdük, taa ki şu havaalanı meselesine dek...

Nilşen bir sabah uyandığında, ertesi yıl başına gelecekleri düşünüp, hayıflanmadı. Sevinmedi de... Dahası benim bunları sonradan düşünüp, kafa yoracağımı hiç bilemedi. Yirmi dokuz yaşında İstanbul'a gidecek bir uçağı beklerken yaşayacaklarını kimse önceden bilemezdi. Siz birazdan başınıza gelecekleri, daha kötüsü başınıza gelmeyecekleri biliyor musunuz sanki?

François, Montpellier'in küçük bir köyünde canı sıkılmış, umutsuz ve asla okula gitmemiş yirmi yaşında bir delikanlıyken, iki yıl sonra Orly Havaalanı'nda Nilşen'e rastlayacağını düşünemezdi bile. Siz, bırakın iki yılı, gelecek ay kime rastlayacağınızı, daha fenası, kime rastlayamayacağınızı düşünebiliyor musunuz yani?



Andreas aynı havaalanında Leon'dan bir gün önce Nilşen'in kendisini yolcu ettikten sonra neler düşüneceğini, Leon Türkiye'yle Londra arasına sıkışan yaşantısının tam bağlantı yerine çöreklenen Nilşen'in anlamını Orly'de kavrayacağını önceden tahmin edemezdi. Ama ben, bütün bunları taa o zaman biliyordum, çünkü aslında bütün hayatlar birbirinden farklı olduğu kadar birbirine benzer! Nilşen'in başına gelenler, daha 1912'de babaannemin, 1980'de benim başıma gelecekti. İnansanız da, inanmasanız da, bütün bunlar bir gün sizin de başınıza gelecektir, çünkü; aynada gördüğünüz suretinizdir!

Anlatacağım olayın bütün kahramanları hayatta bugün, fakat konuşmamaya yeminliler. Hepsi kendi dinî ve ahlâkî inançları ve inançsızlıklarına göre yemin ettiler, fakat birbirlerinin yeminli olduğundan haberleri yok! Ben, olanları zamanın tanıklığı altında, bir yazarın bütün zaafları ve meziyetlerinin getirdiği kaçınılmaz kurgusal hileler ve düşsel çeşitlemelerle kâğıda geçiriyorum.

ŞİMDİKİ ZAMAN

Nilşen: Yirmi dokuz yaşında. Trabzon'da doğdu. Yeşil, badem gözlü, siyah saçlı. 42 kg. Çevrebilimci. Ankara'da yaşıyor. Çocukluğu babasının işi nedeniyle Madagaskar'da geçti. Sorbonne'da toplumbilim ve çevre hukuku okudu. Şiir seviyor, flüt çalıyor ve yaprak biriktiriyor. Jacques Brel ve Suzanne Vega dinliyor. Anadili Türkçe, Fransızca biliyor, İngilizce öğreniyor.

Leon: Otuz yedi yaşında. İstanbul'da doğdu. Esmer, kıvırcık saçlı, bıyıksız. 67 kg. Ailesi Kudüs'e göçtükten sonra, kendisi de Londra'ya taşındı. Üniversite'de felsefe tarihi anlatıyor. Şiir ve deneme yazıyor. Yürümeyi seviyor. Beatles, Bob Dylan, Keith Jarrett ve Yidiş şarkılar dinliyor. Anadili Türkçe, İngilizce biliyor, çok az İbranca anlıyor.

Andreas: Otuz bir yaşında. Atina'da doğdu. Siyah saçlı,

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

ela gözlü, bıyıksız. 70 kg. Edinburg'da çevre mühendisliği (endüstriyel atık sular) doktorası yaptı. Atina Polyteknik'te ders anlatıyor. Anneannesi İzmirli. Tenis oynuyor, gitar çalıyor, Theodorakis, Livaneli, Joan Baez, Spyro, Gyra dinliyor. Anadili Yunanca, İngilizce biliyor, çok az Türkçe anlıyor.

François: Yirmi iki yaşında. Güney Fransa'da haritalarda adı yazılmayan bir köyde doğdu ve orada büyüdü. Okuldan kaç kez kaçtığını hatırlayabilen yok. Daha sonra evden ve köyden de kaçtı. Montpellier ve Nimes'de bulaşıkçılık, garsonluk yaptı. Kumral, yeşil gözlü, bıyıksız. 75 kg. Marangozluğa eli yatkın. Michael Jackson ve Madonna dinliyor. Her şeyden çabucak sıkılıyor ve bıkıyor. Paris'te küçük bir kafede garsonluk yapıyor. Anadili Fransızca, okuma-yazması var.

Nilşen günlük harcırâhı 79 Amerikan doları (bu 475 FF ve bu satırlar yazıldığında 142.000 TL kadar bir şey ediyor) cebinde, Paris'e indiğinde, havayı derin derin içine çekti. Bu kokuyu sevdi. Kentlerin kendine özgü havaları vardır, ama son yıllarda artık hepsi kükürtdioksit benzeri kokuyorlar! Ama Nilşen Paris kokusunu duymayı öyle çok istiyordu ki, elbette bu kadar uğraşınca da duydu. İçini zıpkın gibi kesen bir heyecan dalgası kapladı. İşte dört yılını geçirdiği Paris'teydi yine! Gerçekten onu heyecanlandıracak şeyler mi yaşamıştı bu dört yıl içinde? Bilmiyorum. O zamanlar yanında değildim. Fakat zamanın çoğunlukla iyi anılardan yana olduğunun son elli yıldır farkındaydım.

Nilşen, ucuzca ama konforlu oteline yerleşti. Gelecek dört gün içinde katılacağı seminerin notlarını düzenledi, bu iş için Ankara'da ödünç parayla satın aldığı iki asık yüzlü elbiseyi askıya astı. (Siyah bir döpiyes, neftî bir elbise.) Diğer elbiselerinin canlı renkleri ve biraz tuhaf modelleri yanında, bu ikisi yapayalnız kaldılar. Bir insanın kendini böyle kesin biçimde ikiye ayırabilmesinin faturası nedir acaba? Bunlar bitince, eflâtun üzerine yeşil puanlı telefon defterini çıkartıp, A harfini açtı;

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

— Alo, Andreas'ı soracaktım. Geldi mi Paris'e?

Andreas bir gün önce gelmişti ve hemen buluşabileceklerini söyledi. Nilşen defterinin L harfini açtı ve bu kez de;

— Aloo, Leon'u soracaktım, Londra'dan gelecekti?

Leon'un uçağı iki saat sonra Paris'te olacaktı, otel resepsiyonisti odasının reserve edilip, bekletildiğini bildirdi. Nilşen kendi otelinin telefonunu verip, Leon'a haber verilmesini sıkı sıkı tembihledi.

İLK DÜŞ

Andreas Nilşen'i ilk tanıştıkları kafede, Cafe du Rêve'de bekledi. Üç yıl önce, yine bir çevre sempozyumunda hiç mi hiç farkında olmadan aynı otelde kalmışlar, ama aslında birbirlerini, ayrı ayrı gittikleri bu kafede, Türkçe konuşan bir delikanlıya 'merhaba' derken tanımışlardı. Üç yıl içinde tam dokuz kez buluştular, bu onuncusu! Her keresinde artık görüşmemeye karar verilen ya da hiç ayrılmayacakları sonucu çıkartılan, ama hâlâ süren bir *DÜŞ: Aşk günlük hayatın bayağılıklarına bulaştırılmadan ve eskitilmeden daha canlı ve uzun yaşar.*



İKİNCİ DÜŞ

Leon o akşam otelinde bulamadığı Nilşen'e not bıraktı, ertesi gün öğle üzeri buluşup, küçük bir İtalyan lokantasına gittiler. Leon bundan on bir yıl önce yaz tatili için İstanbul'a gittiğinde, babasıyla Paris'ten İstanbul'a gelen Nilşen'e, o zamanlar hâlâ yapılan bir şiir okuma matinesinde rastladı. O gün okunan bir şiiri ikisi de ezbere anımsarlar: adı, 'Yağmur Kaçağı'dır. Nilşen on sekizlerinde bir kızdı o zamanlar. Yine aynı parlak siyah saçlar, parlak badem gözler ve ısırgan mizah anlayışı! (belki de anlayışsızlığı ...) Bir uluslararası gönüllü kuruluşta doktorluk yapan babasının peşine takılıp Madagaskar'a gitmişti. Bu ayrılığı, annelerine hiç uymayan

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

maceraperest yapısından ötürü babasına ömür boyu bir suç olarak yükleyen iki ablası gibi algılamamıştı hiç. Değişik Afrika ülkeleri ve çokluk Madagaskar'da geçen çocukluğu *zıpzıp* dergisindeki çizgi romanları kendi yaşantısına taşıyıvermişti. Sonra liseyi Türkiye'de okumuş ve ardından bu kez Paris'te yaşayan babasının yanına, üniversite eğitimine...

Leon'la on bir yıldır farklı kıtalarda sayısız kereler buluştular, birbirlerini ziyaret ettiler. Aynı yemeği, aynı evi, aynı keyif ve sıkıntıları iki insanın birbirine en yakın olabileceği sanılan o noktada buluşup, paylaştılar. İkisi de hep özledikleri zeki ve duyarlı sevgiliyle, zeki ve anlayışlı kardeş karışımını birbirlerinde bulmuşlardı. Böylesi bir ilişkiyi ne gerçek kardeş ne de sevgili olsalar yaşayamayacaklarını o zamanlar henüz bal gibi bilmiyorlar, ama şiddetle hissediyorlardı. Zamanla bal gibi öğrendiler tabii. Çünkü ikisinin de zamanla pek beğendikleri sevgilileri olmuştu, eskiden beridir de ikişer kardeşleri vardı. Hattâ içlerinden biri evlendi bir ara. Bu eş, diğerinin arkadaşını yürekten benimsemekle birlikte, içinde daima bir soru işareti kaldı. Genç sevgililerin içlerinde daima soru işareti şeklinde bir kurtçuğun bulunmasının yararlarından söz eden bazı yazarlar olsa da, ben bu konuda hâlâ karar vermiş sayılmam. Leon ve Nilşen'e gelince, onlar hep bir düşün peşinden sürüklendiler; *DÜŞ: Sürekli ve coşkulu bir aşkın dostluğa dönüşmüş şeklini inançla korumak!*

ÜÇÜNCÜ DÜŞ

Bu üçüncü düşün François'la ilgili olduğunu sanıyorsunuz ya da öyle birkaç satır okumayı umuyorsunuz belki, ama değil! Bu üçüncü düşü kendime ayırdım. Benimkisinin Nilşen'in iki düşüyle kıyaslanınca, önemsiz, hattâ mâsum sayılabileceğini sanıyorum. Çünkü, aşkın günlük yaşamın bayağılıklarına bulaştırılmadan ve eskitilmeden daha canlı ve

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

uzun yaşayacağına inanmıyorum ben! İnsan zaten günlük yaşamın bayağılık ve acayiplik denizine, doğduğu gün batmıştır. Bunun derecesi farklıymış ne yazar!.. Yoo hayır, bu karamsarlık değil aksine tam bir iyimserlik; günlük yaşamın o kadar da korkunç olduğunu sanmıyorum ben. Aşkın sürekli ve coşkulu olanının dostluğa dönüşmüş şeklini inançla korumak düşüne gelince: aşkın yüzlerce çeşidi olduğunun farkındayım ama, tümünün de bu isterse Nilşen'le Leon'un geliştirdiği gibi cinselliği geri plâna itilip, dostluğu ön plana çıkartılmış bir çeşidi olsun, yine de tavsama tehdidiyle tir tir titrediğini biliyorum. Bunu ister her şeyin değişmesiyle açıklayın ve adına diyalektik mantık deyin ya da isterseniz kategorik mantıkla yapın açıklamanızı, bence artık önemi yok!

Nilşen'in iki düşünü tartıştıktan sonra gelelim benim düşüme; inanmayacaksınız ama benim *DÜŞ'üm: bu öykünün sonunda Nilşen'in Don Quixote'a, benim de Miguel de Cervantes'e benzer bir akıbete uğramamamızdır!*

GERÇEĞE DÖNÜŞ (Şimdiki Zaman)

Nilşen hem çevre sorunları sempozyumuna başarıyla katılımını sürdürdü, hem de Atina'dan ve Londra'dan yalnızca onunla buluşabilmek için Paris'e gelen iki erkeği birbirine karıştırmadan görmeyi ... Sempozyumda ciddi, hırslı ve aktaktı. Kadın olmasına rağmen, iş konsantrasyonuna, aşk dalgınlığını karıştırmayarak beni şaşırttı!

Andreas, Nilşen'in oteline hiç gelmedi. Çevrecilerin içinde mutlaka kendisini tanıyacak birileri çıkacak, bu da şu an hiç hazır hissetmediği bilimsel konuşmaları doğuracaktı. Daha çok, bir banliyö evinde, yanında kaldığı kuzeninde buluşup, seviştiler. Sevişmeleri eskisi gibi canlı ve tutkuluydu. İkisi de bu ilişkiyi Andreas'ın geçen yıl evlendiği Rodoslu Helena'yı incitecek bir aldatmaca saymıyordu. Kendilerini fazlaca önemsemiyorlardı bence.

Hafta sonu güzel bir sevişmenin sabahında, bedeninin

kıvrımlarına sinen sevgi sıcaklığıyla oteline dönen Nilşen'e resepsiyondan bir misafiri olduğunu söylediler. Leon mu? Hayır. Neredeyse ikiz kardeşi sanılacak bir genç kadın; Rodoslu Helena bu!

Bundan sonrasını onların anlatmasını tercih ederdim ama, iki kadın öyle çok konuştular ki, konuşmalarını bölmeye cesaret edemedim. Birbirlerini sevip sevmediklerini bilmiyorum. Hem sevgi anlayışları, hem de kişilikleri çok farklı, fakat baktığınızda ikiz kardeş sanıyorsunuz. Bir erkek bunca benzer ve benzemez iki kadını aynı anda sevmekten sıkılmaz mı? Eğleniyor olmalı diye düşündüm. Nilşen'in hiçbir zaman kendini kimseye teslim etmeyecek yapısı ve hiç sahiplenmek istemeyişindeki gerilim ve Helena'nın tamamen teslim oluşundaki heyecan... Ne baş döndürücü bir zıtlık! Birbirlerine ne dostça, ne de düşmanca sayılmayacak bakışlarla bakan 'suyun iki yanından gelme' kadınlar, akşama doğru birlikte Orly Havaalanı'na gittiler. Helena, Andreas'dan habersiz, yalnızca Nilşen'i görmek için geldiği Paris'ten, onun elini sıkarak ayrıldı. Sizi hayâl kırıklığına uğratacak belki ama, Helena tam vedâ ederken gebe olduğunu ve kocasını kendine bırakmasını söylemedi 'öbür kadına'. Zaten gebe de değildi.

Nilşen havaalanı dönüşü Cafe du Rêve'ye uğradı, konyakla kahve içti. Çünkü mevsimlerden kıştı: Oteline döndüğünde Leon'u lobide kendini bekler buldu. Bir Yunan lokantasına gittiler. Bol bol Ouzu içtiler. Leon, Edip Cansever ve Attila İlhan'ın şiirlerini mırıldandı, sonra da kendi yeni şiirlerinden bazılarını okudu (çoğunu Türkçe yazıyor):

... son sitemim ilk gençliğime/yakın heyecanın sonbaharında/havada tuzlu bir renk/denizde siyah saçlı dalgalar .../ hep bir şiir/seni buluşturacak/gençliğimle/telâşsız bir heyecan/parlak bir dinginlik/yazmak istedim,/fakat ben/hâlâ burada amatör/âşık bir RİAŞ'ım ...

Alkol, şiir ve kahkaha. Kahkahaları lokantanın duvarları-

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

nı zorladı, duvarları delip, geceye daldı, gitti. Bir tanesi Paris'in öbür ucunda, gündüz vardiyasında çalıştığı için, gece boş olan François'in kulaklarına değdi. Hiç tanımadığınız kahkahalar kulağınıza gelirse ne yaparsınız? Tedirgin oldu François. Kalktı, banka cüzdanını açtı, birikmiş filanca miktar parasına baktı. İyi ama bu parayla ne yapacaktı? Daha iyi bir odaya mı taşınacaktı, daha iyi giysiler mi alacaktı, daha pahalı ayakkabılar, yeni bir motosiklet, daha çok kaset, daha iyi bir müzik seti? Daha iyi bir kafede çalışsa? Neden? Şimdi çalıştığı yeri seviyor, bahşişi fena değil, çalan müzik de kafa ütülemiyor... Belki daha şık kızlarla çıkar artık? Peki ama sonunda ne olacak yani?.. Bunları düşünmek hiç heyecanlandırmadı onu. Tıpkı küçük bir çocukken köyde sıkıldığı gibi, yine sıkıldı. Sinemaya gitti, sevgilisiyle buluşup, sevişti. Çıktığı bütün kızlar gibi bu da ağzı küfür kokan, güzelliğine zerafet katılmamış bir kızdı. "Kaymaksız süt gibi" diye düşündü. Peki ya kendisi? Dehşetli yakışıklı yüzü, inanılmaz çekicilikteki genç erkek bedeni, kadınların beğenili, davetkâr bakışlarını istisnasız üzerine toplayışı, sık sık mankenlik teklifi alıyor oluşu gururunu okşamaktan öte neye yarıyordu? Kılını kıpırdatmak için bile tek dürtü, heyecan uyandıracak bir yol olsa ... Sonuçta yine bunalıyor, sıkılıyor, çocukluğundan beri hiç yakasını bırakmayan *can sıkıntısı* ve *boşluk* duygularından kurtulamıyordu. Ne yapmalı, neyin peşinden koşmalı, ne işe yaramalı? (bir işe yaramalı mı?) François bilmiyor ama, ben onu Martin Eden'in ilk zamanlarına benzetiyorum birazcık. Gérard Depardieu'nün ilk yıllarındaki köylü fiziği de adamakıllı uyuyor tipine. Fakat bunun işi Martin Eden'den daha zor, bu bir de 1988'lerin Paris'inde yaşıyor!

GENİŞ ZAMAN

Nilşen sabaha karşı oteline döndüğünde pat diye ayıldı. Oysa biraz daha sarhoş kalmak, keyif çatmak istiyordu. Hâlâ sarhoş olan Leon'u oteline göndermek üzere güç bela

bir taksiye bindirdi. Oda servisi olmayan otelinin lobisindeki kahve otomatından bayat, acı bir fincan (kâğıt bardak) kahve alıp, odasına çıktı. Oturup düşündü; önce Andreas'ı ve Helena'yı. Leon ve eski eşini... Sonra da kendini. Bu arada düşünmeyi atladığı bir yığın insan vardı elbette ama, herkesin filminde figüranlar ve isimsiz kahramanlar yok mudur?

Ankara'ya döndüğünde kendini bekleyen kedisi Mumuk'u, işlerini ve arkadaşlarını gözünün önüne getirdi. Hepsi bu mu? Yani insan otuz yıla yaklaşan ömrüne (beş ay sonra otuzuna girecek) yalnızca bunları mı sığdırabilir? Beri yandan Afrika renkleri, Avrupa kokuları ve Türkiye sesleriyle yoğrulan zepzengin bir gençlik!

İyi ama, yirmi dokuz yılda neler inşâ edilebilir, neler yıkılır? Neler kaçırılır ve neler yakalanmalıdır? Okuduğu kitapları, beğendiği yazarları, sanatçı ve bilimadamlarını düşündü. Canlıları ve ölüleri, tanıdıklarını, tanımadıklarını, okuduklarını ve toplantıları...

Andreas bütün aykırılığına karşın kendine herkesinki gibi bir hayat kuruyordu. Leon şimdiden kırk yaş bunalımına giriyor, 'nostaljik takılıyor' yalnız ve başarısız sayıyor kendisini... Nilşen'in genç direngenliğiyle besleniyor.

Eski eşler, eski kocalar, eski karılar... onlar eskiyorlar! Yaşasalar bile bir süre sonra ölüler gibi yıpranıyor suretleri, siliniyor gerçeklikleri yaşamdan.

Nilşen sigara içmiyor. Ben bu öykünün yazarı olarak öykünün tam burasında Nilşen'in eline bir sigara tutuşturmak isterdim, iyi yakışırdı doğrusu. Ayrıca Don Quixote'u gerçek bir kahraman gibi Nilşen'in odasına getirip, bu ikisini konuşturmayı da pek isterdim. (Ben de Cervantes'le buluşmayı arzu ederdim laf aramızda.) Ama nerde o eskiden yazarların sahip olduğu bütün ipleri oynatma hakkı? Günümüzde yazarları yöneten yazdıkları kişiler, biliyorsunuz...

Sabah olduğunda Nilşen iki saatlik tuhaf rüyalarla dolu

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

rahatsız bir gecenin ağırlığıyla sersemlemiş olarak kalktı. Duş yaptı, kendine çeki düzen verdi. Bir karara varmış mıydı? Bilmiyorum. Fakat yüzü dingindi. Buna huzurlu denebilir mi, karar veremiyorum. Eşyalarını toplamadan, doğruca havaalanına gitti.



ŞİMDİKİ ZAMAN

Andreas sarılıp Nilşen'i öptü. Sevdiği kadını görmek için bir haftalığına geldiği Paris'ten ayrılıyordu ve sevdiği öbür kadına gidiyordu. (Hayat bir gidiş-geliş midir yoksa?) Bir gün bir yerlerde yeniden buluşmak üzere *ciao!*

Olympic Hava Yolları Andreas'ı aldı ve havalandı. Nilşen arkasından baktı. "Tam sevebileceğim erkek" diye düşündü. Dönüp, küçük İtalyan lokantasında Leon'la buluştu. Akşam uçağıyla Leon'u yolcu etmek için havaalanına geldiklerinde, Leon'un yüreği burkuldu. "Seni son kez görüyormuşum gibi bir his var içimde," dedi ağlamaklı. "Kırk yaş krizin olmalı," diye geçiştirdi Nilşen onu. Acımasızı oynamak, görmezden gelmekle eşanlamlı mıdır? British Airways Leon'u aldı ve havalandı. "Tam dost olacağım erkek" diye düşündü ardından. Cebinde kalan parayı Cafe du Rêve'de harcadı. Tam kapanmak üzereyken, kibarca uyarıldı. Nilşen'i uyaran çok yakışıklı, genç bir garsondu. Tabii hemen kimden bahsettiğimi anladınız. Zaten François artık öyküye girmeseydi, neredeyse öykü bitiyordu. Nilşen, köylü olduğu ellerinin çizgilerinde yazılı genç adama sevgiyle baktı ve şöyle söyledi: "Ne kadar yakışıklı olduğunu mutlaka biliyorsun genç adam, fakat bu düşlerini gerçekleştirmene yetiyor mu?" François büyülenmiş gibi kaldı. "Hayır Madame, yetmiyor. Siz her şeyi nasıl çabucak anladınız acaba?"

Nilşen gülümsedi; "Bilmem, üçüncü göz olmalı," dedi.

"Bunu hiç düşünmemiştim Madame, siz şair misiniz?"

Nilşen şakrak bir kahkaha attı. Tanımadık birine atılan kahkaha, içi boyanmamış bir resim gibi her renge açıktır.



François bunu pembeye boyadı; "İzin verirseniz, bildiğim bir barda pembe şarap ısmarlayayım size Madame?"

Paris'teki en keyifli gecesini François'le yaşamadı Nilşen. Ertesi sabah çok erkenden İstanbul'a gidecek uçağına yetişebilmek için bir kadeh pembe şaraptan sonra kalktı. Gece yarısını iki saat geçe, otel odasına geri döndüğünde, uyumak için vakti kalmamıştı. Eşyalarını yatağın üstüne yığdı, keyifsizce söylendi. "Beni yolcu edecek kimse kalmadı..." Tık tık kapı çaldı ve François geldi. Hayır, bu Nilşen'in ya da benim bir düşüm değildi, gerçekten de genç ve yakışıklı garson gelmişti.

"Şimdiye kadar yolcu edecek kimsem olmadı, merak ettim de..." Nilşen buna çok sevindi ve sevincini gizlemedi. Birlikte valizleri toplayıp, otelden çıktılar. François eşyaları toplarken Nilşen'in flütünü gördü ve bunun genç kadının ülkesinin geleneksel enstrümanı olduğuna inandı. Havaalanına gidip, uçak vaktine dek kahvaltı ve sohbet ettiler.

"Benimle böyle düzgün Fransızca konuşacak ilk kadının bir yabancı olacağını hiç düşünmemiştim Nilşen..."

"Ben de Paris'ten, bu havaalanından birinin, beni yolcu edeceğini hiç düşünmemiştim."

"Senden ayrıldıktan sonra evime, yani küçük bir odadır o, gidip, eski cep defterimdeki küçük haritada senin ülkenin yerini aradım. Fakat bu kez de adını unuttum!"

"İlahi François, doğduğumuz yerli miyiz sanki? Bak sana ne anlatacağım; seninle aynı ülkede doğmuş adamın biri, eminim adını duymamışsındır, 'Tanrı varolmasaydı, onu icat etmek gerekirdi,' demiş."

(Sakın François'in Voltaire diyerek Nilşen'i şaşırtacağını sanmayın. Zaten böyle de olmadı, çünkü şaşıran kendisiydi.)

"Peki sen o adamın böyle dediğini nereden biliyorsun Nilşen?"

"Parce qu moi je viens d'un pays, dit pays des de couvertes, et la les rêves sont encore vivants, les verites sont toujo-

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

urs vrais... Voila c'est ça mon univers. Mon pays d'origine est celui-ci!"(*)

"Bütün bu söylediklerini anadilinde de söyleyebilir misin, becerebilir misin?"

Şimdi siz zavallı François'e acıyorsunuz belki ama, o hayatının en mutlu anını yaşıyor. Hem de ne heyecanla... Okullar bitirmiş, birçok dil konuşan, nereli olduğunu bir türlü anlayamadığı, ülkesinin adını anımsayamadığı, kendinden büyük bir kadın, onunla oturup konuşuyor. Ne olağanüstü bir olay! İşte o çocukluğundan başlayan sıkılma ve boşluk duygusu, kısacık da olsa, yok oldu, ilk kez yok oldu!



DÜŞLER VE GERÇEKLER ÇARPIŞIYOR
(Geniş Zaman)

Ne Don Quixote'u öyküye sokabildim, ne kendim Cervantes'la buluşabildim. Bir ara Madrid'deki heykelinin yanına dikildim, o kadar.

Nilşen'e gelince: o, kendisini İstanbul'a getiren bir THY'den inip, Ankara'ya götürecek bir başka THY uçağı beklerken öyküden çıkıp, karşıma dikildi. Biraz öfkeli bir hali vardı; neden ille de öykünün sonunda dramatik bir şeylerin oluşmasını beklediğimi sordu. Onun düşlerinin yıkılmasını içten içe istiyormuşum ben! (Ben mi? Hah, ne saçma!)

"Lichtenberg'i tanır mısınız yazar hanım?"

Vallahi ayıp olacak ama, tanımıyorum (kendimi biraz François gibi hissetmemi istiyor besbelli).

"Lichtenberg ciltler dolusu özdeyişler yazmış adamın biri. Şöyle demiş: 'İnsanların bir çoğunda bir şeye karşı inançsızlık, bir başka şeye karşı, körükörüne inançla temellendirilmiştir.' Siz de öyle yapıyorsunuz, benim Andreas ve

---

(*) Çünkü ben icatlar ülkesi denen, düşleri korunmuş, gerçekleri yere basan kendi dünyamdan geliyorum. Asıl memleketim orasıdır! [Y.N.]

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

Leon'la olan ilişkilerimin gerçekliğe yenik düşecek düşler olduğuna dair sabit fikirlisiniz."

Ben öyle mi yapıyorum sahi?

"Benim düşlerimi yazdığınız için onlarla oynama ve yıkma hakkına sahip değilsiniz! Yazar olmanız size bu hakkı vermez! Düşler, onları kuran kişinin yönetimindedir... İkisiyle de dostluğum sürecek, siz istemeseniz bile. Üstelik şimdi bir de..."

Çantasını açıp, portföyünden renkli bir fotoğraf çıkarttı. Çok yakışıklı, genç bir adam gülümsüyor fotoğrafta. Ah evet!...

"Onunla da ilişkimi sürdüreceğim. Baksanıza, neden insan ilişkilerinin ille de başlayıp biteceğine dair böyle büyük bir saplantınız var? Okullarda mı öğrettiler yoksa?.. Yakışıyor mu bir yazara?"

Kalakaldım! Kâğıtlarımı, kalemlerimi toplayıp, sessizce kaçmayı denerken Nilşen kolumu tuttu, sesinde alaycı minik iğneler vardı: "Ama yine aynı adam, 'uzun süren mutluluk, en azından bu süre dolayısıyla zayıf düşer,' demiş." Baktım gülümsüyordu. Ben de gülümsedim. Böylece öykü bitti.

"Değil mi ki edebiyat mitosla başlar, mitosla biter."
Jorge Luis Borges

Şubat '89 İzmir

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

CAĞALOĞLU'NDA METAMORFOZ

Koltuğunun altında bir dosya, önce bir yaz sonu, sonra bir kış ortası, son olarak da, bir sonbahar başı Onu Cağaloğlu'nda gördüklerinden söz ettiler. Genç bir kadınmış o zamanlar.

Kimisi esmer, kimisi kumral, kimisi de kızıl saçlı diye tanımladı Onu, ama hepsi ufak tefek, nârin, incecik bir kadın olduğunda birleştiler. Hakkında bilinenlerin hepsi bu.

Daha sonra birbirini tutmayan birçok olay anlatıldıysa da, bunların o kadınla bir ilişkisi olup olmadığı hiçbir zaman kesinlik kazanmadı. Ben bütün dinlediklerimi bir araya getirip, yan yana koydum, sağdan baktım, soldan baktım, ters çevirdim... ı-ıh, olmadı. Asla bir bütünlük vermedi. Tıpkı bir rüyanın kopuk, mantıksız, saçma kurgusu gibi eğreti kaldı. Rüyaların kendi içinde bir mantığı olduğunu söyleyenler çıksa da, onların pek ciddiye alınmadığını biliyoruz.

Rüya mantığıyla ilgilenen bir mühendis, bir yargıç, bir işadamı/işkadını gördünüz mü hiç?

Her neyse, bunları bir kenara bırakıp, O kadına dönüyorum yine. Kadını ilk kez Cağaloğlu'nda gören yaşlı bir ayakkabı boyacısı şöyle konuştu:

"Ağustos sonları olmalıydı, belki de Eylül başları, hafif hafif dizlerim, dirseklerim, parmaklarım sızlar olmuştu. Bir sabah daha siftah etmeden, neşeli çevik adımlarını yokuşa vurmuş, gidiyorken gördüm Onu. Bir tuhaflık olduğunu hemen anladım. Çok umutlu bir hali vardı. Biz yıllardır her çe-

şit adamı gördük bu yokuşta beyim, kimin nasıl bir yürek, hangi yüreğin neler taşıdığını bir bakışta anlarız gözbebeğinden artık. Umutlu, basbayağı umutluydu bu kadın! Koltuğunun altında pembe bir dosya... 'Boyayalım Abla,' dedim, gülümseyerek sandaletlerini gösterdi. Sandaletlerin boyanmayacağını sananlardandı."

Aynı gün kadını Şen Yayınevi'nin bulunduğu Şenay Han'a girerken bir vergi kontrolörü görmüş. Tuhaflığı konusunda boyacının görüşünü paylaştı, ama koltuğunun altındaki dosyanın pembe değil, sarı olduğu konusunda ısrar etti:

"Evet, tuhaf bir kadındı. Dimdik yürüyordu. Saçları kısaydı, pantolon giymişti, yüzünde boya falan yoktu, ama yine de erkeksi değildi. Valla güzel bile denebilirdi. Dedim ya tuhaftı. Koltuğunun altında sarı bir dosya vardı."

Şen Yayınevi sahibi Ahmet Çem Şenay'ın anlattıklarıysa, konuya kattığı değişik boyut nedeniyle, bana ilginç geldi:

"Bizim buraya her gün birçok genç gelir. İki hikâye yazan, bir derme çatma roman bitiren kendini yazar sanır. Vaktim olduğunca onlara bir ağabey gibi öğütler veririm. Kolay mı yazar olmak, derim. Kolay mı? Efendim? Bu kadın geldiğinde, kâğıt fiyatlarına gelebilecek yeni bir zamma karşı o ay dördüncü baskısını yapıp, dört bin satan yazarımızın yeni baskı kitabının fiyat çalışmasını yapıyordum. Kadın o sırada içeri girdi. İlk bakışta feminist olduğunu düşündüm. İnsanın gözünün içine dimdik bakıyordu. Rahat ve alışkın... Reddederler ama, bu feministlerin gerçek amacı erkekleri ezmek, bizleri diledikleri gibi yönetmektir. Fakat bir yandan da yumuşak bir ses tonuyla, gülümseyerek, âdeta feminist olmayan bir tavırla konuşuyordu. Bir anlam veremedim doğrusu... İlk romanıymış. Eflâtun bir dosyaya koymuş romanını. Dikkatinizi çekerim, eflâtun bir dosya. Ef-lâtun! Neden başka bir renk değil de, eflâtun? Eflâtun feminist rengidir de ondan! Yutar mıyım ben haa?.. Yutmam tabii... Hemen Ona, bu romanı kaç kerede yazdığını sordum. Dört

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

kerede yazmış. Sait Faik'in hikâyelerini en az altı kez yazıp -bozduğunu söyledim. Hiç alınmadı. Herkesin bir yoğurt yiyişi varmış! Ukalalıktan hiç hoşlanmam!.. En fazla yirmi beşlerinde ya var, ya yok, daha ne anlar yazmaktan? Tabii William Faulkner'in hikâyelerini kaç kerede yazdığını anlatmaya hiç gerek duymadım artık. Yayın programımızın iki sezon için tamamen dolu olduğunu söyledim. Teşekkür edip, gitti. Hâlâ feminist olup olmadığını anlamış değilim."

Dinlediklerimden anladığım kadarıyla, kadın aynı yaz sonu Gölbaşı Yayınları'nın bulunduğu Ankara Caddesi'nde görülmüş. Basımevlerine kâğıt taşıyan bir hammal, pek net olmasa da, kadını anımsadı:

"Evet, öyle birini gördüm. Sarı uzun bir etek giymişti. Yukarı çıkarken merdivenden eğilip, o kadar uğraştım ağbi, ama ne renk iç donu giydiğini göremedim, anlarsın ya, hah hah ha... Omuzları çıplaktı. Fanila gibi bir şey giymişti. Koltuk arasından içini göreyim dedim, pek bir şey göremedim valla. Fakat sütyen giymişti, ben sütyensizleri hemen anlarım. Haa, bir de koltuğunun altında kırmızı bir dosya vardı."

Kadın Gölbaşı Yayınevi'nin yazıhanesine çıktığında, Gölbaşı Yayınevi sahibi Ali İhsan Gölbaşı ve yayın danışmanı Cemil Önhan yeni yayın dönemini konuşmak üzere küçük bir toplantı yapıyorlarmış. Çaycı çocuk ve sekreter hanım içeri girip çıkarken dışarıda bekleyen kadını görmüşler. Sayın Gölbaşı ve Sayın Önhan olayı birlikte anlattılar. Sesleri ve kahkahaları öyle çok birbirine karıştı ki, kimin hangi cümleyi söyleyip, kimin neye güldüğünü karıştırdım. Bu yüzden beni bağışlamalarını rica ediyorum.

"Hesap kitap arasında boğulmuş, bunalmıştık. Baktık sevimli bir yavru, turuncu bir dosyayı kucaklamış, gelmiş, oturuyor sekreter odasında. Bunların çoğu meşhur olmak hevesinde kızlardır. Sinema oyuncusu olacak kadar güzel değildirler, biraz da mürekkep yalamışlardır, eh daha entel bir yoldan ünlenmek isterler... Tek istedikleri ündür, değil

mi, ha? Hoh hoh ho... Canım hakkını yeme, aralarında güzelleri de çıkar ara sıra, hoh hoh hoh... Çıkar da, edebiyattan anlayanı pek çıkmaz ama, hoh hoh ho... Daha Emil Ajar'la, Romain Gary'nin aynı kişi olduğundan bile habersizdirler... Neyse efendim, bu kızcağız da çıkmış gelmiş, romanının basılmasını istiyor. Baktık, gayet rahat bir tip, değil mi? Evet, öyle görünüyordu. Yurtdışında falan da bulunmuş, romanına **'Dişi Vida'** adını koyabilmiş cesarette, eh artık, uygarlaşmıştır herhalde... Tabii böyle düşündük biz. Akşam Nuhî Bar'da rakımızı içer, kitap işini konuşuruz dedik. Aaaaaa, kadın bir bozuldu. Tam bir gecekondu ahlâkıyla, ağzını açıp avaz avaz bağırdı bize. Yok efendim, kitabının basılması için yayıncılarla yatağa girme geleneği ve fantezisi yıkılmalıymış, yok işle, aşk ayrı şeylermiş... Sesini yükseltti, resmen bağırdı, değil mi, abartıyor muyum? Yok canım, aynen, aynen öyle azizim... O şapşala mı kaldık biz be? Sıska, dal gibi bir şey, gösterişsiz, kara kuru bir şey... İşte genç kardeşim, işte bizim kadınlarımız ne kadar okusa, Batıya, Kuzeye gitse de, kafaları aynı... Değişmiyor!"

Cağaloğlu Yokuşu'nun emektar büfecisi 'Can Boğazdan Gelir, Boğazdan Gider'in sahibi Mehmet Usta, kadını teşhis etti ve aynı hafta her öğle vakti büfesinden sosisli bir sandviçle iki ayran aldığını anlattı:

"Konuşkan, güleryüzlü, hanımefendi bir kızdı, İstanbul'un yabancısı olduğunu, iş için geldiğini anlattı. Bir kitap yazmış galiba. Bu yolculuğun ona tuzluya patladığından, yol, yemek masraflarının umduğundan fazla tuttuğundan yakındı. Ben de enflasyona verdim veriştirdim. Ancak bir gün daha kalabileceğini, parasının tükendiğini söyledi. İzmirliymiş. Koltuğunun altında sımsıkı tuttuğu bir dosya vardı: Bembeyaz."

Tam olarak saptayamadığım bir başka nokta da, kadının İstanbul'daki son gününde önce Kınalı mı, yoksa Erkek Yayınlarına mı gittiği oldu. Erkek Yayınları yayın danışmanı,

BELGESELTO KÜLTÜRSTREAM

İpek Hanım, araştırmama yardımcı olabilmek için, yoğun iş buluşmalarını iptâl ederek beni çok duygulandırdı. Kendisine burada bir kez daha teşekkür ediyor, bu yüzden onun anlattıklarını öne alıyorum. İpek Anais – hepinizin tanıdığı gibi – orta yaşlarına meydan okuyan güzelliği ve haklı olarak dillere destan olan zerafetiyle olanları şöyle anlattı:

"Çok cici bir kızdı. Ufak tefek, kumraldı. Sade, taze bir güzelliği vardı. *Fresh!* Fıstık yeşili dosyası pastel mavi keten takımına çok yaraşmıştı. Dosyasını alıp, inceleyeceğimizi söyleyince gözleri parladı. Bizim Erkek Yayınevi olarak politikamız budur. Kapımız herkese, özellikle gençlere açıktır. Ayrıca bir kadın olarak ben, hanım arkadaşlara daha teşvik edici davrandığımı hiç gizlemiyorum. Kitabının adı **'Dişi Vida'** idi. Bana biraz vulgar geldi ama ticarî şansı olabilir diye ilişmedim. Kısa bir özgeçmişini yazmasını istedim. Meğer yirmi beş yaşındaymış, ben daha genç sanmıştım. Bazı insanların böyle genetik şansları oluyor tabii... Neyse, o gün İstanbul'dan ayrılacağını, İzmir'e döneceğini söyledi. Bir ay içinde kendisine sonucu bildireceğimizi öğrendiğinde heyecanla fırlayıp, teşekkür etti ve uçarcasına gitti."

Altı ay sonra, Erkek Yayınları, **"Dişi Vida"**yı yayım programlarına alamayacaklarını bildirir bir mektubu ve dosyayı kadının İzmir'deki adresine postalamışlar. Bu gibi red durumlarında yayınevi bunun nedenini belirtmek zorunda değilmiş.

Bütün çabalarıma karşın, ne yazık ki, kadının adresini Erkek Yayınevi'nde bulamadım. Kaybolmuş.

Ertesi kış koltuğunun altında bir roman dosyasıyla Cağaloğlu'nda görülen genç kadının, benim araştırdığım kadın yazarla aynı kişi olup olmadığı konusunda güvence vermekten çekiniyorum. Anlatılanların birbirinden kopukluğu, notlarımdaki tarihlerin birbiriyle tutarsızlığı zaman zaman beni umutsuzluğa düşürüp, araştırmayı yarım bıraktıracak denli bezdirdiyse de, giderek artan merakım yüzünden bu işin pe-

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

şini bir türlü bırakamadım. Kim bilir şimdi anlatacaklarım bambaşka bir kadın yazarın başından geçmiştir, ama ben hep aynı kadını takip ettiğim duygusunu korudum içimde...

İşe, Bitirim Lokantası garsonu Cezmi'den başlayacağım. Garson Cezmi, o kış kadını üç gün üst üste öğle yemeğinde Bitirim'de gördüğünü anımsadı.

"Üç gün üst üste hep çorba içti. Ezogelin, mercimek, şehriye. Bir de yoğurt yiyordu. O kadar. Biraz durgun bir kadındı. Orta boy kesilmiş simsiyah saçları vardı. Tüvit bir ceket, siyah etek, uzun siyah çizme giymişti. Sigara içmiyordu. Kucağında siyah bir dosya vardı."

Aynı günlerde kadını gören Büfeci Mehmet Usta, bunun geçen yılki kadınla hiçbir ilgisi olmadığını iddia etti. Yalnızca dosyasının rengi aynıymış: beyaz. Hem bu ikinci kadın, kaşarlı tost ve Çamlıca gazozu almış.

Notlarım arasında, bir önceki yıla ait bir bilgi yanlışlıkla buraya karışmış, bunca karışıklığın arasında bağışlanacağını umuyorum. Bu karışıklığa neden olan bilgi Kınalı Yayınevi'yle ilgili. Yayınevinin sahibi ve sanat danışmanı Efdal Pere, kadının geldiği mevsimden bir türlü emin olamadı, fakat kadın geldiğinde ne yaptığını kesinlikle anımsadı. Efdal Bey, kadın geldiği sırada tıkanan piposunu açmaya çalışıyormuş:

"Sürrealist bir tablodan fırlayıp, ofisime gelmiş gibiydi. Uzun kırmızı saçları, yüksek topuklu kırmızı pabuçları, daracık turkuvaz rengi döpiyesi vardı. Diz hizasında etek. Çok etkileyiciydi... Çook! Benim gerçeküstü sanata tutkumu bilirsiniz sanıyorum. Eh, bu durumda etkilenmem de çok doğaldı. Aklıma gelen ilk soru; acaba saçları kendi rengi miydi?.. Soramadım... Ya kına olduğunu söylerse diye korktum. Elinde kızıl renkte bir dosya vardı. Yüzü biraz solgundu. Kahve içmek istedi. Ne güzel portresi yapılır diye geçiyordu içimden üst üste, ne gizliyeyim... Öyküler yazıyormuş. İçinde on bir öyküsünü topladığı dosyasını getirmişti. Adı: **Topuklu Döpiyes!** İlginçti ve belli bir kesimde iyi satardı.

BELONGS TO KAKTÜSTEKİ

"...Yani kitabı basmak konusunda hiç de gönülsüz değildim. Tam o sırada pipomun tıkanıklığını da açmış, Captain Black'imi keyifle tüttürüyordum. Kadın sessizce kahvesini içiyor, duvardaki Picabia reprodüksiyonunu seyrediyordu. Palyaçolar... Onun Transparans döneminin bir şaheseridir. Evet, bu kadın gerçek bir sanatçı olmalıydı... Gerçek sanatçılar seçkin insanlardır. Fakat hemen sonra, bütün keyfim kaçtı. Kadın Picabia'nın eserine baka baka, onu Picasso sanmasın mı? Zelzele oldu sandım. Midem bulandı. Bulantı... Derhal başımdan savdım kadını. Ben daha Picasso ile Picabia'yı birbirinden ayırt edemeyen birisiyle muhatap olamam."

Kadını Kınalı Yayınevi'nden çıkarken gören bir taksi sürücüsüyse Sayın Efdal Pere'nin anlattıklarıyla tamamen çelişir biçimde konuştu:

"Kısa, kumral saçlı bir kadındı. Tuhaf bir hali vardı. Sanki rüyada gibiydi. Hastaydı herhalde. Üç yüz metre için taksiye bindi. Kucağında sımsıkı kavradığı kahverengi bir dosya vardı."

Aynı gün Hayat Yayınları'na giden bir kadından söz edildi. Hayat Yayınları sahibi ve editörü Erol Örs, konuyla ilgili konuşmaktan özellikle kaçındı. Hayat Yayınları'nın ülkemizin en etkin ve seçkin yayınevi olduğunu belirttikten sonra, araştırma konum olan kadın yazarla ilgili bilgi vermek istemediğini açıklayan Erol Örs, bu konudaki ısrarım üzerine bir ara kendini kaybedip, not defterimi camdan aşağıya fırlattı. Daha sonra defterimi bulup, bana iade eden esnaf arkadaşlara, özellikle çaycı Hakan'a burada bir kez daha teşekkür ediyorum. Daha sonra gizlice görüştüğüm Sayın Örs'ün sekreteri – ki adını saklı tutmamı özellikle istediği için burada kendisinden yalnızca Bayan H.Ş. olarak söz edeceğim – Erol Örs'ün son zamanlarda hep böyle sinirli, hırçın olduğunu, bunun benim araştırdığım kadın yazarla bir ilgisi olmadığını belirtti. Bayan H.Ş.'nin anlattığına göre, Erol Örs, kadın yazarın dosyasını almış, okuyacağına söz vermiş, ama sekreteri-

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

nin çok iyi bildiği o meşhur çekmeceye atıvermiş. Çekmecenin ünü, oraya atılan dosyaların, ilgisizlik ve havasızlıktan ölüyor olmalarından kaynaklanıyormuş. Tabii bayan H.Ş. bunu kadın yazara söyleyememiş, çünkü iyi bir sekreterin daima patronuna sadık kalması ilkesini benimsemekteymiş. Sekreter hanımın özellikle altını çizdiği noktaysa, kadının dosyasının şampanya köpüğü renginde olduğuydu.

Dosyasını bu kez de Hayat Yayınları'na teslim eden kadının o yıl bir daha Cağaloğlu'nda görüldüğüne dair tek bir iz bile bulamadım. Daha sonra yaptığım bütün çalışmalar, bütün girişimler sonuçsuz kaldı. Ben de bütün notlarımı toplayıp, dolabıma kilitledim. Yarım kalmış bir hikâyenin hiçbir anlamı olmayacaktı... Notlarımı ortadan kaldırdım ama kadını bir türlü unutamadım. Öyle ki, nereye gitsem, kiminle konuşsam konuyu bir şekilde mutlaka kadına getirip, onu soruştururken yakalıyordum kendimi. Çevremdekiler önce alaya, sonra acımaya başladılar. Varlığı bile şüpheli bir kadını sayıklar olmuştum. Geceleri rüyama giriyor, uykumda bile bana rahat vermiyordu. Bu rüyalar çoğunlukla geceleyin Cağaloğlu'nda geçiyordu. Simsiyah gecede, ıpıssız sokakları ürkerek dolaşırken, burada ne işim olduğunu soruyordum kendime. Derken bir sokakta ansızın onu görüyordum. Yüzünün bir yanı kısa saçlı, doğal, taze, pırıl pırıl, öbür yanı kızıl saçlı, baygın bakışlı, "erkek yiyen" bir dişi. Elleri kolları rengârenk dosyalarla dolu. Yüzünün bir yanı yardım istiyor, diğeri az sonra saldıracak...

Bazan da onu çırılçıplak görüyordum rüyalarımda. Yüzü karanlık ama, bedeni dişilik sembolü dövmelerle dolu, sereserpe yatıyor.

Bir ara bacaklarını açıyor, bacaklarının arasından döne döne bir vida çıkıyor: iri, parlak metal, pırıl pırıl... Vidanın üzerinde de dişilik işareti var, altında da Picabia'nın imzası.

Canının çok acımış olduğunu düşünerek yanına koşmak

istiyorum, birden yolumu ellerinde zincirlerle birileri kesiyor. Biraz sonra gözüm loş ışığa alışıyor ve bunların kendileriyle görüştüğüm yayımcılar, sanat danışmanı, editörler olduğunu görüyorum. Kadına yaklaşmamı önlüyorlar. Ellerindeki zincirlerle ne yapacaklarını merak ettiğimde, arkalarını dönüp, kadının yanıbaşında dizili duran *rengârenk* dosyaları zincirlemeye başlıyorlar. Dosyalar canlanıp, zincirlerden kaçmak istiyorlar, bir anda Cağaloğlu göğünü rengârenk onlarca kuş kaplıyor. Kuşların çığlıkları ve kanat sesleri kulaklarımı parçalıyor. İçim daralıyor. Ama elleri zincirliler bütün kuşları yakalayıp, zincire bağlıyorlar. İçlerinden biri bağırıyor: "Sıkın, sıkın, daha sıkın zincirleri!" Uyandıktan sonra bu sesin eleştirmen Ziya Fâni'ye ait olduğunu hatırlıyorum, halbuki araştırmam sırasında onunla hiç görüşmemiştim... Ziya Fâni'nin bu rüyada ne işi olduğunu bir türlü çıkartamıyorum ama, o sık sık bu rüyalarda yer alıyor.

Zincirlerle sımsıkı bağlanan renkli dosyaların her sıkıştırılışında kadın canı yanarak inliyor. Bir ara İpek Anais'in son derece yumuşak, güzel sesini işitiyorum. "Çok fazla acıtıyorsunuz canını, biraz daha insaflı sıkıştırın şu zincirleri beyler!" diyor fısıldayarak. Ter içinde uyanıyorum!

İki yıl boyunca peşimi bırakmayan, bu kimliğini dahi çözemediğim kadın yazardan kurtulmak için çok uğraştım. Ondan nefret ettim, yeteneksiz, beceriksiz olduğunu düşündüm, çirkin, eğri-büğrü olduğuna kendimi inandırdım... Yok. Olmadı. Olmadı bir türlü... Yapıtı dışında hakkında her türlü – birbirini tutmaz – bilgi edindiğim bu kadın yazardan asla kurtulamadım. Uğraştıkça iyice girdi hücrelerime, aklıma, fikrime... Sonunda notlarımı dolabımdan çıkarttım, iki yıl önce kapılarını çaldığım yayınevlerini yeniden tek tek dolaşmaya koyuldum. Bu kez onu bulmayı kesinkes aklıma koymuştum. Fakat iki yıl öncesinde bana birbiriyle çelişik de olsa bilgi verenlerin bir kısmı onu çoktan unutmuşlardı, bir kısmı da, işyerini kapatmak zorunda kalıp, çoktan Cağa-

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

loğlu tarihine karışmıştı. Umudumu yitirmek üzereyken, Memba Yayınevi sahibi Ayşenur ve Halit Ökmen imdadıma yetiştiler. Memba Yayınevi'nin son zamanlarda, kurgu yayınları azaltıp, belgesel, bilimsel kitaplara ağırlık verdiği hepimizin mâlûmu olduğu için onlara uğramayı pek düşünmüyordum. Yine de bir deneyeyim diye kapılarını çaldım. Sayın Ayşenur Ökmen, iki sonbahar önce, kocası bir toplantı için yurtdışındayken genç bir kadının, elinde dosyasıyla Memba Yayınevi'ne geldiğini anımsadı:

"İçe dönük, solgun bakışlı, gözlerinin altı uykusuzluk ve mutsuzluk renginde, saçlarının uçları kırık, az duyulur bir sesle konuşan genç bir kadındı. Tırnak uçları yenmiş, elleri çatlak içindeydi. Bulaşık yıkarken eldiven kullanmadığı besbelliydi. Doğrusu bir yazar elinin zarif, bakımlı olması gerektiğini düşünmüşümdür hep..."

Kadını birçok bakımdan gözü tutmamasına karşın, dosyasını alıp, okumuş Ayşenur Hanım.

"**'Dişi Vida'**, ilginç bir romandı. Dili güzeldi ve bir kadın olarak beni etkiledi."

Ayşenur Ökmen'in gösterdiği bu aydın tutum, bu nesnellik karşısında çok duygulandım. Tıpkı, kirli kentte yaşamaya alışmış birinin, temiz havada geçirdiği oksijen şoku gibi alt üst oldum ve kendime hâkim olamayıp, ağladım. Fakat Ayşenur Hanım anlamasın diye, hapşırmış gibi yapıp, mendilimle kuruladım ıslak yanaklarımı. Ne yapayım, bir erkeğin de gözyaşı bezleri olduğuna hâlâ pek inanan yok... Yine de böyle bir duygusallık göstermem erkeklik gururumu zedeledi, ama bunun son zamanlarda bozulan sinir sistemimle ilişkisini bulup, bilimsel olarak yatıştırdım kendimi. Her neyse, ben kitaba dönüyorum yeniden. Kitabı bir solukta okuyan Ayşenur Ökmen, **'Dişi Vida'**nın Memba Yayınevi'nden yayımlanmasına karar vermiş. Karı-kocanın Memba Yayınevi'nden eşit hisseleri ve eşit hakları olduğunu bu vesileyle öğrenmiş oldum ben de.

BELONGS TO KAKTÜSTEKM

"Her ne kadar Yayınevinde eşit söz hakkına sahip olsam da, Halit dışardayken tek başıma kitabı basmak istemedim. Zaten dönüşü de yakındı. Kocam döndüğünde – ki, evliliğimizin yedinci yılıydı, çok kritik bir yıldır bu, evli misiniz? Ah evet, evli olsaydınız, bilirdiniz... – Çok bunalımlı bir dönem yaşadık. Burada detaylara girmek istemiyorum, her evlilikte olur böyle şeyler. Az daha ayrılmaya kalkıyorduk... Oğlumuzun varlığı bile yardımcı olamadı. İşte bu karışık ortamda Halit'e **'Dişi Vida'** romanından söz ettim. Fakat o, benden gelen her öneriye ters tepki veriyor, her sözümden bunalıyor, hattâ benden sıkılıyordu. Kitabı ben beğendim diye, o beğenmedi. Şimdi sular duruldu, kocamla aramız düzeldi. Yani, aynı evde birbirimize batmadan yaşamayı öğrendik. Ama kadının dosyasını iki ay içinde iade etmem gerekiyordu. Bir bahane bulup, geri verdik. Kadın dosyasını geri alırken ne sevindi, ne üzüldü. Hasta gibi bir hali vardı. Umutsuz bir hasta... Elleri yorgun insan gördünüz mü siz hiç? Elleri yorgundu onun. Yazık oldu kitaba, bizim yedinci yılımıza denk düştü..."

Çemberlitaş'tan kederli kederli aşağı doğru yürürken, kadın için kaygılarım giderek büyüyordu. Ya başına bir şey gelmiş, ya... Ya onu hiç bulamazsam... Hayır, hayır, pes etmemeliydim. Bulmam gerekiyordu, başka çarem yoktu artık. Elimde kala kala bir tek, son yayınevi olarak Sevgiyolu kalmıştı. Kapıyı genç insanlar açtı, beni buyur edip, çay ikram ettiler. Adının açıklanmamasını özellikle isteyen Sevgiyolu Yayınları sorumlularından biri – politik sakıncaları olabileceğinden, bu isteği saygıyla karşıladım – kadını teşhis etti:

"Çok 'küçük burjuva' tavırlıydı. Saçları modaya uygun permalıydı, yüzü makyajlıydı ve ciklet çiğniyordu. Proleter terminolojiye yabancıydı ve sınıf bilincinden yoksundu. Fakat biz demokrat tavrı prensip edinmiş insanlarız ve kapımızı çalana önyargılı davranmayız."

Elimizde çay bardaklarıyla geniş bir halka olmuş, adını

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

açıklayamadığım yayın sorumlusunu dinliyorduk. Sigara dumanından çok rahatsız olmama rağmen, benimle birlikte pür dikkat yayın sorumlusunu dinleyen gençlerin bu ilgisinden heyecanlanarak sonuna kadar hiç kesmeden her anlatılanı dinledim. Bir saat sonra Sevgiyolu Yayınları'ndan çıktığımda, bütün anlatılanlardan çıkarttığım kadarıyla kadının kitabı yayımlanmak üzere yayın programına alınmış, fakat sosyal talep nedeniyle daha önce yayınlanması gereken Marksist teorik kitaplar bu programı iki yıl kadar erteletmiş. Kadın sonunda gelip dosyasını geri almış. Fakat onu kitabının iki yıla yakın rafta beklemesi değil de, dosyanın değişen rengi şaşırtmış. "Bunun rengi yeşildi, nasıl gri olmuş..." diye üst üste sormuş. Güneşten solmuş olabileceğini söylemişlerse de, o kendi kendine söylenerek, vedâ bile etmeden çıkıp gitmiş.

Peykâne Yokuşu'ndan yukarı doğru ilerlerken artık onu hiç bulamayacağım paniği içindeydim. Kimdi bu kadın, nasıl bir kitap yazmıştı ve ona ne olmuştu? Neden ortadan kaybolmuştu, şimdi ne yapıyordu? Tanımadan ona tutulmuş muydum yoksa gerçekten? Belki de onu tanımadığım için tutulmuştum ona... Bilemiyorum, hiç bilemiyorum. O sırada, işte tam o sırada onu gördüm. Kendi kendine konuşarak, önümden gidiyordu. Dosyası koltuğundaydı: yeşil! Gidip, koluna girmek, rengini bir türlü öğrenemediğim gözlerine bakmak, ona dokunmak, romanını gerçek gözlerle okumak istedim. Ama çok hızlı yürüyordu, koşar adımlarla takip ettim. Evet ufak tefekti, kısa saçlıydı, ama daha başka bir şey göremiyordum ki... Derken yokuşun başında bir işhanına girdi, hemen peşinden ben de. Kendimi tavşanı kovalayan Alice gibi hissediyordum. Baktım asansör üçüncü katta durdu, merdivenleri ikişer ikişer atlayarak çıktım üçüncü kata. Tek kapı vardı, tereddütsüz çaldım zili. Kapıyı ince, uzun, genç bir adam açtı, dostça gülümsedi. Biraz önce içeriye giren kadınla görüşmek istediğimi söyleyince, şaşkın şaşkın baktı. O zaman kapı zilin-

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

de 'İşlem Yayınları' yazılı küçük levhayı gördüm. Hemen toparlanıp, bir araştırma için geldiğimi belirttim. Nazik insanlardı doğrusu. İçeri buyur edildim. Sıcak elmalı oraletimi içerken yayınevinin sorumlusu, genç, güleryüzlü, hoş bir kadın odasındaki işlerini bırakıp yanıma geldi. Müthiş tedirgindim. Yazar kadının buraya girdiğinden emindim, fakat hâlâ bulamamıştım. Çevreye şöyle bir göz attığımda kapıları açık iç odalarda genç insanların çalıştığını görmüştüm. Tek şüphelendiğim yer, arkamda kapısı sımsıkı kapalı duran odaydı. Bana kapıyı açan genç adamla, işlerini bırakıp benimle ilgilenen sorumlu kadına yaptığım araştırmayı anlattım. Yayınevi sorumlusu genç kadın bir kahkaha attı:

"Hiç üzülmeyin, onun izini buldunuz!" Kalbim yerinden çıkacak gibi çarpmaya, soluğum kesilmeye başladı. Onun izini buldum? Buldum demek!...

Genç adam kalktı, arkamda kapısı kapalı odayı açtı. Peşinden ben de daldım odaya. Oda loştu. Gözlerim alışınca masa başında tek başına oturmuş şişman, orta yaşlı bir adam gördüm. Elinde piposu, bir gemi maketine dalmış, öylece oturuyordu. Sakalına konan sineği kovmuyordu. Canlı mıydı, hiç anlayamadım... Ama odada ondan başka kimse yoktu. Beni ürkütecek kadar gerçek dışı bir manzaraydı bu ve rüyada olmadığımı anlamak için kendimi çimdiklemek zorunda kaldım. Odada tuhaf bir küf kokusu vardı, sanki yıllardır havalandırılmamıştı burası... İçim ezildi. Kendimi dışarı attım. Arkamdam ince, uzun genç adam da çıktı. Elinde bir kitap tutuyordu. Gülümseyerek kitabı uzattı. **'Dişi Vida'.**

Olamaz. Sonunda yayımlanmıştı kitap demek. Çok sevindim. Sarılıp öpmek geldi içimden onları. Demek, demek nihayet kitabı okuyan, okuyup beğenen, beğenip yayımlayan birileri olmuştu. Sevinç çığlıkları bedenimden cıvıl cıvıl dalgalarla yayıldı çevreme. Ama onlar, o tuhaf odanın kapısını kilitlemekle öylesine meşguldüler ki, benim heyecanımı fark etmediler bile.

Genç sorumlu bayan, sıcak bir gülümsemeyle anlattı:

"Kitabı bize getirdiğinde – siyah beyaz damalı bir dosyadaydı – aldık, inceledik ve yayımlamaya karar verdik. Çok sevindi. Mâlûm, ilk kitap heyecanı! Durun bakayım, nasıl bir kadın olduğuna dair sorunuzu şöyle yanıtlayabilirim; onda her yere yabancı insanların ıssız yalnızlığı vardı. Kendi ülkesinde yabancı insanlar vardır ya, öyle işte... Tam bir 'outsider' yani! Her neyse, kitabın yayımı sırasında biz Cağaloğlu emektarlarının pek alışkın olduğu bazı küçük aksaklıklar oldu. Olacak tabii, burası Türkiye ve ekonomik, sosyal, kültürel eksiklikleri mâlûm... Bazı dizgi, kapak yanlışlıkları ve bu gibi... Biz bunlara alışkınızdır, ama kadın kitabının bu hatalar nedeniyle dokuz ay geciken yayımından çok etkilendi. Sinirli, alıngan, hattâ 'offensive' derler ya, öyle oldu. Dedim ya, ülke koşullarına yabancı, uyumsuzdu. Ama biz bu tepkiyi çok normal karşıladık, mâlûm, yazarlar 'uç' insanlardır.

"Kimler görüp, kimler tanıyor insan Cağaloğlu'nda çalışınca... Her neyse, sonunda kitap yayımlandı, fakat yine bir Cağaloğlu hatası olarak yalnız üç adet basılmıştı. Birini yazara verdik, birini eleştirmen Ziya Fâni'ye, sonuncusunu da kendimize alıkoyduk. Eğer piyasada tutarsa, önceden plânladığımız gibi iki bin adet basacaktık. Ama..."

Oraletinden bir yudum alıyor; "Ama olmadı. Kitaba hemen hiç ilgi duyulmadı. Bu, elbette kitabın kalitesiyle ilgili bir durum değildi. Piyasada neler satıyor, kaç falanca baskı yapıyor, biliyorsunuz. Ama sorun başkaydı. Bu kadının 'arkası' yoktu. Anlıyorsunuz değil mi? Sesi bu yüzden duyulamadı. Yoksa, kitap hiç de fena değildi. Aksi halde neden yayımlayacaktık ki?"

Peki kadına ne olmuştu? Şimdi neredeydi, ne yapıyordu?

"Biz de bilmiyoruz. Bir iki kez telefon ettik. Otomatik tele-sekreter bize tuhaf bir mesaj verdi.

"'**Dişi Vida**'nın yazarı insan ve çevre etkenleri yetmezli-

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

ğinden, kan dolaşımı bozukluğu geçirmiş ve kendi isteğiyle bitkisel yaşama geçmiştir.' Biz bu mesajı yazarca bir şaka olarak alıp, güldük. Çok zekice sayılmazdı ama, yine de espriliydi. Fakat daha sonra ondan hiç haber alamadık..."

İşlem Yayınları'ndan **'Dişi Vida'**nın üçüncü ve son kopyasını almam hiç de güç olmadı. Kitabı heyecanla çantama yerleştirirken, bana kapıyı açan ince uzun, genç adam bir şeyler anlattı, o heyecan içinde aklımda kalan şu oldu:

"Yüzyıllık Direngen Dergisi'nden Güneş Günoğlu yıllarca bazı yayınevlerinin dağıtım sorunu olduğuna dair yazılar yazdı, ama zaten üç adet basılmış bir kitabın bir dağıtım sorunu olamayacağı için, pek üzerimize alınmadık doğrusu."

İşlem Yayınları'ndan uçarcasına çıkıp, en yakın pastaneye koştum. Piyerloti kahvesine girdim, bir kahve ısmarladım. Artık o beklediğim güzel an gelmişti. Kadına ait elle tutulur bir şey bulabilmiştim. Nihayet kitabını okuyacak, hakkında gerçek, kendi kaleminden çıkmış şeyler öğrenecektim. Çantamı açtım, kitabı aradım. Bulamadım! Toprağa sakladığı en değerli kemiğini arayan bir köpek gibi çantamı kazdım. Yok!

Deli olmak üzereyken, elime değen ıslak bir şeyle irkildim. Dikkatle baktım: Aaa, bir demet fesleğen!.. Ben fesleğen severim ama, almadım ki... Fesleğeni çıkarttım, masaya koydum.

Dakikalarca baktım ona.

Fesleğen: Ocimum basilicum.

Yıllar süren dakikalar sonra kendime geldiğimde, koşarak evime döndüm ve fesleğeni suya koydum.

Solmasın diye...

Aralık '86 İstanbul – Eylül '87 Marmaris

ANAÏS'İN SAKLI MEKTUPLARI



KİRALIK DAİRE: Müracaat no: 16.

On altı numaralı dairenin kapısını ev sahibesi açtı, alt kattaki kiralık daireyi gezdirdi, ev hakkında bilgi verdi. Yeni kiracıyla anlaşıp, depozit ve üç aylık avansı alırken, eski kiracısından söz etti: "Sizden önce genç bir kadın oturdu burada. Bir daha mı? Allah korusun, artık erkek kiracı istiyorum!"

Ertesi gün yeni evime taşındım. Karımın (eski karım demeyi öğrenmeliyim artık, ama bu olay henüz öyle yeni ki...) nedense bana vermemekte direttiği, kendi işine de pek yaramayacak özel eşyalarımın yokluğunu o zaman iyice hissettim. Anneannemden kalan porselen çay fincanları, babamın armağanı yazı masam, antikacıdan hayli kazıklanarak satın aldığım sandalyem ve bunun gibi şeyler. Ne yapalım, mal mülk için kavga edecek değilim ya! Eşten dosttan bir iki eşya edindim (her şey ateş pahası), zamanla daha severek kullanacağım bir şeyler alırım diyerek, artık kafamı dinleyeceğim kendi düzenimi kurmaya koyuldum: biraz sonra olacakların tek sahnesini bile hayâl etmem, tek satırını bile düşünmem olanaksızdı o sırada.

Eve çekidüzen vermeye, sağda solda bazı değişiklikler, onarımlar yapmaya çalışırken, kahverengi kitaplık raflarını beyaza boyamaya karar verdim (nereden aklıma estiyse?) Onları yerinden çıkartmak pek güçtü, oysa hafif görünen, topu topu üç tanecik raftı hepsi. Kan ter içinde rafları yerinden söktüğümde, içlerinde özel olarak hazırlanmış oyuklara ru-



lolar şeklinde dizilmiş kâğıtlar keşfettim. Kâğıtları heyecanla açtığımda, bunların şık bir el yazısıyla ince ince yazılmış mektuplar olduğunu hayretle gördüm. Boyayı falan unutup, kâğıtları üst üste dizdim, öylece önüme koydum, baktım. Eflâtun bir kalemle süslemeler gibi güzel yazılmış mektuplar fısıldayarak beni çağırıyordu âdeta... Oysa özel mektupların okunamayacak oluşu, karımla (yani eski karımla demek istiyorum), anlaşamadığım en önemli konuların başında geliyordu. Ben iki insanın birbirine ne denli yakın olursa olsun, her birinin ayrı bir özel yaşamı ve özel alanı olduğunu savunduğum, o da bunu araya mesafe koymak sandığı için... Eski karımı çok seviyordum, hâlâ da seviyorum ama, 'sevmek' beraber olmak için yetmiyor, biz anlaşamıyorduk! Her neyse, gene eski karıma daldım galiba... Önümde mektuplar dizili duruyor, bense bu mektupların burada unutulmuş mu, yoksa bilerek mi bırakılmış olduğunu düşünüyordum. Bir iz miydi bunlar, yoksa asılları postalanmış ilk yazımlar mıydı?

Sonunda yalnızca şöyle bir göz atmaya kendimi kandırarak, merakıma yenildim. Mektupların çoğu 'sevgilim' diye başlıyordu ve 'senin, Anaïs' diye sonlanıyordu. Ev sahibeme laf arasında eski kiracının adını sorduğumda; "Ayça Hanım mı? Arkadaşları onu tuhaf bir adla çağırırlardı, ananas mı nedir, öyle bir şey..." dedi, sonra sanki kimsenin duymasını istemiyormuş gibi fısıldayarak ekledi: "Temiz, sessiz bir kadındı, pek güzeldi ama yalnızdı zavallı... nedense?.." Sitemli bir kahkaha attı; "Bir daha yalnız kadına evimi vermem, şart olsun!"

O âna kadar mektuplara el sürmemiş, yalnızca göz atmakla yetinmiştim (inanın ki okumamıştım!) Hattâ Anaïs'in (şey yani, Ayça Hanım'ın demek istiyorum) adresini bulup, mektuplarını iade etmeyi düşünmüştüm. Fakat Anaïs adını yaygın biçimde kullandığını ev sahibemin beceriksiz açıklamasından öğrenince dayanamadım. Anaïs Nin'in güncelerini ve romanlarını Fransız Lisesinde öğrenciyken dayımın kitap-

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

lığından aşırıp, gizli gizli ne doyulmaz bir zevkle okuduğumu bilseniz, Anaïs adının beni neden böyle heyecanlandırdığını anlarsınız... Ah beni nasıl da delirtmişti o satırlar!..

Hemen evime dönüp mektupları koyduğum büyük sarı zarftan çıkarttım ve tarih sırasına göre okumaya koyuldum.

"Şubat 10, Cuma.

Sevgilim,

Yeni evime yerleştim. Küçük, sevimli bir daire işte. Meraklı bir ev sahibem var. Ona sessiz, utangaç, yalnız kalakalmış bir kadını oynadım: Pek beğendi!

Yatağa uzandım ve seni düşündüm; önce uzaktan, sonra yakından, yakın, yakın, çok yakından. Bedenini, dudaklarını, ellerini düşündüm ve kalçalarını...

Seni soyup, beyaz bir bulutun üstüne koydum ve uçurdum; önce yavaş yavaş, sonra hızlı hızlı, çok hızlı... Sen, gözlerin kapalı, yüzünde geniş bir gülümseme, gevşemiş yatıyordun bulutta. Bir ara ürperir gibi titredin, bir şeyler mırıldandın, sonra yeniden gevşeyip, derin bir uykuya daldın.

Hiç ses etmeden seni seyrettim. Beni görmedin ama, rüyandaydım besbelli, gülümsüyordun. Ben de gevşedim ve uykuya daldım. Sana yolladığım önceki mektubu aldın mı? Yeni evimin adresini yazıyorum, sakın uzatma arayı. Yaz bana sevgilim...

Canım, seni kulaklarının arkasından öpüyorum. Beni özle!

Senin
Anaïs."

Mektubun bütün heyecanı olduğu gibi kanıma taşındı. Sarhoş gibiydim. Yatağa uzanıp, Anaïs'i düşündüm. Böyle tutkulu bir kadın, nasıl sever bir erkeği diye merak ettim... Bunu düşünürken, eski karımdan boşanalı beridir, ilk kez

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

yalnız hissettim kendimi. Yanımda uzanıp, dokunacağım bir kadın olsa istedim. Bir kadın mı? Hadi canım, adını koyalım: ANAÏS!

İkinci mektubu okuduktan sonra, Anaïs'in sevgilisini de merak ettim. Ev sahibeme belli etmemeye çalışarak sorduğumda, Anaïs'e hiç mektup gelmediğini, ama postacının sık sık yabancı dergiler getirdiğini söyledi: "Evden işe, işten eve koştururdu kızcağız, bol bol da okurdu." Peki ama, yolladığı mektupların yanıtları başka bir adrese mi geliyordu yani? Bilmiyorum, bilemiyorum...

Bu, tuhaflıklar zincirinin yalnızca ilk halkasıydı oysa...

O sıralar hâlâ düzenli işine giden, hayata yeniden başlayan birisiydim ve geceleri düzenli uyuyordum...

'Bir dul erkeğin yeniden doğuş sancıları!' diye dalge geçiyordu iş arkadaşlarım benimle. Siz onlara bakmayın, abartıyorlar. Beş yıllık evliliğimin bitmesiyle, evlenmek kadar, boşanmayı da doğal kabul edip, kendime yeni bir hayat kurmaya karar verdim ve bir apartman dairesi kiralayıp, yerleştim: hepsi bu! Aslında alışkanlıkların yıkılması, heves ve inançla kurulmuş pek çok düş, beklenti ve heyecanın tuzla buz olması, duygusal hayatımı alt üst etti etmesine ama, (ne diye gizleyeyim ki? Hem erkeklerin kadınlardan daha az duygulu olduğu masalına asla inanmayın!) yanlış bir postulatı devam ettirmek yerine, yeni bir teoriyle yola çıkmayı uygun bulacak kadar sağlıklı bir iç dünyam var, belki de vardı demek daha doğru olacak! Çünkü yeni evimde benden önce yaşamış kadın kiracının saklı aşk mektuplarını bulduğumdan beri kendimi pek de sağlıklı hissettiğim söylenemez. Bunlar herhangi bir aşk mektubundan çok farklı, kelimeleriyle sevişen, içinde kımıl kımıl bir erotizmin soluk aldığı erotik bombalardı sanki. Okudukça, bu hiç görmediğim kadınla yaşıyor, onunla konuşuyor ve sevişiyordum. Bazı günler evden hiç çıkmak istemiyor, yatakta kalıp, Anaïs'i hayâl etmek istiyordum... Bilmem böylesi hiç başı-

nıza geldi mi? Yani onu hiç tanımıyordum ama, onsuz da yapamıyordum!.. Mektupların her biri bende garip tepkiler, çağrışımlar uyandırıyor, sanki sisli, daracık bir yolda yürüyor, biraz sonra sisin dağılacağı ve şimdiye dek hiç tatmadığım, nefes kesici bir güzelliği yaşayacakmışım gibi heyecanlanıyordum. O zaman Anaïs'in bir mektubunu daha okumaktan başka çarem kalmıyordu:

"Nisan 10, Cuma.

Sevgilim,

Sanki teninin kokusunu mektuba koymak olanaksızmış gibi saklıyor, esirgiyorsun benden. Tıpkı ilk tanıştığımızda benden uzak kalabilmek için çabalayışın gibi... Çok tuhafsın sevgilim, ama şu beni deli eden gizemli albenin de bundan kaynaklanmıyor mu sanki? Bu yüzden seni daha çok istiyorum!

Evet bizimkisi bir kaçamaktı; geçmişlerimizden ve o zamanki ilişkilerimizden, ama artık beraber bir geçmişimiz var ve bunu bir yük olarak algılamıyoruz. O geceyi, ilk dokunduğumuz geceyi, bütün gecelerimizi aydınlatan parlak bir dolunay düşlüyorum, kocaman, yuvarlak bir tekerlek! Ve sevgilim, ben her dolunayda bana aldığın o muhteşem beyaz elbisemi giyip, karanlık odamda, ay ışığının müziğinde dans ediyorum Çırılçıplak ve seninle dolu!

Ne zaman geliyorsun?



Senin
Anaïs"

Anaïs'in bir reklam ajansında çalıştığını öğrenebilmek için ev sahibeme yapmadığım şaklabanlık kalmadı. Öğrendiğimde de tek başına yaşayan, bağımsız, bol okuyan bu zeki kadının böyle yer yer *vulgar* sayılacak mektupları, hele hele kendisiyle pek de ilgilenmeyen böyle bir erkeğe yazması bana tuhaf geldi. Ama bu tuhaflık, şimdiye kadar



hep akıllı uslu, ciddi kadınları sevmiş, yatakta da genellikle sevecen, dengeli ve yumuşak bir erkek olmuş bende hiç tanımadık heyecanlar uyandırıyor, titreşimler yaratıyordu. Böyle bir kadınla sevişmek, yepyeni tatlar yaşamak dayanılmaz bir istek olarak içimde büyüyerek beni şaşırtıyordu. Daha birkaç ay öncesinde böylesi isteklerim olacağına asla inanmaz, güler geçerdim. İnsan düşünüp taşınmadan hiçbir şeye gülüp geçmemeli... Düşünüyorum da, belki de Anaïs'i böyle çekici, böyle büyüleyici kılan, başdöndürücü gizemiydi? Onu hiç görmemiştim, hiç tanımıyordum! Böylece onu hayâl gücümün enginliklerinde istediğim gibi süslüyor, şekillendiriyor ve seviyordum. Evet, onu tutkulu bir aşkla seviyordum! Hayâldeki sevgiliden daha güzel kim vardır ki?

Anaïs'i bulmaya karar verdiğimde artık gerçek dünyadan yavaş yavaş kopmaya, hafta sonlarını evde yalnızca onun hayâliyle geçirmeye başladığımı, üzerime bir melankolinin çöktüğünü biraz ürkerek hissetmekteydim. Fakat sanki basiretim bağlanmıştı da, âdeta zevk alarak bu oyunun sürmesine göz yumuyordum.

Ev sahibeme benden önceki kiracının evde bazı mektupları unuttuğunu, iade için yeni adresini aradığımı söylediğimde, yüzünün karmakarışık olduğunu gördüm. Soran bir ifadeyle bakıp: "Kime mektup yazacaktı ki o?" dedi. Asansöre binip, kendi evine çıkarken, "Bir bakalım," diye ekledi isteksizce.

Mektuplarla ve düşlerle dolu bir hafta daha geçti: heyecanlar, terli sayıklamalar ve umutlar... Bir sabah ev sahibem büroya telefon edip, Anaïs'in (yani Ayça Hanım'ın demek istiyorum) adresini bulduğunu müjdeledi. Öyle heyecanlandım, öyle minnetle teşekkür ettim ki, ev sahibem hasta mıyım diye sormak gereğini duydu. Ona nasıl anlatabilirdim ki, bir kadının bir erkeği böylesi canlı bir cinsel tutkuyla sevebileceğini ilk kez Anaïs'de görmüştüm ben! Tanıdığım ve

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

beğendiğim kadınların çoğu bağımsızlıklarının, kariyer ya da ideolojilerinin faturasını dişiliklerini besleyen pınarın suyundan ödemişlerdi. Bu, belki de benim çevremde böyleydi de, başka yerlerde pınarları canlı, bereketli kadınlar vardı, kim bilir? (Bunlar tamamen kendi deneylerim olduğundan, yazarı suçlamanızı istemem, varsa şayet, bütün suç, aradığı kadını şimdiye dek bulamamış ben; erkek kahramandadır!)

Fakat Anaïs beni tanımıyordu ve mektuplarını okuduğum için herhalde benden nefret edecekti... Olsun! Artık onu bulmak, görmek zorundaydım! Yoksa düşünsel sağlığım kadar, biyolojik sağlığım da tehlikeye girecekti. O akşam eve döndüğümde kapımda ev sahibemden bir not buldum: Anaïs işinden ayrılmış, evinden de çıkmıştı. Kimsecikler izini bulamıyormuş! Başımdan kaynar sular boşaldı, umutsuz bir hasta gibi uyuşup kaldım. Ama en ölümcül hastanın bile mutlaka gizli bir ümidi vardır; koşarak üst kata tırmandım, ev sahibemin kapısını çaldım. Artık elinden bir şey gelmeyeceğini biraz keyifsizce yineleyen ev sahibem, benim eski kiracıya gösterdiğim bu ilgiyi hiç onaylamadığı besbelli, baktı yüzüme. Çok solgun ve yorgun göründüğümü söyleyip, acımış bir sesle biraz spor yapmamı, daha sosyal yaşamamı öğütledi ardından. Gidip bir küçük şişe kırmızı şarap getirdi içerden; "Bu," dedi, "Bu bizim adaların halis ev şarabıdır. Biraz serttir ama, iyi şaraptır. İçin, biraz gevşeyin, dinlenin. Yarın yeni bir gün, bakarsınız artık gerçek, sağlıklı gücüyle galip gelir fantezilere..."

Ev sahibeme o vakte kadar hiç alıcı gözüyle bakmamıştım, ama son sözlerindeki bilgelik beni etkilemişti. Kim bilir göründüğü kadar sıradan bir kadın değildi: İlk kırklarında, varsıl, üç kedisiyle yaşayan bir kadının da güzellikleri vardır elbette. Ah bu önyargılar ve koşullanmalar!.. (Bakın bu da bana ait bir sorun, lütfen yazara yüklenmeyin!)

Tam kendi daireme dönüyordum ki, ev sahibem biraz

alaylı bir sesle arkamdan seslendi: "Ayça Hanım da bu şarabı pek severdi!" (Yoksa bana mı öyle mi geldi?) Şişeyi kapıp, evime koştum. Anaïs'in mektuplarının üst üste dizili küçük bir tepe oluşturduğu masamın başına oturdum ve şarabı kafama diktim. Çok kederliydim; kendime acıyordum. (Halbuki hep karşı çıktığım, aptalca bulduğum bir zavallılıktır bu!) Neyse ki şarap iyi geldi (tadı biraz tuhaftı ama), gevşedim, kendimi didiklemekten ve acıtmaktan vazgeçtim. Üstümdekileri çıkarıp, yatağa uzandım. Aç karnına ve kederliyken içki içmek bana hep dokunur. Yine öyle oldu, tavan üzerimde hareket etmeye, rengârenk balonlar başımın ortasında dönmeye başladı. Masa ve sandalyeler uçtu, kitaplar raflardan havalanıp dans etti. Bütün bu olanlara kahkahalarla güldüm: Kah kah kah! Bu daha çok ağlamaya benzer bir gülmeydi ve vallahi umurumda değildi: kah kah kah! İşte o sırada kapı açıldı, tıpkı mektuplarında anlattığı beyaz şeffaf elbisesi içinde Anaïs girdi içeriye! Evet evet Anaïs'di bu. Yüzünü iyi seçemiyordum ama, o olduğunu çok iyi biliyordum. Perdeleri açtı ve gökteki dolunayı gösterdi bana. Sonra benim duymadığım ay ışığı ezgisine eklenip dans etmeye başladı. Bu, nefes kesici, büyüleyici bir danstı ve artık ben de ay ışığı ezgisini duyabiliyordum. Kalkıp ona sarılmak, birlikte dans etmek istedim, fakat çok sarhoştum, kalkamadım. Anaïs bana yaklaştı, bir bardak şarap sundu, onu reddedemeyeceğim için içtim (yoksa içecek mecalim kalmamıştı). Soyundu, evet Anaïs beyaz elbisesini çıkarttı ve benimle sevişmeye başladı. Uzun tırnakları sırtıma, kalçalarıma saplanıyor, coşkulu ısırışları canımı öyle yakıyordu ki, bütün heyecanıma ve sarhoşluğuma rağmen bunun bir rüya olmadığını kavrıyordum. Canım yandığı için bağırıyordum, o daha bir tutkuyla acıtıyordu beni! Avaz avaza bağırıp, "Yeter Anaïs!" diye inlediğimi hatırlıyorum. O hâlâ zevkle sevişiyordu üzerimde. Sonra renklerin ve şekillerin karardığını, solduğunu, kaybolduğunu.....

.....

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

KİRALIK DAİRE. Müracaat no: 16

On altı numaranın kapısını ev sahibesi açtı, alt kattaki kiralık daireyi gezdirdi, ev hakkında bilgi verdi. Yeni kiracıyla anlaşıp, depozit ve üç aylık avansı alırken, eski kiracısından söz etti: "Sizden önce genç bir kadın oturdu burada. Bir daha mı? Allah korusun, artık erkek kiracı istiyorum!"

Aralık '88 Moda

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

HAYATIMDAKİ BÜTÜN ERKEKLER



Hayati, Salih, AME ve Can'a...

Hepsi hepsi üç tane!

Hayatımdaki üç erkek!

Bir insan, bir anda birden fazla insanı sevebilir mi? Bir kadın, aynı anda üç erkeğe tutulabilir mi? Diyelim ki, gönlünde üç erkeğe yer bulabilen bir kadın var; peki üçünü birden nasıl idare edecek, söyler misiniz? Tek bir erkekle bile yaşam adamakıllı yoğun, bol enerji ve zaman gerektirirken, birden fazlasıyla nasıl başa çıkılabilir ki? Doğrusu böyle olacağını hiç düşünmemiştim. Nasıl başladı, gelişti ve bugüne geldi pek bilmiyorum. Bazı şeyler böyle hiç beklenmedik biçimde oluşurlar ya; hani çok uzun süredir oluşma nedenleri vardır da, kimsenin dikkatini çekmeden usul usul birikir ve bir gün pattadanak ortaya çıkarlar; işte öyle oldu. Aslına bakarsanız, bir insanın bir anki hayatında, birden fazla insan olması benim tutucu bulabileceğiniz kadın-erkek anlayışıma hiç de uygun değildi. Yoo hayır, bir insanın aynı anda pek çok kişiyi sevebileceğini, âşık olabileceğini reddetmiyorum. (Hadi canım, sevgilinizi/eşinizi çok seviyorsanız bile, kalbinizde yeri taze kalmış bir eski sevgili ya da yeni birisi olmasını önleyebiliyor musunuz sanki?) Bunu yadsımıyorum, ama gerçek hayatın içinde ayaklarımızı yere basabilmemiz için hemen hepimiz bir seçim yapıp, yüreğimizdeki sevgililerin en uygunuyla paylaşıyoruz sevinç, heyecan, düş kırıklığı ve yatağımızı; çünkü yaşam aslında bir öncelikli seçim meselesidir!

BELONGS TO KAKTUSTEAM

Fakat dediğim gibi, bazı şeyler insanın hiç plânlamadığı ve beklemediği zamanlarda ortaya çıkıyor ve önceden asla onaylanmayacak bir durum ya kendini benimsetmek için yükleniyor değer yargılarınıza ya da hayat felsefenizi şöyle yeni baştan elden geçirip, eskileri onarmanız, yenilere korkmadan yaklaşmanıza zorluyor sizi.

Benim başıma da böylesi geldi: üç erkeğe aynı anda âşık oldum!

BİRİNCİ ERKEK

Ona rastladığımda ben bir çocuktum. Bir çocukluk aşkının büyüyüp, bütün yaşantıma yayılacağını nereden bilecektim, daha ilkokula bile gitmiyordum ki! O genç bir erkekti. 1960'ların şık bürokratlarından (şimdiki YUPPIE'lere denk düşüyor herhal); kruvaze yün ceketler, kendisine çok yakışan fötr şapkalar ve kalın, uzun paltolar içinde yakışıklı bir adam! Hep pantolon askıları takıyor, ben de anneme ille askılı pantolonlar diktiriyorum... Sanırım son yirmilerinde; ya da ilk otuzlarındaydı o zamanlar. Beni çocuk tiyatrolarına, Disney filmlerine (Bambi'yi üç kez görmüştük birlikte), Lunaparklara götürür, büyüdüğümde ciddi bir meslek seçmemi, ne istediğini bilen, çalışkan ve dürüst bir kadın olmamı öğütlerdi. Bunları söylerken sanki benim göremediğim birisine bakar gibi boşluğa dönüp kendisini iyice sevmeme yol açan bir gülümsemeyi yüzüne cömertçe yayardı. İnce bir pipo tütünü kokusu kendi kokusuna karışır, geniş alnını saran siyah parlak saçları, bende onları hep karıştırma dürtüsü yaratırdı. Birlikte dolaşmamız için izin istediğimde, annem hiç karşı çıkmaz, aksine öylesine sevinirdi ki, bazan benden kurtulmak mı istiyor diye kuşkulanırdım. Kışın köşebaşlarındaki kestanecilerden sıcak kestane, yazın meyveli dondurmalar alır, Ankara'nın kent olma telâşındaki bulvarlarında el ele yürürdük. Karşılaştığımız dostlarına: "İşte benim küçük sevgilim bu! Büyüyünce akıllı bir kadın olacak,"

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

derdi gururla. O zaman öyle mutlu olurdum ki, bu mutluluk heyecanıyla, bana akıllı bir kadın olmaktan başka bir seçenek kalmadığını fark edemezdim... Gittiğimiz her yerde itibar görürdü; 'Beyefendi' derlerdi ona. Zengin değildi. Zaman zaman para sıkıntısının olduğunu hisseder, büyüyüp, para kazandığımda ona yardım etmeye söz verirdim kendime. Acaba kabul eder miydi? Onun, çok titiz, mükemmelci ve gururlu olduğundan şikâyet eden annemin tam olarak ne demek istediğini o zamanlar pek anlamıyordum ama, bunların olumlu özellikler olduğunu sanıyordum. Yıllar sonra, benzer çizgilerden oluşan kişiliğimin güçleştirdiği yaşantım bana, annemin şikâyetinin nedenini geç de olsa açıklıyordu.

Bir keresinde annemin çantasında onun bir fotoğrafını bulmuştum. Fotoğrafta daha önce hiç görmediğim spor giysiler içindeydi. Siyah keten pantolon, siyah yelek, kolları sıvanmış beyaz bir gömlek. Sağ bileğinde bir bileklik. Eski püskü bir bisikletin üzerinde bembeyaz gülümsüyordu; mahallenin bıçkın delikanlısı! Doğrusu önce kim olduğunu pek çıkartamamış, anneme sormuştum. Annem öfkeye benzer bir hırçınlıkla, fotoğrafı elimden almış, kimsenin çantasını izinsiz açamayacağımı bağırarak öğretmişti. İlkokula başladıktan sonra, aynı fotoğrafı tekrar ele geçirip, arkasında anneme; 'Cahide'me sonsuz sevgilerimle...' diye ithaf edildiğini okumuştum. Fotoğraf 1950 yılında imzalanmıştı; ben doğmadan çok önceleri tanışıyorlarmış demek...

Bütün çocukluğum boyunca annemin ona ilgisinin farkındaydım, ama annemin hep mesafeli kalışını bir türlü anlayamıyordum, çünkü yetişkin bir kadın olsaydım, ona olan duygularımı pattadanak açardım. Ne yazık ki, küçük bir kız çocuğuydum ve kimse çocukların aşklarını ciddiye almaz! Bir keresinde bütün cesaretimi toplayıp, "büyüyünce tıpkı sizin gibi birisiyle evleneceğim," demiştim. Karlı bir Ankara akşamıydı, Peter Pan'ı ikinci kez izlemiş, tiyatrodan eve dö-

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

nüyorduk. Kalın paltosu içinde iyice iri ve sevecen görünüyordu. Elinin içinde kaybolan küçük elimi sevgiyle sıktı. Bir süre konuşmadan yürüdük. Sonra mandalina almak için durduk. Mandalinalardan birini soyup, bana uzatırken; "Ben sandığın kadar mükemmel birisi değilim, sen çok daha iyilerine layıksın," dedi. Sesinde kederli bir yorgunluk vardı. O anda aklıma annemin gizli gizli ağlarken, "Neden böyle zalim olmak zorunda?" deyişi geldi. Acaba annemi ağlatan o muydu? Bunu hiçbir zaman soramadım ...

İlkokulu bitirmek üzereyken erken bir menstrüasyona yakalandım. On bir yaşındaydım, neden böyle kanadığımın mantığını bir türlü kavrayamıyordum. Annemin şefkatle bacaklarımın arasına yerleştirdiği sterilize bezlerle (steril kadın bağlarının Türkiye'ye gelmesine birkaç yıl vardı) top oynamak, koşmak bütün keyfimi kaçırıyor, beri yandan annemin bu şikâyetlerimi neredeyse sevinçle dinleyişine adamakallı bozuluyordum. En büyük tedirginliğimse, bendeki bu tuhaf değişikliğin onun kulağına gitmesi olasılığıydı. O asla duymamalıydı bunu, asla!

"Bu çok doğal ve güzel bir şey kızım, bütün kızlar böylece büyür ve kadın olurlar. Bu, insanın içini temizler."

Peki oğlanlar da erkek olmak için kanarlar mı?

"Hayır canım."

Demek ki erkekler kirli kalıyor ...



İKİNCİ ERKEK

İkinci erkek bu sıralarda girdi yaşantıma. Bu okulda ya da mahallede âşık olduğum yaşıtlarımdan biri değildi. Benden küçük bir oğlandı (henüz temizdi) ve çok güzel şarkı söylüyor, taklitler yapıyordu. Çok yetenekli ve sevimliydi; herkes onu seviyor, ona bayılıyordu. Şimdi düşünüyorum da, onu, her girdiğimiz ortamın tek ilgi noktası oluvermesine rağmen, nasıl olup da kıskanmadığımı tam olarak çıkartamıyorum. Belki de, beni kayıtsız şartsız sevmesi ve bana

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

bağlılığından hiç kuşkuya düşmediğim ilk erkek olması (son mu?) bu rahatlığı sağlıyordu, kim bilir... Dürüst ve derin bir aşkın peşinde koşulan yetişkinlik yıllarında yaşanan umarsızlıklar ve düş kırıklığı düşünülünce, genç kızlığa henüz adım atarken böylesi bir şansı yakalamamın benim için önemi anlaşılacaktır.

Bu ikinci erkek, bütün hovardalık ve muzırlıklarımı birlikte yaşadığım bir ikizimdi sanki. Peter Pan ve gölgesi! Öyle ki, ne annemin, ne de ailedeki diğer kişilerin, hattâ birinci erkeğin bilmediği pek çok, hem irili, hem de ufaklı gençlik sırrımın tek şahidi olmaya başlamıştı. Hep yanımda, hep benden yana, ama hep beslenmek zorundaydı. Besin maddesi oldukça pahalıydı; onun gözünde daima başarılı, atak, çılgın ve yenilikçi olmam gerekiyordu. "Mahallenin tüm bebelerini ip atlama ve top oyunlarında yenmem, sınıf başkanı ve birincisi olmam, ağaçlara oğlan çocuklarından çevik tırmanmam, kapıların zillerini çaldığımızda, herkesten hızlı koşmam gerekiyordu. Hayatımdaki ikinci erkeğin ne kadar güç olduğunu yıllar boyu bilerek yaşadım. Ama bundan hiç şikâyetçi değildim, çünkü bilinçsizce de olsa, günce tutmak yerine, onu şahit ediyordum çocukluğuma ve ilkgençliğime. Beri yandan, yaşıtım birçok kız gibi, bir 'kahraman'a rastlayıp, onun atının terkesinde dağlar, bayırlar aşmayı değil, kendim bir 'kahraman' olup, peşime Tom Miks, Teksas ve Zagor'u takmayı, Köroğlu'yla Bolu Dağı'nda buluşmayı, ara sıra Red Kit'le bir barda içmeyi düşlerdim ben. İşte ikinci 'o' bana bunları yaşama olanağını sağlıyordu. Birlikte yarattığımız büyülü bir dünyada 'kahraman' kalabilmek için okulda ve mahallede lider kalma savaşım bütün şiddetiyle sürmek zorundaydı. Bu arada birinci 'o' bana karşı mesafeli olmaya başlamıştı. Yine sık sık uğruyor, armağanlar alıyor, benimle ilgileniyordu, fakat eskisi kadar sık kucaklamıyor, öpmüyor, kendini anlatmıyordu bana. Sorduğumda işlerinin ters

BELONGS TO KAKTÜSTEKM

gittiğini, bunalımlı bir dönem yaşadığını söyledi, keyifsizce. Anneme sorunca, o da benzeri bir yanıt verdi. Ama ben ikna olmadım. Artık büyümeye başlayan memelerim ve şu 'temizlik yaptığına' hiç aklımın yatmadığı menstrüasyonum nedeniyle benden uzaklaştığını düşünmeye başladım. Başka ne olabilirdi ki... Halbuki ben değişmemiştim. Onların sevgisini kaybetmemek için değişmeye direniyordum belki de... Oysa 'değişmeyen, ölülerle gerilerdir' demezler mi? Peki 'can çıkmayınca, huy çıkmaz' deyimini ölülerle geriler mi uydurdu?

Ben bunları düşünürken, annemin pek beğendiği bir okula yatılı öğrenci olarak yollanmaktaydım. Tasımı tarağımı toplayıp, başkentten, İstanbul'a postalandım. Yedi yıl süren yatılı okul yaşantımın kalabalık ve ıssız, harika ve berbat yanlarını, yatılı öğrenci olanların zaten bildiği, olmayanlarınsa yaşanmadan anlaması güç olduğu için anlatmıyorum. Artık yakışıklı bir delikanlı olan ikinci 'o' tatillerimin tartışmasız baştacıydı. Birbirimize ayrıyken yaptığımız muzırlıkları, küçük çapkınlıkları kıkır kıkır anlatıp, eskisi gibi yakın olduğumuzu yakalamanın güvenli keyfini paylaşıyorduk. Onun yakışıklı dostluğunun albenisine tiryakiydim ve bu yüzden hep haşarı ve başarılı olmam gerekiyordu.

Birinci 'o' ise, orta yaşlı bir üst düzey bürokrattı artık. Sık sık iş gezilerinde olduğundan, tatillerde bile pek görüşemiyorduk. İstanbul'a yolu düştüğünde bazan okula gelip, ellerinde armağanlar, gözlerinde gururlu pırıltılar, ziyaret ediyordu beni. Bense hâlâ ona duyduğum derin aşkı açık etmeye çekiniyordum. Onun istediği gibi bir genç kız olabildim mi diye kendimi hırpalıyor, bazan bütün cesaretimi toplayıp, tıpkı küçükken yaptığım gibi elini tutup, gözlerine bakıyordum. Güzel tırnaklı, bakımlı elleri, ellerimi kavradığında ikimizi de bir heyecan dalgası sarıyordu. Onu kaybetmememin tek yolu akıllı bir kadın olmaktı.

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

ÜÇÜNCÜ ERKEK

Üçüncüsü yakınlarda girdi yaşantıma. Bu, önceki ikincisine pek benzemiyordu. Ne bana verdiği güven duygusu ne şık giysileri ne de beni kahramanı yapmak eğilimi ... Halbuki ben, ilk ikisi benzeri veya sentezi erkek gölgelerinde dolaşıp duruyordum daima. Hayır, onu en çok enerjisiyle tanımlamak olasıydı.

Enerji dolu, bu yüzden yaşı hiçbir zaman tam olarak anlaşılmayacak bir genç adamdı. Önce gözleri değdi tenime, sonra teni. Kokusu, tadı ve sesi yüreğime ve bedenime sindi. Birlikte dar, ıslak bir tünelden, uzakta görünen aydınlığa ulaşmaya çalışıyor, her keresinde keyifli bir çabayla başarıyorduk bunu. Aydınlığa varınca, sevinçle bakışıyor, bu yol neden daha önce çok zordu diye şaşırıyorduk sevinçle. Beraberken yaşam daha kolay katlanılır, daha az mutsuzdu. Bir erkekle bir kadının güçlü bir dostluk ve hayranlık kadar, derin bir aşk ve duyarlılıkla çıkacağı uzun bir yolculuğu birlikte hayâl edebilecek denli cesurduk! Ancak yaşamın gri yanlarının hafiflediği, sevginin anlaşmayla köşekaptığı, hoşgörü sınırlarının genişlediği bir boyutta yaşanabilecek şeylerdi bunların hepsi ...

Üçüncü erkeğin yaşantımda ilk ikisi denli önemli bir yer tutacağını anladığımda, bunu onlara nasıl anlatacağımı kara kara düşünmeye başladım. Öyle ya kıskandırmadan, kırmadan ve kaybetmeden kabul ettirmeliydim üçüncüyü onlara. Çünkü üçüne de aynı anda âşıktım ve onları kaybetmek istemiyordum. Sonunda üç erkeği tanıştırmaya karar verdim.

Kışın ortasında adalar boştur. Bir erkek arkadaşımdan rica edip, üç erkeği ayrı ayrı telefonla arattım. Hepsini birbirinin adına adada bir balık lokantasına davet ettirdim. Tuhaf bir davetti, hepsi meraklarına yenilip, birbirlerinin sandıkları davetimi kabul ettiler. Biri Ankara'dan, öbürü İzmir'den, üçüncüsü Moda'dan kalkıp adaya gittiler. Balık lokantasında buluşup, öğle yemeği yediler. Birbirlerine dostça ama, me-

BELONGS TO KAKTÜSTEKİ

safeli davrandılar. Biri pipo, öbürü sigara içiyor, üçüncüsü hiç tütün kullanmıyordu. Biri rakı, öbürü şarap, üçüncüsü soda içiyor, hepsi lüfer yiyorlardı. Hiçbiri diğerine aslında neden çağrıldığını soramadı. Erkekler arasında gelişen ayrıntılara girmemek, sorun çıkmaması için konuyu ustaca ve kibarca çevirmek meziyetlerini kültürlü, saygın beyler olarak damıtılmış bir teknikle uyguladılar. Beni akıllı, saygın, cesur, içten bir dişi olarak tanımlayıp, özel bir insan olduğumda birleştiler. Lokantanın camına yaslanıp, soğuktan titreyerek onları seyrettim. Bu üçü arasındaki ve üçünü seçene dek sevdiğim bütün öbürlerine de gizlice gülümsedim. Hayatımdaki üç erkek biraz ötemde benden habersiz oturuyordu, dördüncünün üzerine koydum elimi, tekmeledi karnımı dördüncüsü. Deniz kenarına doğru yürüdüm sonra. Tam başımda bir bulut vardı, işaret ettim, eğildi, üstüne bindim. Adanın üstünde havalandığımda aşağıya baktım; üç sevgili erkeğe el salladım.

Babam, kardeşim ve sevgilim.

Kasım '88 Moda

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

KADIN ADAMIN KADIN KIZI OLUR



Selin'in babasına...

Hiç gebe kaldınız mı?

Kaldıysanız bilirsiniz, bebeği istiyorsanız da, istemiyorsanız da, sevinseniz de, keyfiniz kaçsa da, doğumdan ya da kürtajdan korksanız da, korkmasanız da, her kadın ilk kez gebe kaldığında mutlaka heyecanlanır. Size olmadıysa, çevrenize bakın; çok evcil bulduğunuz arkadaşlarınızın ilk gebeliklerindeki sevinci mutlaka anımsayacaksınız. Peki ya şu bağımsız arkadaşlarınız? Hani otuz beş yaşına gelip, hâlâ kendine denk, kendi aklına, fikrine uygun bir erkek bulamadıkları için yalnızlığı tercih edip ya da boşanıp, artık yoğurdu üfleyen, tek başlarına yaşamı şekillendiren kadınlar? Yirminci yüzyıla daha yeni giren toplumumuzda yalnız yaşayacak kadar güçlü, becerikli ve akıllı bulduğunuz tanıdıklarınız yok mu? İşte onlar da ilk gebeliklerinde heyecanlanıyorlar, görmüşsünüzdür...

Çocuk düşmanı olarak tanınan kuzenim Handan yıllarca çevresindekilere, her yeni çocukla dünya nüfusunun, işsizliğin ve yoksulluğun arttığına dair nutuklar attı, tuttu, doğuran akrabaları azarladı, hırpaladı. (Ama Allah'ı var, ailedeki bütün çocuklara melek gibi davranır ve hiçbirini ayırmadan hepsine kucak kucak armağanlar taşır durur yıllardır. Geniş ailemizin yeğen, kuzen ve torunlarının biricik 'Handan Hala'sı, 'Handan Teyze'si ve sevgilisi olmuştur daima.) Onun öfkesi çocuklara değil, zırtfırt doğuran yetişkinleredir. Haksız da sayılmaz yani; ikinciden sonra hâlâ doğuran pek çok azimli ak-

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

raba var bizim ailede. Aslına bakarsanız, kuzenim Handan'ın da dört kardeşi var! (kih kih kih!!! aman güldüğümü duymasın, gazabından kurtulamam sonra.) Her neyse, benim başarılı, atak, enerjik, esprili ve gözüpek işkadını kuzenim, kocasını da ikna ettiği için yıllardır çocuksuz yaşadı, taa ki üç ay önce yanlışlıkla gebe kalana dek! (Bu 'yanlışlıkla' sözünü de hiç sevmiyorum, 'istemeden' demek daha doğru sanki ...)

Bana telefon ettiğinde, bebeği aldırtmaya çoktan karar vermişlerdi bile! Hemen fırlayıp, evlerine gittim. Bizimkisi yine o bildik delidoluluğuyla kükrüyordu: "Ulan velet, ne halt etmeye çöreklendin oraya be! (Karnını gösteriyor bize.) Bizden izin aldın mı sanki? Zaten dünyada bunca aç, kimsesiz, yarını güvencesiz çocuk varken, bir de sen mi çıkacaksın başımıza piç kurusu!.."

Kuzenimin kocası Erhan enişte tarih doçentidir. Sâkin, sabırlı, dinlemeyi bilen, dünya görmüş, hayattan zevk alma sanatına vakıf bir adamdır. O gün yine koltuğuna oturmuş, karısının çok iyi bildiği dobra, farfara, ama içi dünya tatlısı, sevecen yüreğinin çığlıklarını hoşgörüyle dinliyor, bıyık altından gülümsüyordu. Bir ara bana dönüp, "Handan neye karar verirse, benim kabulümdür, ben onun mutlu olmasını istiyorum yalnızca," dedi.

Kuzenimin kürtajı için Doktor Umut'un kliniğine gittiğimizde Erhan Enişte de, ben de tedirgindik. Ne yalan söyleyeyim, sanki iç organlarım gıdıklanıyor gibi içim çekiliyor, midem bulanıyordu. Hiç aldırmaz görünen kuzenim bizim halimize acımış olacak, teselli etmek için karnını göstererek, "Canım henüz bebek falan değil ki bu, beş haftalık bir embriyon yalnızca!" dedi. (Eve gider gitmez, sözlüğe baktım, embriyon: dölüt, cenin demekmiş. Şu kuzenim de ne çok şey bilir yani...) İşte o sırada, kuzenimin elini karnına koyuşunu ve okşayışını, gözlerinden ancak kısacık geçmesine izin verdiği şefkatli pırıltıları gördüm. Evet, dölüt mölüt ama, o da heyecanlanmıştı ve embriyonunu bal gibi seviyordu.

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

Handan inançları nedeniyle çocuk istemiyordu. Ben, bilerek ve inanarak atılan adımlara (karşı olsam bile) saygı duyarım.

Ah sakın beni kürtaja karşı, tutucu birisi sanmayın! İtalya'da geçen öğrencilik yıllarımda, o koyu Katolik ülkede bile 'Kürtaja Özgürlük' yürüyüşlerinde hep ön sıralardaydım. Bana sorarsanız, gebelik, doğum ve annelik olayları tamamen kadının başından geçtiği için, kürtaj konusunda son karar hakkı da kadının olmalıdır. Her neyse konuyu nasıl da dağıttım değil mi? Umarım sıkılmamışsınızdır! Bütün bunlar hep son günlerde başımıza gelenlerden sonra oluştu, ah bilseniz nasıl heyecanlıyım son iki haftadır... Anladınız değil mi? Evet evet, doğru tahmin ettiniz, ilk kez gebeyim! Yaaa, nasıl yepyeni bir coşku, bir bilseniz! (belki de biliyorsunuzdur.)

İtalya'dayken de, memlekete döndükten sonra da, âşık olduğum, saygı duyduğum bazı erkek arkadaşlarım oldu elbette, ama bir yıl öncesine dek ciddi bir beraberliği yaşayacak denli kendi dengim, benim kendisine bol gelmeyeceğim ve bana da dar gelmeyecek bir erkeğe rastlamamıştım doğrusu. Ama geçen yıl böyle bir adama rastladım işte! Bu, otuz sekiz yaşında, canlı, neşeli, çalışkan, pek keyifli bir erkek. Daha da önemlisi duyarlı bir adam, yani kendime denk bulduğum birisi; ne aşağı, ne yukarı! Tanışsanız siz de Onu pek seversiniz, adım gibi eminim!

Ah evet ne diyordum, şey, bütün bu telâşım, unutkanlığım işte otuz yaşımda ilk kez, hem de âşık olduğum ve birinden gebe kaldığım için; lütfen hoşgörün bu dağınıklığımı... Hayır sanmayın ki, daha önce hep berbat insanlara rastladım ya da yanlış seçimler yaptım, hayır hayır... Fakat bütün mesele, doğru insana, doğru zaman ve koşullar altında rastlamaktır bence. Sizi ele alalım örneğin, varsa eski eşinizin ya da şimdikinin kötü olduğuna inanıyor musunuz? Akıl/ruh sağlığı bozuk olmadıkça hiç kimse isteyerek kötü olmaz! Ama eşinizle anlaşamıyorsanız, bu sizin maymun iştahlı olduğunuz anlamına da gelmez, çünkü aşkın açık formülü; ortak amaçlara,

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

benzer yollardan erişmeyi plânlayan iki kişinin uygun şartlarda bir araya gelmesidir! (yanlış mı düşünüyorum yani?) Âşık olmak, deli gibi ya da akıllı gibi sevmek kadar, anlaşabilmek de bir beraberliği uzun ömürlü kılar! (Ah gene ahkâm kestim değil mi? N'oolur bağışlayın, hep bu heyecandan vallahi...)

Üç gün önce, altı haftalık bir bebeğimiz (yani embriyonumuz demek istiyorum) olduğunu öğrendik ve şaşkın şaşkın birbirimize bakındık, yani: test sonucu pozitifti ve ben gebeydim!.. İlk anda kendimi bir tuhaf hissettim, hemen aklıma yusyuvarlak, güçlükle yürüyen bir kendim geldi: ufff, hiç hoşuma gitmedi bu görüntü! Embriyonun babası bana baktı: yüzünde ne sevinç ne keder vardı. "Bir yere gidip, kutlayalım," dedi; sesinde ne heyecan titreşimleri vardı ne de sıkıntı... Birden gerçeği kavradım; karnımda (ayy, uterusumda daha doğrusu) altı haftalık bir canlı vardı! Bunu kavrayınca bütün bedenim karıncalandı, soluğum hızlandı, yerimde duramaz oldum. O sırada ağzımdan dökülen sözleri hayretle işittim: "Ben bugünü embriyonumla yalnız geçirmek istiyorum!"

Ilık bahar havasının ucuna takılıp, hoplaya zıplaya kentin alışveriş merkezini upuzun kesen caddeden aşağıya doğru inerken, çoğu zaman yaptığım gibi kendi kendime mırıldandığımı, aslında çoktan karnımın içine oturmuş, sevimli bir kız çocuğuyla konuştuğumu fark ettim. Hoppala!.. Dur bakalım, daha cinsiyeti bile oluşmamış bir dölüt bu yahu! Ama elimden bir şey gelmezdi artık, çünkü; gözleri bana benzer, saçları kuzenim Handan'ınki gibi kıvırcık, dudakları da babasınınki gibi dolgun, cin gibi bir kız çocuğu çoktan gülümsüyordu bana. Ben de Ona gülümsedim. Elini uzattı, tuttum, el ele yürümeye başladık.

"Adın ne?" diye sordum.

"Selin," dedi. Selin! Selin! Ne hoş bir müziği var adının...

"Senin adın da *anne* olmalı?" dedi soran bir sesle.

Anne? Kendi anneme adıyla hitap ettiğim için pek tanıdık gelmedi yeni adım bana, fakat sevdim!

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

Sonrası bir rüya kadar güzeldi... Selin'le o günü unutulmaz renklere boyadık: vapurla karşıya geçtik, simitle çay içip, köprüde yürüdük, martıları, balıkları ve balıkçıları seyrettik. Aksi bir kadınla, kaba bir adamın bilet kuyruğunda kavgasını izleyip kıkır kıkır güldük hallerine. Yeniden acıkınca, bir küçük lokantaya girip, bol yoğurtlu kabak dolmasını iştahla mideye indirdik (hayret Selin de kabak dolmasına bayılıyor), sonra tüneldeki kitapçılara gittik; Selin'e sevdiğim kitapları tanıtıp, kimilerinden bir iki satır okudum. Selin en çok şu şiiri sevdi:

"Galiba tahtabacak korsan gemisindeydim/prensesler cariyem akdeniz bana dar/günlerdir Teksas'ta eşkıya izindeyim/hızlı tabanca çeken üstüme kim var/tarzan zor durumda yetişmeliyim/ne yapsam içimde o eski sinemalar." (Hay Allah, bu kıza tabancaların olmayacağı bir dünya yaratması gerektiğini nasıl öğreteceğim ben? Baksanıza ne macera-perest ruhlu bir çocuk şimdiden ...)

"Bu şiiri yazan kim anne?"

"Attila İlhan."

"Ben de onunkiler gibi şiirler yazacağım yazı yazmayı öğrenince!"

(Şair olacak bu kız, yandık desenize; canım baksanıza ülkemizdeki yazarların, şairlerin durumuna... Ne ilgi var, ne para, ne şan şöhret!.. Zavallı kızım benim...)

Akşam eve döndüğümüzde, ikimiz de yorgunduk. Selin biraz uyumak istedi, ben de gürültü etmemeye özen göstererek, anahtarımı buldum, sessizce kapıyı açtım. Selin'in babası mutfakta kahve yapıyordu, bana biraz kederli gelen yamuk bir gülümsemeyle 'merhaba' dedi. "Nesi var acaba?" diye düşündüm. Erkeklerin en komplekssizi, kendini en iyi yetiştirmişi bile, duygularına gem vurmayı 'bi matah' sanıyor. Bu da öyle! Kendi heyecanımı erteleyip, ne derdi olduğunu araştırınca, genç adamın gözleri doldu:

"Çocuklarımla son günlerde pek ilgilenemedim, Gülşah Teyzeleri adamakallı hırpalamış onları..."

Ah, bu telâşla söylemeyi unuttum, kocamın ilk evliliğinden iki çocuğu var. Adamakıllı genç yaşta yapılan çocuklar şimdi on beş ve on altı yaşındalar. Çocuklukla, delikanlılığın güç ve tehlikeli sınırında, güzel, aydınlık, sağlıklı çocuklar bunlar. Anneleri yeniden evlendiği ve bu iki güzel çocuğunu çoktan unuttuğu için şimdi babaanneleriyle yaşıyorlar. O gün ziyaretlerine gelen Gülşah teyzeleri, babalarının da onları terk ettiğini, yakında yeniden çocuk yapıp (içine mi doğmuş kadının nedir?) artık kendilerini sevmeyeceğini biraz iğneli, azıcık bilgiç, çokça da umutsuz bir tonla söyleyince iki delikanlı haklı olarak mutsuz olmuşlar... (tek umutları babaları zaten çocukların...)

Ne diyeceğimi bilmeden kalakaldım, kocam çok mutsuzdu! Halbuki ben kendi çocuklarım böyle ortada kalmasın diye bugüne dek anne olmamıştım ve birbirine denk olmayan çiftlerin erkenden çocuk yapmalarını da bir marifet saymadığımı, kendi yaşantımda bu güzellikten şimdiye dek fedakârlık yaparak göstermiştim! Özsaygı da böyle kazanılır, var mı öyle kolaycılık?

Selin: Babam ve ağabeylerim beni istemiyorlar mı anne?

Ben: Galiba bu karışıklıkta unuttular.

Selin: Sessizlik.

Ben: Sessizlik.

Selin: Pışşt *anne,* sakın gidip, 'Doğmamış çocuğa mektuplar'ı okuma şimdi, iyice moralin bozulur sonra ha!

Şimdiki çocuklar, ah pardon, embriyonlar harika!..

Daha sonraki günlerde Selin'in babası, iki oğlunu mutlu etmek için koşturdu durdu. Öyle ya onların babasıydı ve *anne*'leri tamamen sahneden çekilince her şey babaya kalmıştı. Peki biz ne olacaktık? Bizden önce yapılan yanlışlığın ve verilen sorumsuz kararların faturasını ille de bizim mi ödememiz gerekiyordu? İkimiz de sabırla bekledik.

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

Selin: Aklından neler geçtiğini biliyorum *anne,* ama önce şu tek ebeveynli çocuk fikrinden vazgeç bakalım. Sen bugüne dek, benim de seninki gibi kızını çok sevecek, Onunla gurup duyacak ve varlığıyla heyecanlanacak bir babam olmasını istediğin için beni doğurmayı ertelemedin mi sanki? Hıı *anne?*

Ben: Tıs pıs ...

Selin'in babası ancak üç gün sonra bizi anımsadı, oturup konuşmak istedi bizimle. Sevecen bir sesle bu bebeğin (adının Selin olduğunu bilmiyor kızının, eh biliyorsunuz en akıllı bebekler bile doğduktan ancak bir yıl sonra konuşurlar babalarıyla) benim kendi hayatımı ve plânlarımı olumsuz etkileyeceğini, daha ilerde olmasının yararlarını hatırlattı bana. Şefkatle öptü beni ve ilk kez elini karnıma koyup, okşadı kızımı.

"Kararın ne olursa kabul edeceğim," dedi ve çalışma odasına gitti.

KARAR NE OLACAK?

Size bu öyküyü Doktor Umut'un kliniğinden anlatıyorum. Biraz önce kürtajdan çıktım, hâlâ başımda bir ağırlık, narkozun yoğunluğu ve uyuşukluğu var üzerimde. İnanmayacaksınız ama kuzenim Handan gözleri yaş içinde, yanımda oturuyor ve ilk kez bir bebeğin (ah, embriyonun) doğmayışına üzülüyor. Böyle görmeye alışkın olmadığım için, şaşkınlıkla teselli ediyorum Onu. Doktor Umut sık sık gelip beni kontrol ediyor. Pişman olup, bunun duygusal yükünü taşıyamayacağımdan endişeli... Hayır, kendi kararlarımın sorumluluğunu taşımayı öğreneli çok oldu! Üstelik bu kararı Selin'le birlikte aldık biz. Kürtaj masasında anestezi beklerken, Selin dikildi karşıma, sanki daha bir güzelleşmiş, biraz daha serpilmişti kızım (yoksa bana mı öyle geldi?)

Selin: Korkma *anne,* canın hiç acımayacak ve ben bir gün yeniden döneceğim şimdi koparıldığım yere. Ama o zamana dek, öykünün başından beri okurlarına kestiğin ahkâ-

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

mı kendi yaşantında gerçekleştirmelisin! Aşkından ölsen de, çok iyi anlaşsan da sakın senden ve benden önceki hayatını düzenleyememiş, eskinin yanlışlarıyla bizim yaşantımızı gölgelemiş birisini benim babam yapma! *Anne,* beni duyuyor musun, *Anne?* Daha bayılmadın değil mi?

Ben: Hayır canım seni duyuyorum.

Selin: Anne, ben sana benziyorum ve ben de beni istemeyeni istemiyorum! Ben babamı istemiyorum anne...

Tam narkozun önümde açtığı o kaçınılmaz uçurumdan yuvarlanmak üzereydim, Selin'in sesini duydum: "Kadın adamın, kadın kızı olur *Anne!"*

Kuzenim Handan ben baygınken telefon etmiş, biraz önce panik içinde, koşarak geldi kocam. Gözlerinden süzülen yaşları hiç silmeden (erkeklerin de ağladığına, onların da insan olduğuna inanan, güzel bir adamdır kocam) ellerimi tuttu, gözleri çoktan kederden örselenmiş baktı yüzüme: "Neden haber vermedin?" dedi. Acı çektiğini anlamamak için zalim olmak gerekirdi; ben zalim değilimdir. Ellerinin içine sımsıkı aldığı ellerimle Onu okşadım, ahh ne çok seviyordum kocamı! Soran, kaygılı gözlerini yüzüme dikmiş, ağzımdan çıkacak tek bir kelimeyi özlüyordu. Kendi yorgun, kederli ama kararlı sesimi duyduğumda çoktan ağzımdan şu sözler dökülüyordu:

"... Hep anne-babalar olacak değil ya, bu kez de kızın seni istemedi!"

"Kızım mı? Ama benim kızım yok ki?"

"Selin'in dediğine göre zaten, kadın adamın kadın kızı olurmuş." Arkamdan kuzenim Handan'ın önce kıs kıs sonra gözyaşlarına karışan kocaman kahkahalarını duydum. Handan öyle çok güldü ki, Doktor Umut ve hemşire de bu salgına kapılıp güldüler. Kocam ve ben... Biz birbirimize bakıp, öylece kaldık.

Şubat'89 Moda

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

GÜNEŞ YİYEN ÇİNGENE



Bisiklet görüp de, bisiklet istemeyen erkek çocuk yoktur. Ben istemedim. Kocaman gözlü, nârin sıpamın yerini alacak canlı bir yaratık bile düşünemezken akşamları mekanik bir araçla dere kenarında dolaşmak fikri beni çok ürkütmüştü. Bisiklet evin bahçesinde yabancı bir cisim olarak günlerce durdu. Düşman bir yaratık! Dünyanın en inatçı güzeli, en yakın arkadaşım sıpamı elimden alacak bir tehlike ... Gözleri olmayan hiçbir şeyi sevemediğimi anneme anlattım. Gözlerine baktığım her canlının iyi, güzel, sevecen olup olmadığını anlıyordum, oysa bisikletin gözleri yoktu. Annem gözlerime baktı, yorgun gülümsedi. 'Karıncaların gözlerini nasıl görüyorsun Oğuz?' Şaşırdım. Bilemedim. Karıncaları severdim. Kafam karıştı. Sustum.

Ben hâlâ bisiklete binmesini bilmem.

Babasız büyüyen çocuklar kavgada babalarına güvenmeyi bilmezler. Ben kavgada babasına güvenen çocuklardan olmadım. Dayak yediğimde canım en çok babam olmadığından yanardı. İçimde öfke ve keder alevlenir, alevlenir ve kor gibi yanan demire dönüşürdü. Gözyaşlarımın akışıyla, kızgın demire düşen suyun çıkarttığı pis bir yanık kokusu duyulurdu. Bu koku gömleklerime siner, ancak kaynatılınca çıkardı. Çok kederlendiğimde hâlâ benzer bir kokuyla ter içinde kalırım. Böyle zamanlarda dere kenarındaki gizli yerime gider, kimsenin görmediğinden emin ağlardım. Altı yaşında bir çocuğun özel yaşantısını keşfettiği ilk yer bir dere kenarı ise, o çocuk daima doğaya yakın kalacaktır. Dere ke-

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

narında oturur, ağlayarak akan suda çöp yarıştırırdım. Çöplerden birisi iyi, öbürü kötü insan olurdu. Dayak yediğim günlerde, kötü çöp iyiyi geçer, kazanırdı.

Eve döndüğümde, berelerimden çok gömleğime sinmiş kederli ter kokusundan anlardı annem kavga ettiğimi. Ebeydi annem. Güzeldi. Her annenin olduğundan iki kat daha güzeldi. Çünkü, hem annem, hem babamdı benim. Beni terkisine alıp, at sırtında köylere doğuma giderdi. Cesurdu, çalışkandı. Ne zaman dertlenir, ne zaman bunalır, çaresiz kalırdı, hiç bilmem. Daima yorgun ve sabırlı bir ifadesi vardı. Anlattığım tüm uçan at, konuşan dere, kendi dilini yiyen adam, saçlarını yolan çimler hikâyelerimi dinler, bunları hoşgörürdü. Annem beni; 'tuhaf oğlunu hoşgören bir anne' olarak gördü, sevdi, büyüttü.

Sünnet olan erkek çocuğun kişiliği, cinsel kimliğinin ilk kesin çizgisiyle kızlardan ayrılır. Köyün sevilen Seniha Ebesi'nin yetim oğlu sünnet oluyor diye büyük bir şenlik kurulduydu. Kaymakam Bey ve ailesi bile geldi diye yer yerinden oynadı. Ellerinde şerbet tepsileriyle genç kızları, kurabiye sinileriyle başörtülü teyzeleri, annemin kıvançla gönenişini hâlâ görür gibiyim.

Kalabalık, sıcak, gürültü, ellerinde şerbet tepsileriyle genç kızlar, davul-zurna, kalabalık, kalabalık ... Ege sıcağında ter içinde entarili bedenim, bacaklarım arasında bana komik, bir o kadar da hazin görünen sargılanmış, acılar içinde sünnet edilmişliğim, kalabalık, sıcak, davul sesleri, ellerinde şerbet tepsileriyle genç kızlar ... Tüm erkeklerin sünnet olması gerektiğine kesinlikle inanışım ... Erkek olmanın diyeti bu! Sünnetsiz erkek olmaz! 'Altı yaşında erkek oldu Oğuz.' 'Sıpamı da sünnet edecek misin amca?' Annemin sevinçli telâşı, ter içinde gülümseyişi ... Her '...babası da görebilseydi ...' denmesiyle incecik titreyen iri kemikli, sağlam bedeni, sıcak, kalabalık, davul sesleri, ellerinde şerbet tepsileriyle kikirdeşerek koşturan genç kızlar ...

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

İnhisar memurunun kızı Emine Abla'nın beyaz entârisi, tombul yanakları, yanıma oturup elimi tutuşu. 'Bir şey soracağım Emine Abla, ama kimseye demeyeceksin.'

Gülünce dünyanın en güzel kızı olurdu Emine Abla. 'Annem anlattı bana, insanlar Allah'a inanmadan önce dağlara, taşlara, ateşe, güneşe, putlara taparlarmış. Sonra Hazreti Muhammed gelmiş, kılıcıyla putları kırmış veee artık herkes Allah'a inanmış.' Başını sallayıp, ellerimi sıkıyor Emine Abla. 'Allah yokken, güneş mi Allahmış yani Emine Abla?'

Sıcak, kalabalık, gürültü... Çok sıcak, çok kalabalık, çok gürültü... Bu kızlar ne çok şerbet taşıyorlar böyle... Nasıl da canım yanıyor, uyumak istiyorum, sıcaktan olmuyor. 'Dile benden ne dilersen, koçum, aslan oğlum, Oğuz'um benim.'

'Güneşi isterim anne.' Nasıldı güneş tanrıyken acaba? Patlıcan şeklinde mi, yoksa yumurta gibi mi? Rengi dere yeşili mi, günebakan sarısı mıydı? Allah onun yerini alınca, üzüntüsünden mi yuvarlanıp kızardı acaba?

'Güneşi isterim anneeee...'

Çok ağladım. Sıcak, kalabalık ve canımın acısıyla ağladım, mızmızlandım durdum saatlerce. Gece olduğunda annem başıma dikilip, azarladı beni: 'Erişemeyeceğin şeylerden vazgeçmeyi öğren, erkek oldun artık!'

Kaymakamın oğlunun eski bisikleti o gün geldi evimize.

Okulda başarılı olmayan çocuklar aptal değillerdir. Okul, sevdiklerimle arama giren bir kurumdu. İnatçı sıpamla, çöp yarıştırdığım deremle, üstünde düşler kurduğum çimenlerle, ele geçirmek için plânlar yaptığım güneşle ve annemle. Sevemedim sıralarda oturup, sınırları belirlenmiş alanlar içinde düşünüp konuşmayı. Alışamadım kitaplardaki yazıları ezberlemeye, başkalarının doğrularını kabullenmeye... Okuma-yazma öğrendikten sonra, sınıftaki en tembel, en avare çocuk hep ben oldum. Oysa Emine Abla'nın verdiği kitaplarda Turgut Reis ve Barbaros'la gezmeyi, Çerçilerin anlattığı Çakırcalı Efe ile dağlarda yaşamayı, tezek verdiğimiz İmam

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

Efendi'nin 'Hazreti Ali'nin Kılıcı' hikâyelerinde kahramanlık etmeyi pek seviyordum. Elime geçen her kitabı, Ege Temmuzunda su emen toprak gibi açlıkla okuyordum. Ama okula gitmek zor geliyordu. Ortaokulu kasabada okumam için köyden göçüşümüz de bendeki okul soğukluğunu değiştirmedi. Lise birde okulu bıraktım. Annem de ben de okul konusunu hiç konuşmadık ondan sonra. İzmir bana küçük geldiğinde yirmi yaşındaydım ve matbaacılıktan anlıyordum. Annemi alıp, İstanbul'a gittim.

Güzel bir kadına rastlamak insanı etkiler, ama aynı güzel kadına onun en diri, hareketli ve zincirlerinden boşanmış halinde rastlarsanız, çarpılırsınız. İstanbul'a geldiğimde Nisan 1960'dı. Çarpıldım.

İnsan beyni kötü, acı, tatsız, soğuk anıları unutarak, insanı sağlıklı tutan bir mekânizmaya sahiptir. Yirmi yaşımla, kırk beş arasında olup bitenleri anlatsam, çocukluğumla ilgili anılarımın yarısı bile tutmaz. İki evlilik, yoksulluk, sürekli iş değiştirmeler, düşkırıklıkları, sancılar, annemin ölümü falan... Oğlumun doğumu dışında çok güzel ve heyecanlı bir şey gelmiyor aklıma o koskoca ve kısacık yirmi beş yıl içinde. Yazdığım şiirleri, derede yarıştırdığım çöpleri, güneşe sahip olmak isteyişimi, okuldan kaçıp sıpamla saatlerce, delice yarışmalarımı, annemin atının terkisinde onunla doğumlara gidişimi, tüm düşlerimi, düş umutlarımı çekmeceme gizledim, ciddi, oturaklı, normal (mi?) adamlar gibi işime gidiyor, matbaada ve kırtasiye dükkânımda çalışıyor, evime dönüp, güleryüzlü, temiz Türkçeli ve güzel karımla yemek yiyor, akşamları bazı eş-dostla söyleşiyor, oğlumla ilgileniyor – o okulu seviyor – 'erişemeyeceğin şeyleri isteme Oğuz' sesiyle annemi hâlâ tepemde hissedip, ancak kitaplar okurken, ancak onların geniş alanlarında ferahlayıp, ancak o zaman anneme kaş çatabiliyorken.

— Durun! Yaşatın düşlerinizi. Her yaşta herkesin düşleri olmalı. Düşlerini öldüren insan diri diri gömülmüştür.

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

Artık bir on yıl daha yaşar, böyle ölür giderim derken,

— Kaldırın başınızı, bakın güneş orada. Uzatın elinizi, tutun alın. Ama unutmayın siz güneşi elinizde tuttuğunuz sürece, dünyanın bu yanındakiler karanlıkta kalacaklar...

Tam saçlarımdaki beyazlara, gözlerimdeki dalgın yorgunluğa alışmış, buna uygun bir ruh haline sıkı sıkı provalar yaparken,

— Dere boyunda yürüyelim, dere Boğaz olsun, çöpler de vapurlar. Yarıştıralım onları. Saçlarını yolan çimler telli otobüsler olsun. Siz, dilini yiyen adam, ben de Emine Abla.

Tam İşadamı suratlı, Baba suratlı, Koca suratlı, Arkadaş suratlı, Güvenilir Dost suratlı olarak asık suratlı yaşarken,

— Gülmek de ağlamak gibi içini yıkar, aklar insanın. Ciddiye almalı gülmeyi ve ağlamayı. Tıpkı düşler gibi... Düşler kurmayı, düşlerle beslenmeyi bilmeyen kişi kısırdır.

Yirmi altı yaşında, siyah saçlı bir kadın. Güzel mi? Bilemiyorum. Bence çok güzel. Başkalarına nasıl görünür, bilmiyorum. Resim yapıyor. Hep güneş figürleri: sarı, mor, pembe, yeşil, turkuaz güneşler... Bir resimde onlarca, yirmilerce, milyonlarca güneş... Bu resimlerin ressamını arıyorum, mutlaka bulmalıyım bu güneşleri yapan insanı, bulmalıyım, başka çarem yok! Galeri sahibi arkadaşım işaret ediyor, "Bak şuradaki kadın."

Yirmi altı yaşında, siyah saçlı bir kadın. İnsanın gözlerinin içine bakıyor. Yüzünde her şey net, apaçık okunuyor. Tertemiz bir su gibi dibi görünüyor. Berrak. Güneş gibi aydınlık.

— Çocukken güneşi istemiştim annemden, yaş günü armağanı diye. Altıncı yaş günümde. Ağlamıştım saatlerce. Oysa evin içi her çeşit armağanla doluydu. Biliyor musun Oğuz, güneşe tapanları düşünürüm hep. Bir şeye tapsam, güneş olurdu bu.

"Ben de altı yaşımda sünnet armağanı olarak..."

Yirmi altı yaşında, siyah saçlı bir kadın.

— Erişilemeyecek hiçbir şey yoktur. Her şey insanın kafasında. Sakın sınırlama düş gücünü. Çıkart şiirlerini çekmecenden, uzat elini güneşe...

"Dere, çocukluğumun deresi kurumuş. Geçen yıl köye gittim. Her şey değişmiş, ama en çok dereye üzüldüm. Kurumuş. Artık çöp yarıştıramayacağım."

— Başka dereler bulmalısın. Kuruyan her dere, akan bir başka dereye götürmeli seni ve daima akan bir dere...

Yirmi altı yaşında, siyah saçlı bir kadın. Güzel mi, bilmiyorum. Bence çok güzel.

— Karıncaların gözleri vardır Oğuz. Ancak çocukların görebileceği kadar küçük gözleri vardır karıncaların. Büyükler mikroskopsuz göremezler küçük şeyleri.

"Tuhaf düşler görüyorum, sana rastlayalı beri. Bir falcı kadın var, bir çingene. Sık sık giriyor düşlerime. Güneş yiyor kahvaltıda. Falıma bakıyor, bir kadın seveceksin, adı Güneş'tir diyor."

Yirmi altı yaşında bir kadın. Öldürmemiş çocukluğunu.

"Dün yine karmaşık bir rüya gördüm. Annem, tıpkı çocukluğumdaki, iri, çakı gibi Ebe Seniha'ydı. Seni tanıştırdım ona. İşte anne dedim, işte güneşi buldum sonunda. Baktı. Kızdı. 'Erişemeyeceğin şeyleri istemekten vazgeç Oğuz!' diye azarladı beni."

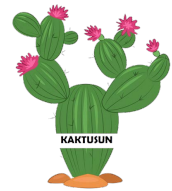
Yirmi altı yaşında, siyah saçlı bir kadın. "Artık gitmeliyim," dedi. Kederli ter kokusu işledi gömleklerime. Karım gömleklerimi yıkarken anladı çok kederli olduğumu. Sormadı. Karım hiç sormaz.

Siyah saçlı kadın çantalarını topladı. Sırtına vurdu. Uçağa bindi ve gitti. Ara sıra kartları gelir.

Şiirlerimi çekmecemde saklamıyorum artık.

Ağustos '86 İzmir

BELONGS TO KAKTÜSPARK



İÇİNE KADIN GİREN ERKEK

hiç kimseye…

Bir erkeği çok sevmiş bir kadının, onun içine girdiğinin öyküsünü anlattılar. Bunu dinlerken içe girmenin yalnızca insan bedeninin alt tarafıyla ilgili olduğunu iyi bilen bir grup insan arasındaydım. İnsanlar güldüler. Acaba insanların başka girişleri yok muydu? Zekâsı ve akıl gücü bütün canlılardan üstün sanılan bir canlı türü, yalnızca bacak arasından mı açıktır dünyaya? Doğrusu bu tanımlama hiç yeterli gelmedi bana. İnsan havasızlıktan patlar diye ürktüm bile. Fakat sonra hiç değilse gözyaşı için bir delik olması gerektiğini hatırladım. Duymak ve nefes almak, yemek yemek, dışkı atmak ve terlemek derken, bu kez de delik deşik bir insan bedeni oluştu gözümde. Hikâyeyi anlatan yaşlı adamla herkes dalga geçiyordu ama, adam ya buna alışkındı ya da delinin teki… Yanına gidip, içine kadın giren erkeğin nerede olduğunu sordum. Yaşlı adam duymadı beni. Yanına oturdum ve bir çay ısmarladım, bir de sigara ikram ettim. Benim develi sigarama burun büktü, kendi Samsun'undan tüttürdü. Birden dönüp gözlerimin içine baktı, sonra canı sıkılmış bir sesle konuştu:

— Sen enayi misin be oğlum? Neden inanıyorsun kimsenin inanmadığı şeylere?

— Neresinden girmiş erkeğin içine?

Kahvedekiler kahkahalarla güldüler, bazılarının gözlerinden yaş aktı.

İncindim.

Alıngan birisiyim ben!

BELONGS TO KAKTUSTEAM

KAHVENİN KAPI ÖNÜ

Hava serindi, bu iyi geldi. Kahkahaların didik didik ettiği yüzümün hücreleri soğukta gerildi, eski şeklini aldı. Ellerimi ceplerime soktum, eve doğru yürümeye koyuldum. Beni evde bekleyen genç bir karım var; heyecanlı, hayat dolu, araştıran ve bana âşık güzel bir kadın. Onu seviyorum. Fakat sık sık ona yetmediğimi, egomun çok fazla gelişmiş olduğunu düşünüyorum. Belki de ben, yalnız yaşaması zorunlu bencillerdenim. Yalnızlığımın üretici yanını bile bile de, gidip fıstık gibi bir kızla evlendim. Ne bileyim, birlikte olabilmemizin sanki tek pratik yolu buydu ya da bana öyle göründü o sıralar. İlk başlarda, yani, durun bakayım, hımm evet beş yıl kadar önce, ben yirmi altı, karım yirmi iki yaşındayken her şey tam bir oyun keyfinde ve gırgırındaydı. Şimdi? Şimdi, sıradanlıktan böyle çok tiksinirken, nasıl olup da kolaycacık sıradanlığın konforlu tembelliğini seçtim diye kendimi sevmiyorum. İnsan kendini sevmeden başkasını da sevemez ki...

YAŞLI ADAM BENİ TAKİP EDİYORMUŞ

Ensemde beliren bir elle irkildim. O kadar çok kendime dalmışım ki, benim dışımda koskoca bir dünya olduğunu yine unutmuştum. Tipik ben! Kahvede o tuhaf hikâyeyi anlatan yaşlı adamın eliydi ensemdeki. Onun benden uzun boylu olabileceğini düşünmemiştim; biraz bozuldum.

— Gerçekten tanımak istiyor musun o adamı?

— Hem de nasıl!

Canı sıkılmış gibi başını salladı. Bu bana, annemin küçükken "bu çocuk adam olmaz" derken yüzünde beliren ifadeyi anımsattı.

— Altunizade'de oturuyor. Korkmaz sokak, 66 numarada. Haziran Apartmanında. Giriş katı. Bulabilir misin?

— Evet!

Hemen karıma telefon ettim, ona ilk kez yalan söyledim

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

(her şeyin bir ilki olduğuna inananlardan mısınız?). Artık bütün gece benimdi. Bir taksi bulup, doğru Altunizade! Elimle koymuş gibi Korkmaz sokağını buldum. Haziran Apartmanı, 1 nolu dairenin önüne dikildim. Buraya kadar koşarak, büyük bir heyecanla, sanki çok sevip, özlediğim eski bir dostla buluşacakmışım coşkusuyla gelmiştim. Dışarıya her evdekinin benzeri sarımtrak bir ışığın sızdığı pencereyi tıklatıp, "Ben geldim!" diyecek denli sevinçliydim. Oysa ne tanırım, ne ederim... Tekrar pencereye bakıp, sıradan bir ev vitrini görünce, iyice cesaretim kırıldı. Kapı zilinin çerçevesinde ne isim ne de soyadı vardı. Bomboş, beyaz bir kart. Elimi zile değmeden geri çekip, sokaklarda aylak aylak dolaştım. Gecenin saat onunda, hiç tanımadığım bir adamın evine gitmeye neden heveslendiğimi düşündüm. Belki daha ilginç bir şeyler bulamadığımdan, belki de yaşımın en coşkulu, uğruna savaşılacak değerlerinin bile kısacık sonra sıradanlaştığını artık öğrendiğim için... Sıradanlığa çok dayanıksızım ben!

Sanki bütün sıradanlıklara kendi yetersizliğim yol açıyormuş gibi suçluluk hissediyor, alınıyor, kırılıyorum. Kabullenemiyorum coşkusuz, sürprizsiz yaşamayı bir türlü!

Otuz bir yaşında bir erkeğin böylesi konulara kafa yorması ve kırılganlığının yüksek dozu, çevremdekilerde hep 'feminine' bir çağrışım yaptı. Allahtan Sartre çıkıp; "Kuramsal sorunlarla uğraşan akılcı bir adamın, kadın duyarlılığından etkilenme isteği"nden söz etti de, benim gibi erkeklerin de sağlıklı ve normal (ne demekse bu?) olduğuna kendimi ikna edebildim.

Sonunda dönüp dolaşıp yine 66 numaranın önüne geldim. Saat on bir olmuştu. Cebime sakladığım yassı otuz beşlik kanyak şişesinin boşalmasının yarattığı cesaretle zili çaldım.

KAPININ ARDINDAKİ EV

Kapıyı son otuzlarında bir adam açtı. Uzunca, ince, bakımlı, bıyıksız, sakalsız. İnsanda temizlik ve çalışkanlık duy-

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

gusu uyandırıyordu. Kimi aradığımı sordu. Nazik ve mesafeliydi.

— İçine kadın giren bir erkekten söz ettiler. Onu arıyordum…

Gecenin bilmem kaçında kapınıza böyle biri dayansa neler hissedersiniz bilemem ama, ben olsam ya kapıyı yüzüne çarpar ya da deliler boşanmış diye paniklenirdim. Oysa bu adam sakindi ve sabırlı bir sesle sordu:

— Böyle şeylere inanıyor musunuz siz?

Gözlerinde alaycı bir ifade mi vardı, yoksa bana mı öyle geldi, bilmiyorum. Birden durumumun ne komik olduğunu olanca çıplaklığıyla fark edip, kendimi zavallı hissettim. Ne işim vardı elâlemin evinde? Ama gerçek şuydu, oradaydım ve bir şeyler söylemeliydim!

— Yanlış adres olmalı… diye geveledim. Özür dileyip, düşmüş omuzlarımı taşımaya çalışarak döndüm, ayrıldım. Arkamdan seslendi:

— Siz Bertan mısınız yoksa?

Bertan?

Başka şansım var mıydı?

İçeri girdiğimde hiçbir özel eşya dikkatimi çekmedi. İlk gördüklerim, bol kitap, bol dergi ve içi meyve dolu büyük bir sepetti. Adam şimdi biraz tedirgin görünüyordu. Aslında belki de tedirgin falan değildi de, ben öyle olmasını istiyordum. Ah insanoğlu insan, görmek istediğini görmez misin zaten?

— Ne kadar zamandır tanıyorsunuz onu?

— Kimi? Ben mi? Hık mık… Uzun, çok uzun, belki de yüzyıllardır…

— Evet anlıyorum. Böyle olması gerekmez mi zaten?

Anlıyormuş! Ben hiçbir şey anlamıyorum ama…

Adamla birer kahve içtik. İkimizin de çok iyi tanıdığı besbelli (?) bir kadından, hiç anlaşılmaz biçimde söz ettik. Sonra portakallı kampari ikram etti bana. "Karımın en sevdiği içkidir," diye ekledi.

Geceyi hiç tanımadığım bir adamla, yine hiç tanımadığım bir kadını konuşarak geçirmek korkunç bir fiziksel yorgunluk yarattı bende. Bu yorgunluk artıp, kollarımı ağırlaşmış, bacaklarımı taşınamazmış kadar uzamış hissettiğimde, bir de boğulacakmışım gibi bunalmaya başladım. Biraz klostrofobiğimdir ben!

Bir an önce bu tuhaf evden kaçmak ve kendime sığınmak istediğim 'o an' geldi. Hani astımlıların 'biraz oksijen,' epilepsilerin 'biraz dinginlik' diye yalvardıkları kriz anları, doğurmak üzere olanlarınsa, 'bir an önce bitsin' paniği gibi... (Ne astımlıyım, ne epilepsim var. Erkekler doğuramadığı için doğum olayının gizemli bencilliğini ve hiçbir erkeğin asla yaşayamayacağı ayrıcalığını da bilmiyorum. Ama orada bütün bu söylediklerimi çağrıştırır bir korkuya kapıldım.) Kalan son enerjimle izin istediğimde, geceyarısını çoktan geride bırakmıştık. Vedâ etmek için elimi uzattığımda adamın gözbebeklerinden bana bakan bir kadın yüzü gördüm. Bir yanılsama sandım önce, reklamlar, sinema, özel efektler öylesine yaşantımın içinde ki, herhalde bunların etkisi diye düşündüm. Adam gözlerini yumdu, başı dönmüş gibi duvara yaslandı.

— Neniz var, iyi misiniz?

Hayır, iyi değildi. Sustu. Tansiyonu düşmüş gibi bembeyaz kesildi. Kolundan tutup, koltuğa oturttum. Masanın üzerindeki sürahiden biraz su verdim. O, gözlerini yummuş, kendiyle konuşur gibi mırıldanıyordu.

— Uzun zamandır iletişim kurmuyordu benimle. Şimdi birden böyle pat diye ortaya çıkınca... Tabii sizi tanımış olmalı... Beni nereden tanısın, hiç bilmiyoruz ki birbirimizi... Acaba eski bir sevgili falan? Ama bütün eski sevgililerimin kimlerle evlendiklerini biliyorum. Elimde değil, eskiden sevdiklerime bile çok vefalıyımdır ben! Zaten topu topu sekiz tane kız sevdim, hepsi de benden sonra apar topar evlendiler. Bazan ne evlilik düşkünü kadınlar sevmişim diye içim

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

sızlıyor. Kim bilir belki de kızların hiç suçu yok... Belki de ben... Tanrım, neden kendimizi aynada olduğumuz gibi değil de, olmak istediğimiz gibi görürüz?

— Sizinle konuşmak istiyor o. Yürek atışları hızlandı, bu beni çok yoruyor...

Kim bu kadın? Benimle ne konuşabilir? Neden çekip gidemiyorum, beni tutan yalnızca merak mı?

Adam gözlerini açıp, tekrar yüzüme bakabildiğinde, kadını daha net biçimde gördüm. Gözbebeklerinin içinde dikilmiş, tam gözlerime bakıyordu. Bu, 18 mm.'lik objektifin çektiği bir fotoğraf gibi dışbükey bir görüntüydü. Saçları kısa kesilmiş, ince hatlı bir kadındı. Ağzı kımıldıyordu, ama sesini duyamıyordum.

— Nasıl konuşabilirim onunla? Hiç dışarı çıkmıyor mu?

Aaaa, bunu söyleyen ben miyim? Kırk kez deli denen, sonunda deli olduğuna inanır derler. Eyvah!..

— Hayır, hiç dışarı çıkmaz. Zaten o yüzden 'içerde' ya.

— Peki nasıl buluşacağız? Siz mi taşıyacaksınız onun düşüncelerini bana?

— Ah keşke öyle olsa...

— Nasıl yani? Başkaları da oldu mu?

— Başkalarıyla mı? Şaka mı yapıyorsunuz Allah aşkına?

Adam ayağa kalktı. Şimdi o ilk dinamik dikilişinden eser yoktu. Yorgun ve yaşlanmış görünüyordu. İçerdeki odalardan birine yöneldi. Kısa bir süre sonra, içinde gazete kesikleri olan kalınca bir dosyayla geri döndü. Bunlar dört yıl öncesinin gazetelerindendi. İri puntolarla, beş sütuna iki satır, büyük manşet:

KADIN KATİLİ MİMARIN İDAMI İSTENİYOR

Altında, yanımda oturan ve artık gözlerini meditasyon gevşekliğiyle kapatmış gibi bekleyen adamın fotoğrafları. Şimdikinden çok daha genç görünüyor fotoğraflarda. Yü-

zünde patlayan flaşların yarattığı yorgunluk, biraz da şaşkınlık... Aceleyle öbür gazete kesiklerine baktım.

Mimar Ali Fuat Ergüven, kayınpederi tarafından karısını öldürmekle suçlanıyor. Kızı Günsu Ergüven'in üç yıllık evli olduğunu, ancak kendisinden son beş aydır hiç haber alamadıklarını belirten emekli bankacı, damadının kızının yerini bilip, bunu gizlediğini iddia etti. Bütün suçlamaları reddeden mimar Ali Fuat Ergüven, karısının kendi isteğiyle uzun bir yolculuğa çıktığını söyledi. Polis Ergüven'i gözaltında tutuyor.

Altta küçük bir fotoğrafta kısa saçlı, iri gözlü, yaramaz bakışlı genç bir kadın.

Mimar Ali Fuat Ergüven'in esrarengiz biçimde kaybolan karısı çellistti. Senfoni orkestrasında çalışan talihsiz kadın çevresinde çok sevilen bir insandı ve kayboluşu derin bir üzüntü yaratmıştır.

.....

Kaybolan müzisyen kadının yakın arkadaşı piyanist K.B.:

"Günsu, tanıdığım en canlı, hayat dolu, güzel insandı. Onun intihar edebileceği fikri bile yabancı geliyor bana. Ali Fuat'a âşıktı, onlar ideal bir çifttiler. Ne oldu, nasıl oldu hiç anlamıyorum..." dedi. Piyanist K.B.'nin konuşurken ağladığı görülüyordu.

.....

Kaybolan genç kadının cesedi bulunamıyor! Mimar koca susuyor.

.....

Bu kadına ne oldu? Öldürüldü mü? İntihar mı etti? Kaçtı mı? Kimse bilmiyor. Esrar perdesi sımsıkı kapalı. Kilit adam Ali Fuat Ergüven konuşmuyor.

.....

in dubio pro reo: şüpheden sanık yararlanır!

.....

Delil yetersizliğinden düşen dava sonunda serbest bırakılan mimar koca Ali Fuat Ergüven'i kayınpederi lânetledi. Kızının katili olduğuna inandığı damadının cezasız kalmasına sert tepki veren kayınpeder güçlükle yatıştırılabildi. Gözü yaşlı kayınvalideyse: "Damadımı çok severdim. Onun kötü bir şey yapmış olacağına inanmıyorum. Bu işte başka bir iş var," dedi.

.....

Katil zanlısı serbest. Peki bu sırrı kim çözecek. Adaletin sesi kısıldı mı? Bu adam bir katil mi?

.....

Şaşkınlıktan terlemiştim. Tuhaf doğrusu, şaşkınlıktan terlendiğini hiç bilmezdim. Başımı kaldırıp, Ali Fuat Ergüven'e baktım. Yuttuğu kuzuyu hazmetmeye çalışan bir boğa yılanına benzemiyordu. Ne de Kıbrıslı kadın düşmanı heykelci Pygmalion'du. O daha çok, midesi ağrıyan bir migrenlinin, tansiyonu yükselmiş halini andırıyordu. Bakışlarımın tenine değmesiyle irkildi, gözlerini açıp, benim varlığımı anımsadı. Sonra gözlerini benden kaçırarak, usulca konuştu:

— Şimdiye dek benden başka kimseyle konuşmamıştı... İlk kez bir başkasıyla... ah tabii, siz başkası sayılmazsınız... Siz Bertan'sınız...

Daha fazla dayanamadım ve bas bas bağırmaya başladım.

— Yeter artık, ben Bertan Mertan değilim! İçinizdeki kadını da tanımıyorum. Allah kahretsin, burada ne işim var onu da bilmiyorum! Bıktım bu deli zırvalarından, bir lokma bile istemiyorum... Ben yalnızca günlük yaşamın tekdüzeliğine katlanamayan, sıradan bir adamım!.. Bütün bunlar çok karmaşık geliyor bana ve artık ilgilenmiyorum! Anlıyor musunuz? İlgilenmiyorum!

Öfkelenince çirkinleşirim. Kalkıp, en çirkin adımlarla kapıya yöneldim. Kapıyı vurup, çıkacaktım: ebediyen!!! Ama çıkamadım. Mantoluğun üzerinde eski şapkamla, şemsiye-

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

mi gördüm. Gerçekte eşyalarımı bir görüşte tanıyan birisi değilimdir, ama bu ikisi oldukça özel iki parça oldukları için, tanımamam olanaksızdı. Şapkamı New York'ta bir elden düşme giysi dükkânından almıştım. Satıcı, bu şapkanın Bob Dylan'a ait olduğu konusunda ısrarlıydı. Benim için pek fark etmiyordu, çünkü şapkayı çok sevmiştim. Eh, gizli gizli gurur duyduğumu pek gizleyemem doğrusu. Siyah yünlü kumaştan, geniş bir şapkaydı bu. İlk zamanlar bu şapkayla İstanbul sokaklarında dolaşıyordum, ama kimsenin değil de, köylülerin benimle dalga geçmesine çok incindim ve şapkamı giyemez oldum. Şemsiyemi de Amsterdam'da bir bit pazarından almıştım. Sapı sedef kakmalı, eski bir parçaydı. Sonra sık sık ev taşımaları, yolculuklar derken, önce az kullanılanlar, ardından da kayboldukları pek farkına varılmayan eşyalar listesine dahil olmuşlardı. Peki, bunların burada ne işleri vardı? Birileri bulup, satışa mı çıkartmıştı? Doğrusu pek anlayamadım... Bazı özel eşyaların dokusunda sizin teninize yanıt veren titreşimleri vardır. Uzanıp, dokundum; evet, bunlar benimdi.

— Sizin şemsiyenizle, şapkanız...

— Nereden buldunuz onları?

— Karıma bırakmışsınız ya...

Reincarnation'a inanmıyorum ama, hadi inandım desem bile, eşyalarımın daha eskimesi gerekmez mi?

— Onunla nasıl buluşabilirim?

— Güç olan da bu ya! İçime girerken bir daha çıkmamak üzere karar vermişti. Bu, tıpkı bir kadının histerektomi kararı gibi geri dönüşsüz bir karardı. Yumurtalıklarını ve rahmini aldırtan kadın bir daha asla fikrini değiştiremez.

— Yani o dışarı çıkmayacağına göre, ben mi???

Yok artık nifinin nisi...

— Size ait başka şeyler daha var burada.

Olur vallahi, artık her şey olur bu gece. Radyo kontrollü bir mekanik aygıt gibi takip ettim Ali Fuat'ı. Arkada küçük

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

bir çalışma odasına girdik. Yazı masasının çekmecelerinden büyük, sarı bir zarf çıkartıp, bana uzattı. Zarfın içi mektuplarla doluydu. Başkasına ait mektuplara dokunmak bile canımı yakar benim.

— Ama bunlar sizin yazdıklarınız. Günsu'yla ben evlenmeden önceki yazışmalarınızdan ...

Aaaaaa, bunlar benim el yazmalarım!!!

Bu kadarı da fazla, çok fazla ...

— Karınızla buluşmayı kabul ediyorum! (ne yani, sanki siz olsanız farklı mı davranacaktınız?) Yalnız bir şartla: ben tekrar dışarı çıkmak istiyorum. Kesinlikle!

Sabaha karşı, Ali Fuat'ın dev bir huni gibi açılan gözyaşı deliğinden 'içeri' girdim. Onun bu sırada çok acı çektiğini biliyordum. Kendi kendime ağır geldiğim olurken, içimde iki kişi daha taşımak benim başarabileceğim bir iş değil, ama Ali Fuat Ergüven'in farklı ve güçlü birisi olduğunun çoktan ayrımındaydım.

Gözyaşı deliği doğrudan burun ve ağıza açılıyordu. Sonra nefes borusundan akciğerlere geldim. Ali Fuat sigara içmediği için burası tertemizdi. Bronşların labirent gibi yollarından hızla kayarak kan damarlarından birine girdim. Her şey öyle çabuk olup bitiyor, öyle akıl almaz biçimde yönleniyordu ki, şaşırmayı ve düşünmeyi bir kenara koymak zorunda kalmıştım. Bu besbelli, delirmemem için oluşan otomatik bir savunma sistemiydi. Bu arada nedense Günsu Ergüven'le hep yürekte buluşacağımıza dair bir beklenti oluşmuştu içimde. Yanılmışım! Beni hiç de romantik olmayan bir yerde bekliyordu. Birden elimden çekildiğini hissettim ve heyecanlandım. Bu Günsu Ergüven'di. Başka kim olabilir ki? Her erkeğin içinde yalnızca tek bir kadının saltanatına yer olduğunu ancak erkekler bilir!

Burası gevşek yün yumakları gibi pembemsi bulutların dekore ettiği sağlıklı bir böbrekti. Önce hiç konuşmadan yan yana oturduk. Heyecandan başımı çevirip, bakamıyor-

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

dum bile. Biraz çekingenimdir ben. Dikkat edince, genç kadının, kocasının daha önce içtiği kampari portakalı yudumladığını fark ettim.

— Bu nasıl bir düş böyle? Kimsiniz siz ve burada ne yapıyorsunuz? Ya da, neden birisi çıkıp da, bana delirdiğimi söylemiyor?

— Çünkü kendiniz bile, bütün bu olanların gerçek olabileceğine – kısacık da olsa – inanmak istiyorsunuz. Veya, kimilerinin düşleri, kimilerinin gerçeğidir!

Sesi tanıdık mıydı? Çıkartamadım, ama sevdim. Net, güvenli ve alımlı. Biraz cesaret toplayıp, başımı çevirdim. Ama çevirmemle, çarpılmışa döndüm. Kadın çırılçıplaktı! Utandım. Utangaç biriyim ben. Utanmak, merakla beslenince ne heyecanlıdır!

— Burada giyinmek gereksiz de…

Sesine biraz çekingenlik sinmişti şimdi.

— O, yani kocanız bizi duyuyor mu?

— İsterse evet, ama duymak istemiyor. Biraz önce uyku ilacı aldı. Birazdan uyuyacak ve bizim konuşmalarımız abartılı cümleler, bölük börçük görüntüler olarak girecek rüyasına…

Zavallı Freud'un kemikleri sızlıyor olmalı şimdi!

— Bana anlatacaksınız değil mi? Her şeyi, hepsini, başından başlayarak, tek tek…

— Bilmiyor musunuz sanki?

Biliyor muyum acaba?

— Diğer hikâyeler gibi… Bütün hikâyelerin birbirinin aynı ve hiç benzemezi olduğu denli hem de… Bir kadın ve bir erkek, bir aşk, tutku ve cinsellik… Çok heyecanlı, özgün, hiç bitmeyecek sanılan… Aynı zamanda sahiplenme, kıskanma ve 'zaman'ın gelişmiş görev bilinciyle çabucak üstünü örttüğü ayrıntılar, heyecanlar…

Kafam karışmıştı. Söylediklerini düşünmem gerekiyordu.

— Evlendiniz ama…

Neden böyle dediğimi anlayamadım. Zaten söylediklerimiz, söylemeyi düşündüklerimizin tam tersi değil midir çoğu kez?

— Ah tabii... (Sesinde acımsı bir gülüş vardı.) Evliliğe karşı olmalısınız...

— Şeyyy, ben de evliyim...

Genç kadın kısacık bir kahkaha attı.

— İlahi, elbette öyle olacaksınız. Evliliğe karşı olanlar, hep evliler değil mi ki?

Öyle mi sahi?..

— Bakın benim göstermek istediğim, bir erkekle bir kadının beraberliğinin zaman karşısındaki durumu. Bunun biçimi bana pek önemli gelmiyor artık.

Birden deprem oldu, her yan sallandı, düşmemek için birbirimize tutunduk.

— Korkmayın, Ali Fuat öksürüyor.

Ona tutunduğumda teninin zarif bir dokusu olduğunu hissettim, hani kendi teninizle uyuşan tenlerde yakalanan büyülü doku... O zaman biraz cesaretlenip, başımı çevirdim. Gördüğüm oldukça hoş bir kadındı. Bacakları ve ayakları nefisti, göğüsleri biraz ufaktı, ince, uzun bir boynu vardı. Karım geldi aklıma; onun dolgun taze memeleri ve güzel yüzü... Şimdi evde heyecanla beni bekliyor olmalıydı. Hiç tanımadığım bir adamın içinde, hiç tanımadığım çırılçıplak bir kadınla geceyi geçirdiğimi bilse, korkudan ağlardı herhalde... Acaba ilk evlilikler ille de, bizi pek iyi anlamaması için seçilen, iyi niyetli ama yetersiz eşlerle mi yapılır hep?

— Dünyanın en özel, en görkemli ve uyumlu aşkıydı bizimkisi de. Ali Fuat'ın da, benim de ikinci evliliğimiz.

Sesi ağırlaştı, temposu düştü. Kederli değil, ama yorgundu sanki.

— Zaman zaman onu sahiplendiğimi, kıskandığımı, hattâ her an birlikte olmak istediğimi fark ettiğimde, yalnızca üç yıllık evliydik. Tıpkı diğer kadınlar gibiydim, tıpkı öbür

BELONGS TO KAKTÜSTEKİM

ilişkiler gibi olmuştu bizimkisi de. Fazla bitişik, gizli bağımlı ve bu yüzden boğulmaya mahkûm. Nefes almanızı kendiniz önlersiniz, boğulmanızın adına intihar denir!

Gök gürültüsü duydum, yağmur mu yağacak? Sanki Kubrick, Cunning ya da Spielberg'in filmlerinin birindeki özel ses efektiydi duyduğum:

"...ve meşe ile selvi birbirinin gölgesi altında yetişemez!"

— Korkmayın, Ali Fuat bu. Uyumadan önce şiir okur.

— Daha uyumadı mı o?

— Çok yakın. İç organlarının ritmi düştü.

Zavallı adamcağız, benim varlığımdan sıkılıyor olmalı. Ne işim var adamın içinde, üstelik karısının yanında?

— Ben gitsem artık. Çok rahatsız ettim sizleri...

— Hayır, hayır! Biraz daha kalın. Lütfen... Size anlatabilirim.

— Neden bana? Kim bu Bertan?

— Ah evet, açıklayacağım. Bu biraz güç olacak ama, en çıplak şekliyle anlatacağım size. Bakın bütün kadınların özlem duyduğu bir erkek vardır, adı Bertan'dır. Bilmem böyle bir kavrama yabancı mısınız? Herhalde erkeklerin de böylesi düşleri vardır kadınlardan yana... Ama adının ne olduğunu bilmiyorum. Benim Bertan'ımın neden siz olduğunuza gelince, bunun yanıtı hayatınızda hiç kahveye gitmemişken, neden bu gece bizim hikâyemizin anlatıldığı kahveye gittiğinizle aynı kutuda gizlidir. Üstelik bu öyküye inanan ilk kişi de sizsiniz!

Ne yani, bu bir oyun, bir sınav mıydı? Sınanan bir aptal mıydım ben? Kullanılmış bir ciklet gibi hissettim kendimi; üzerimde diş izleri, tükürük artıkları... öğğhh!!!

Birden elimi tutan sıcacık eliyle irkildim. Sıcacıktı, bense buz gibiydim. Galiba biraz heyecanlandım.

— Lütfen yanlış anlamayın. Sizi önemsiyorum, ama söyler misiniz, her şeyin bir nedeni olduğunu düşünmek insanın en çok kendi kendini hırpalaması anlamına gelmiyor mu?

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

– Yani araştırmadan, sorgulamadan kabullenmeyi mi öneriyorsunuz?

— Öyle de değil. Mutlak kavuşmazlık, rastlantılar, şanssızlıklar...

Yine gök gürler gibi bir ses:

"...İnsanların yakınlığında gizemli bir çizgi var.
Bu çizgiyi aşamaz, tutku ve ölesiye sevmek."

Artık Ali Fuat'a ve uyumadan şiir okuma alışkanlığına ben de alışmıştım. Uyku ilacı bile onu uyutmadıktan sonra...

— Peki şemsiyemle şapkamı da bu kaderci felsefenizle mi açıklayacaksınız?

— Aynı zevkleri ve düşünceleri paylaşmak dünyadaki birkaç sihirden biri değil midir?

— Ya mektuplarım, el yazım?

— Benim Bertan'ım olduğunuza göre, el yazınız da tıpatıp benzeyecekti elbet. Aşk mektupları, bahar yağmurları kadar birbirine benzer, bilmez misiniz?

Sustum. Kafam iyice karışmıştı. Kim bilir, belki de bundan böyle, yaşantımın sonuna dek çözmeye çalışacağım bir bulmaca konmuştu önüme, hem de karşı konulmaz bir ambalaj içinde!

— Onun içinde yaşama fikri sizin olmalı?

— Bu daha çok ortak bir karar, ama benim fikrimdi. Biz belki de aşklarını *zamana* ve *güncelliğe* karşı koruyabilen ilk ve tek çiftiz.

.....

EVİN DIŞINDAKİ DÜNYA

Sabahın ilk saatlerinde, henüz sokaklar omuz omuza dolmadan evime dönerken, yaşadığım tuhaf gecenin yorgunluğu hücrelerime dek işlemişti. Eve vardığımda, soğumamış bir ölünün, henüz farkına varılmamış yokluğunda oluşan yapay bir soğukkanlılık içindeydim. Kapıyı açtım,

BELONGS TO KAKTÜSTEAM

antrenin ışığını yaktım. Yanımda getirdiğim şapkamla, şemsiyemi mantoluğa astım. Ayaklarımın ucuna basarak yatak odasına yöneldim. Pencerelerdeki panjurlar kapalı olduğundan, oda zifiri karanlıktı. Karımı uyandırmamaya özen göstererek soyundum, usulca yatağa girdim. Olup biteni ona anlatamazdım kuşkusuz. Hayır, onun aptal olduğunu düşünmüyorum. Aksine, pratik zekâsına, engin hoşgörüsüne, kolaylıkla narsist olacakken, kollarını diğer güzelliklere açışındaki irade gücüne hayranım. Ona karşı çok bencil davrandığımın da farkındayım. Zaman zaman, olayları benim gibi algılamıyor, kendini benim seçtiğim yollardan ifade edemiyor diye onu hırpaladığımın da – ne yazık ki – ayrımındayım. Bu kadar haksızlık da fazla... Kendimi ne sanıyorum ben!!! Hayır, aklımı başıma toplamalıyım, şu kendimi beğenmişliği bir kenara atıp, kızın hakkını yememeliyim. Hem madem küçümsüyorum, neden birlikteyim?

Eğer birlikte olmayı seçiyorsam, neden onu anlamaya çalışmıyorum?

Yoksa şu tuhaf kadın Günsu Ergüven... Hayır, onu ben seçmedim. Mükemmeli arayan da kendisi. Tuhaf bir kadın o... Yine de çok ilginç...



SONUN BAŞLANGICI

Uzanıp karımın uyuyan ılık, güzel bedenine dokunmak istedim. Uykudaki sevgilinin çağıran nefesi nasıl da karşı konulmazdır...

Ama yoktu! Karım yoktu. Seslendim, yatağı karış karış aradım. Işığı yakmayı akıl edebildim sonunda. Ama karım yalnızca yatakta değil, evde yoktu! Beni terk edeceğini hiç düşünmemiştim şimdiye kadar. Bana âşık, bağlı ve hayrandı. İnanılmaz bir acı çöktü içime. Yatağa çırılçıplak oturdum ve öylece kalakaldım: külçe gibi!

Nereye gitmiş olabilir, ne zaman, nasıl? Bütün eşyalarını da evde bırakmıştı. Günsu Ergüven'in söyledikleri geldi ak-

lıma. Bu içimdeki acıyı iyice büyüttü, katlanılmaz kıldı. Önce göğsüm, giderek karnım... Midemde sanki ağır bir taş vardı. Yatağa uzandım. Acıyla kıvranırken, komidinin üzerinde karımın el yazısıyla yazılmış bir not gördüm. Acıyı falan unutup, fırladım yataktan.

"Sevgilim,

Seni terk etmiyorum, aksine..."

Dehşet içinde ellerimi karnımda ağrıyan yere koydum ve öylece kalakaldım!

Yaz '89 Moda-İstanbul




BELONGS TO
KÄKTUS TEAM